

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΗΣ

ΑΣΙΑΣ, ΑΦΡΙΚΗΣ, ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ Α' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ευαγγελισμός

ἡ τὴν κατὰ τὸν νόμον ΓΣΕ' διαγινώσκῃ
διὰ τὴν περικοπὴν 1909-1912

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ Δ. Χ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΥ
1910

ΔΡΑΧ. 1,50

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 11,300
Διεκλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1909.

Πρὸς τὸν κ. Δ. Χ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΝ

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐποπτικῆς Ἐπιτροπείας ἡ τιμὴ τῆς Φυσικῆς καὶ Πολιτικῆς Γεωγραφίας τῆς Αἰς τάξεως τοῦ Ἑλλ. Σχολείου ὑπὸ Δ. Πατσοπούλου ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 7½ ὠρίσθη εἰς δραχμὰς μίαν καὶ λεπτὰ πεντήκοντα (1,50), τὸ δὲ ἐπιθετέον βιβλιόσημον χρώματος ῥοδίνου ἔσται ἀξίας λεπτῶν πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ (57).

Ἐντ' ἀλλόμεθα, ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ἀποφάσεις ταύτας, ἐκτυπώσητε δὲ τὴν παροῦσαν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως τοῦ περικαλύμματος τοῦ βιβλίου κάτωθι τῆς θέσεως, εἰς ἣν κατὰ νόμον ἐπικολᾶται τὸ βιβλιόσημον.

Ὁ Ὑπουργὸς

Κ. ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. ΒΕΝΟΥΛΟΣ

3050x
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΤΗΣ

ΑΣΙΑΣ, ΑΦΡΙΚΗΣ, ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Α' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ

Έν τῷ κατὰ τὸν νόμον ΓΣΑ' διαγωνισμῷ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων
διὰ τὴν τετραετίαν 1909 — 1913.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ Δ. Χ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ

1911

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΤΗΣ

ΑΣΙΑΣ, ΑΦΡΙΚΗΣ, ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΟΛΟΥ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ Γεωγραφία εἶναι ἐπιστήμη, ἥτις ἐξετάζει καὶ περιγράφει τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ ἐξετάζει τὴν γῆν ὑπὸ τρεῖς διαφόρους ἐπὶ-
ψεις, ἥτοι ὡς οὐράνιον σῶμα, ὡς φυσικὸν σῶμα καὶ ὡς κατοικίαν
τοῦ ἀνθρώπου, διακρίνεται διὰ τοῦτο εἰς Γεωγραφίαν ἀστρονο-
μικὴν ἢ μαθηματικὴν, εἰς Γεωγραφίαν φυσικὴν καὶ εἰς Γεωγραφίαν
πολιτικὴν. Καὶ ἡ μὲν ἀστρονομικὴ ἢ μαθηματικὴ Γεωγραφία ἐξε-
τάζει τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὰς κινήσεις καὶ τὴν σχέσιν τῆς γῆς
πρὸς τὰ ἄλλα οὐράνια σῶματα· ἡ δὲ φυσικὴ Γεωγραφία ἐξετάζει
τὴν φυσικὴν τῆς γῆς διάπλασιν, ἥτοι τὴν ξηράν, τὰ ὕδατα, τὴν
ἀτμόσφαιραν καὶ τὰ διάφορα προϊόντα τῆς γῆς· ἡ δὲ πολιτικὴ
Γεωγραφία ἐξετάζει τὰ διάφορα κράτη τῆς γῆς καὶ ἐκάστου αὐτῶν
τὸν πληθυσμὸν, τὴν φυλὴν, τὴν θρησκείαν, τὸ πολίτευμα, τὴν δύνα-
μιν, τὰς πόλεις, τὰ ἔθνη, τὴν ἐμπορίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὴν συγ-
κοινωνίαν, τὴν πνευματικὴν κατάστασιν καὶ ἐν γένει τὸν βαθμὸν
τοῦ πολιτισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΣΤΟΙΧΕΪΩΔΕΣΤΑΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ
ΕΚ ΤΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

Ὅριζων.

¶ Ἄν ἰστάμεθα ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ τόπου, βλέπομεν ὅτι εὗρισκόμεθα ἐν τῇ μέσῳ κυκλικῆς περιφερείας, ἣν σχηματίζει περίξ ἡμῶν ὁ οὐράνιος θόλος στηριζόμενος ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ κυκλικὴ αὕτη περιφέρεια καλεῖται ὀρίζων.

Ἐὰν διαιρέσωμεν τὸν ὀρίζοντα εἰς 4 ἴσα μέρη, ἔχομεν οὕτω τὰ τέσσαρα σημεῖα αὐτοῦ, ἧτοι τὴν Ἀνατολήν, ὁπόθεν φαίνεται ἀνατέλλων ὁ ἥλιος, τὴν Δύσιν, ὅπου φαίνεται δύων ὁ ἥλιος, τὸν Βορρᾶν, ὃν ἔχομεν πρὸς τὰ ἀριστερὰ βλέποντες πρὸς τὴν Ἀνατολήν, καὶ τὸν Νότον (ἢ Μεσημβρίαν), ὃν ἔχομεν πρὸς τὰ δεξιὰ βλέποντες ἐπίσης πρὸς τὴν Ἀνατολήν. Τὰ τέσσαρα δὲ ταῦτα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ἅτινα θεωροῦνται κύρια, παριστάνονται διὰ τῶν ἀρχικῶν αὐτῶν γραμμῶν οὕτως: Α. Δ. Β. Ν. Ἐὰν δὲ διαιρέσωμεν τὸν ὀρίζοντα εἰς 8 ἴσα μέρη, ἔχομεν τότε, πλὴν τῶν τεσσάρων κυρίων σημείων, καὶ ἕτερα τέσσαρα, ἅτινα θεωροῦνται δευτερεύοντα καὶ καλοῦνται τὸ μὲν κείμενον μεταξὺ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Ἀνατολῆς Βορειοανατολικὸν (ΒΑ), τὸ δὲ κείμενον μεταξὺ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Δύσεως Βορειοδυτικὸν (ΒΔ), τὸ δὲ κείμενον μεταξὺ τοῦ Νότου καὶ τῆς Ἀνατολῆς Νοτιοανατολικὸν (ΝΑ) καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ Νότου καὶ τῆς Δύσεως κείμενον Νοτιοδυτικὸν (ΝΔ).

Σχῆμα τῆς γῆς.

Ἡ γῆ δὲν εἶναι ἀκριδῶς σφαῖρα, ἀλλὰ σφαιροειδῆς, πεπιεσμένη περὶ τοὺς πόλους καὶ ἐξωγκωμένη περὶ τὸν Ἰσημερινόν. Ὅτι δὲ ἡ γῆ εἶναι σφαιροειδῆς δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἐκ τῶν ἑξῆς: 1) ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ὀρίζοντος, ὅπερ εἶναι πάντοτε στρογγύλον.

2) ἐκ τοῦ ὅτι, ὅταν μακρόθεν πλέῃ πρὸς ἡμᾶς πλοῖόν τι, δὲν βλέπομεν τοῦτο ὁλόκληρον ἀμέσως, ἀλλὰ πρῶτον τοὺς ἰστούς αὐτοῦ καὶ ἔπειτα καθ' ὅσον προχωρεῖ βλέπομεν καὶ τὸ σκάφος· ἐξ ἐναντίας δὲ, ὅταν πλοῖόν τι ἀπομακρύνεται ἀφ' ἡμῶν, πρῶτον ἐξαφανίζεται τὸ σκάφος αὐτοῦ καὶ τελευταῖον οἱ ἰστοί· 3) ἐκ τοῦ ὅτι, ἐὰν ἀναχωρήσωμεν ἐκ τινος μέρους καὶ ἀκολουθήσωμεν πάντοτε τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν εἴτε κατὰ θάλασσαν, εἴτε κατὰ ξηράν, θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχομεν ἀναχωρήσει· καὶ 4) ἐκ τοῦ κυκλικοῦ σχήματος, ὅπερ ἔχει τὸ σκιερὸν μέρος τῆς Σελήνης κατὰ τὰς ἐκλείψεις αὐτῆς, αἵτινες ἐξ οὐδεμιᾶς ἄλλης αἰτίας συμβαίνουσιν, ἢ διότι πίπτει ἐπὶ τῆς Σελήνης ἡ σκιά τῆς γῆς, ἥτις εἶναι πάντοτε κυκλική.

Ἄξων καὶ πόλοι τῆς γῆς.

Ἄξων τῆς γῆς καλεῖται ἡ νοητὴ εὐθεῖα γραμμὴ, ἥτις διέρχεται διὰ τοῦ κέντρου αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὴν περιστροφὴν αὐτῆς. Τὰ δὲ σημεῖα ἐκεῖνα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἰς ἃ καταλήγουσι τὰ δύο ἅκρα τοῦ ἄξωνος αὐτῆς, καλοῦνται πόλοι τῆς γῆς. Καὶ τὸ μὲν πρὸς Β. κείμενον σημεῖον καλεῖται βόρειος πόλος, τὸ δὲ πρὸς Ν. κείμενον νότιος πόλος.

Κύκλοι τῆς γῆς.

Ἰσημερινός. Μεσημβρινοί. Παράλληλοι. Τροπικοί. Πολικοί.

Κύκλος καλεῖται ἐπιφάνεια ἐπίπεδος περατουμένη εἰς καμπύλην γραμμὴν, ἥτις καλεῖται περιφέρεια, καὶ ἥς ἅπαντα τὰ σημεῖα ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τινος ἄλλου σημείου, ὅπερ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου καὶ καλεῖται κέντρον τοῦ κύκλου. Παντὸς κύκλου ἡ περιφέρεια διαίρεται εἰς 360 ἴσα μέρη, τὰ ὅποια καλοῦνται μοῖραι καὶ σημειοῦνται οὕτω 360⁰. ἑκάστη δὲ μοῖρα διαίρεται εἰς 60 ἴσα μέρη καλούμενα πρῶτα λεπτὰ καὶ σημειούμενα οὕτως 60', καὶ ἑκάστον πρῶτον λεπτὸν εἰς 60 δεύτερα σημειούμενα οὕτως 60".

Ἵνα δυνάμεθα νὰ ὀρίξωμεν τὴν θέσιν τόπου τινὸς ἐπὶ τῆς γῆς, φανταζόμεθα διερχομένους δι' αὐτῆς ὀριζοντίως καὶ καθέτως πολλοὺς κύκλους. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν τῶν κύκλων, οἵτινες διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς, καλοῦνται μέγιστοι, καὶ τοιοῦτοι εἶναι ὁ Ἰσημερινὸς καὶ οἱ Μεσημβρινοί· ἐκεῖνοι δέ, οἵτινες δὲν διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς, ἀλλ' ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ παραλλήλως πρὸς αὐτόν, καλοῦνται παράλληλοι.

Ἰσημερινὸς καλεῖται ὁ νοητὸς ἐκεῖνος κύκλος, ὅστις εἶναι κάθετος ἐπὶ τοῦ ἄξονος τῆς γῆς, διέρχεται διὰ τοῦ κέντρου αὐτῆς, ἀπέχει ἐξ ἴσου ἀπὸ τῶν δύο πόλων αὐτῆς καὶ τὴν διαιρεῖ εἰς δύο ἡμισφαίρια βόρειον καὶ νότιον. Καλεῖται δὲ οὕτω, διότι οἱ ἐπὶ τῆς περιφερείας αὐτοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι διαρκῆ ἰσημερίαν, ἤτοι τὰς ἡμέρας ἴσας πρὸς τὰς νύκτας.

Μεσημβρινοὶ κύκλοι τῆς γῆς καλοῦνται οἱ νοητοὶ ἐκεῖνοι κύκλοι, οἵτινες τέμνουσι τὸν ἰσημερινὸν καθέτως, διέρχονται διὰ τῶν δύο πόλων καὶ τοῦ κέντρου τῆς γῆς καὶ διαιροῦσι ταύτην ἕκαστος αὐτῶν εἰς δύο ἡμισφαίρια ἀνατολικὸν καὶ δυτικόν (*). Καλοῦνται δὲ οὗτοι Μεσημβρινοί, διότι, ἔταν ἡ ἡμιπεριφέρεια ἑκάστου αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμερησίαν κίνησιν τῆς γῆς εὐρεθῇ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, οἱ τόποι, οἵτινες κεῖνται ἐπ' αὐτῆς, ἔχουσι συγχρόνως μεσημβρίαν, ἐν ᾗ οἱ τόποι, οἵτινες κεῖνται ἐπὶ τῆς ἄλλης ἡμιπεριφερείας αὐτοῦ, ἔχουσι κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν στιγμήν μεσονύκτιον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ περιφέρεια τοῦ Ἰσημερινοῦ διαιρεῖται, ὡς πᾶσα κυκλικὴ περιφέρεια, εἰς 360 μοῖρας, ἕκαστη δὲ μοῖρα κεῖται μεταξὺ δύο ἡμικυκλίων τῶν Μεσημβρινῶν, ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι καὶ τὰ ἡμικύκλια τῶν Μεσημβρινῶν εἶναι 360.

Ἐκ τῶν Μεσημβρινῶν κύκλων λαμβάνεται κατὰ συνθήκην εἰς ὡς πρῶτος, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀριθμοῦνται οἱ λοιποὶ πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς· ὡς τοιοῦτος δὲ λαμβάνεται ὑπὸ τινων μὲν ὁ διε-

(*) Συνήθως ὅμως μεσημβρινὸς καλεῖται οὐχὶ ὁλος ὁ κύκλος, ἀλλὰ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ καλεῖται ἀντιμεσημβρινός.

χόμενος διὰ τῆς νήσου Φέροου (μᾶς τῶν πρὸς Δ. τῆς Ἀφρικῆς κειμένων Καναρίων νήσων), ὑπὸ δὲ τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν Γερμανῶν ὁ διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Γρήνιτς (Greenwich, προαστείου τοῦ Λονδίνου) διερχόμενος, καὶ ὑπὸ τῶν Γάλλων ὁ διερχόμενος διὰ τοῦ ἐν Παρισίοις ἀστεροσκοπείου.

Παραλλήλοι δὲ κύκλοι τῆς γῆς καλοῦνται οἱ κύκλοι ἐκεῖνοι, οὓς φανταζόμεθα διερχομένους παραλλήλως πρὸς τὸν Ἰσημερινόν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων. Τοιοῦτοι δὲ κύκλοι ἀπὸ μοίρας εἰς μοῖραν ἀγόμενοι εἶναι 178, διότι ἐκάτερον τῶν ἡμισφαιρίων ἔχει 90 μοίρας.

Κύκλοι τροπικοὶ καὶ πολικοί. Μεταξὺ τῶν παραλλήλων κύκλων διακρίνονται τέσσαρες ὡς σπουδαιότατοι, ὧν οἱ μὲν δύο κεῖνται ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, οἱ δ' ἕτεροι δύο ἐπὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου. Καὶ ἐκ μὲν τῶν ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου κειμένων ὁ μὲν ἀπέχων ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ 23⁰ καὶ 27' καλεῖται βόρειος τροπικὸς κύκλος ἢ τροπικὸς τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ ἀπέχων ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου 23⁰ καὶ 27' καλεῖται βόρειος πολικὸς κύκλος. Ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου κειμένων ὁ μὲν ἀπέχων ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ 23⁰ καὶ 27' καλεῖται νότιος τροπικὸς κύκλος ἢ τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω, ὁ δὲ ἀπέχων ἀπὸ τοῦ νοτίου πόλου 23⁰ καὶ 27' καλεῖται νότιος πολικὸς κύκλος. Οὕτω δὲ ἔχομεν δύο τροπικοὺς κύκλους, βόρειον καὶ νότιον, οἵτινες ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ δύο πολικοὺς, βόρειον καὶ νότιον, οἵτινες ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τῶν πόλων. Οἱ τέσσαρες οὗτοι κύκλοι εἶναι σπουδαιότατοι. Καὶ οἱ μὲν τροπικοὶ εἶναι σπουδαιότατοι, διότι ὁ ἥλιος κινούμενος κατὰ τὸ φαινόμενον πάντοτε μεταξὺ αὐτῶν, ἅμα φθάσῃ εἰς αὐτούς, τρέπεται πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινόν (ἐξ οὗ ἐκλήθησαν καὶ τροπικοί). Καὶ ὅταν μὲν ὁ ἥλιος ἐγγίξῃ τὸν βόρειον τροπικόν (τῇ 9ῃ Ἰουνίου) ἐν μὲν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ τῆς γῆς εἶναι ἡ μακροτάτη ἡμέρα, ἐν δὲ τῷ νοτίῳ τὸν ἀντίον ἡ βραχυτάτη. Ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἐγγίξῃ τὸν νότιον τροπικόν (τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου), ἐν μὲν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ τῆς γῆς εἶναι

ἡ μακροτάτη ἡμέρα, ἐν δὲ τῷ βορείῳ ἢ βραχυτάτη. Κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας τοῦ ἔτους, ἦτοι τὴν 9ην Ἰουνίου, ὅτε ἄρχεται τὸ θέρος, καὶ τὴν 9ην Δεκεμβρίου, ὅτε ἄρχεται ὁ χειμὼν, συμβαίνουν τὰ δύο λεγόμενα ἡμιοστάσια, τὸ θερινὸν καὶ τὸ χειμερινόν, διότι κατ' αὐτάς ὁ ἥλιος δὲν προχωρεῖ περαιτέρω, ἀλλὰ τρέπεται πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν 8ην Μαρτίου, ὅτε ἄρχεται τὸ ἔαρ ἐν τῷ βορ. ἡμισφαίριῳ, καὶ κατὰ τὴν 9ην Σεπτεμβρίου, ὅτε ἄρχεται τὸ φθινόπωρον ἐν τῷ αὐτῷ ἡμισφαίριῳ, ἡ ἡμέρα εἶναι ἴση πρὸς τὴν νύκτα εἰς ὅλην τὴν γῆν, διότι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας καὶ οἱ δύο πόλοι αὐτῆς φωτίζονται ἐξ ἴσου ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἔχομεν οὕτω δύο ἰσημερίας, τὴν ἔαριν (8 Μαρτίου) καὶ τὴν φθινοπωρινήν (9 Σεπτεμβρίου). Ἰσημερίαν δὲ καὶ ὅλον τὸ ἔτος ἔχουσιν, ὡς εἶδομεν, καὶ οἱ τόποι, αἵτινες κεῖνται ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Οἱ δὲ πολικοὶ κύκλοι εἶναι σπουδαιότατοι, διότι εἰς τοὺς τόπους, αἵτινες κεῖνται ἐπ' αὐτῶν, ὁ ἥλιος ἀπαξ τοῦ ἔτους (τῇ 9ῃ Ἰουνίου) δὲν δύει, ἡ δὲ ἡμέρα τότε διαρκεῖ 24 ὥρας, καὶ ἀπαξ τοῦ ἔτους (τῇ 9 Δεκεμβρίου) δὲν ἀνατέλλει, καὶ τότε ἡ νύξ διαρκεῖ 24 ὥρας.

Σημ. Εἰς τοὺς χάρτας καὶ εἰς τὰς σφαίρας ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω κύκλοι σημειοῦνται διὰ γραμμῶν, αἵτινες παριστάνουσι τὰς περιφέρειάς αὐτῶν.

Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος.

Ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ καλεῖται γεωγραφικὸν πλάτος τοῦ τόπου τούτου. Καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαίριου τὸ πλάτος λέγεται βόρειον, ἂν δὲ κεῖται ἐπὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαίριου τὸ πλάτος λέγεται νότιον. Ἡ δὲ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ κύκλου (Φέρρου, Γρήνιτς ἢ Παρισίων) καλεῖται γεωγραφικὸν μῆκος τοῦ τόπου τούτου. Καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἡμισφαίριου τὸ μῆκος καλεῖται ἀνατολικόν, ἂν δὲ κεῖται ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ἡμι-

σφαιρίου τὸ μῆκος καλεῖται *δυτικόν*. Οὕτω δὲ διὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ, τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ καὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ μήκους ὀρίζεται ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἢ ἐπὶ τινος χάρτου ἢ θέσει τόπου τινός· π.χ. αἱ Ἀθῆναι ἔχουσι 30^0 ΒΠ καὶ 41^0 30' ΑΜ ἀπὸ τῆς Φέρον.

Ζῶναι τῆς γῆς.

Πλὴν τῆς σημασίας, ἣν εἶδομεν ὅτι ἔχουσιν οἱ τροπικοὶ καὶ οἱ πολικοὶ κύκλοι, ἔχουσι προσέτι καὶ ταύτην, ὅτι διαιροῦσι τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς εἰς 5 ζῶνας, αἵτινες δηλοῦσι τὰς μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας. Καὶ ἐκεῖνη μὲν τῶν ζωνῶν, ἣτις κεῖται μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων ἐκατέρωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ, καλεῖται *διακεκυμμένη ἢ θερμὴ ζώνη*, διότι ἐν αὐτῇ ἐπικρατεῖ μεγάλη θερμότης ἕνεκα τῶν ἐπ' αὐτῆς καθέτων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου· αἱ δὲ δύο ἐκεῖναι ζῶναι, αἵτινες κεῖνται μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ πολικοῦ κύκλου ἐπὶ ἐκατέρου τῶν ἡμισφαιρίων, καλοῦνται *εὐκρατοι*, διότι ἐν αὐταῖς καὶ ἡ θερμότης καὶ τὸ ψυχρὸς εἶναι μέτρια ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτῶν πλάγίας πτώσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Διακρίνονται δὲ αἱ ζῶναι αὗται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των εἰς βόρειον καὶ εἰς νότιον εὐκρατον ζώνην· αἱ δὲ κείμεναι μεταξὺ τοῦ πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ πόλου ἐπὶ ἐκατέρου τῶν ἡμισφαιρίων καλοῦνται *κατενυγμένη ἢ ψυχραί*, διότι ἐν αὐταῖς ἐπικρατεῖ μέγιστον ψυχρὸς, καὶ τοῦτο διότι αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες πίπτουσιν ἐπ' αὐτῶν πολλῇ πλάγιωτέραι ἢ ἐπὶ τῶν δύο εὐκράτων. Διακρίνονται δὲ καὶ αὗται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των εἰς βόρειον καὶ εἰς νότιον κατενυγμένην ζώνην.

Τὰ οὐράνια σώματα.

Ὅταν κατὰ νύκτας ἀσελήγους καὶ αἰθρίας παρατηρῶμεν τὸν θόλον τοῦ οὐρανοῦ, βλέπομεν ἐν αὐτῷ ἄπειρον πληθὺς ἀστέρων, ὅπερ παρέχει ἀληθῶς μεγαλοπρεπὲς καὶ θαυμάσιον θέαμα. Μεταξὺ τῶν ἀστέρων τούτων, αἵτινες κινοῦνται ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ χώρου, συγκαταλέγονται καὶ ὁ Ἥλιος, καὶ ἡ Σελήνη καὶ ἡ Γῆ. Πάντες δὲ

οἱ ἀστέρες διακρίνονται εἰς ἀπλανεῖς, εἰς πλανήτας, εἰς δορυφόρους τῶν πλανητῶν, εἰς κομήτας καὶ εἰς διάττοντας.

Ἀπλανεῖς καλοῦνται οἱ ἀστέρες ἐκεῖνοι, οἵτινες ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως φαίνονται ἀκίνητοι διατηροῦντες τὴν αὐτὴν πρὸς ἀλλήλους θέσιν, ἐν ᾧ ἀληθῶς κινούνται, διότι οὐδεὶς τῶν ἀστέρων μένει ἀκίνητος. Εἰς τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, οἵτινες εἶναι αὐτόφωτοι, ἦτοι ἔχουσιν ἴδιον φῶς, ἀνήκει καὶ ὁ Ἥλιος.

Πλανῆται καλοῦνται οἱ ἀστέρες ἐκεῖνοι, οἵτινες ἕνεκα τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς αὐτῶν φαίνονται ἡμῖν ὡς πλανώμενοι ἐν τῷ οὐρανῷ. Οἱ ἀστέρες οὗτοι, εἰς οὓς ἀνήκει καὶ ἡ Γῆ, δὲν εἶναι αὐτόφωτοι, ἀλλὰ λαμβάνουσι τὸ φῶς αὐτῶν παρὰ τοῦ ἡλίου. Οἱ κυριώτεροι καὶ μεγαλειότεροι τῶν πλανητῶν εἶναι οἱ ἑξῆς κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ μεγέθους αὐτῶν: ὁ Ζεὺς, ὁ Κρόνος, ὁ Οὐρανός, ὁ Ποσειδῶν, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Γῆ, ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἑρμῆς. Ἡ δὲ σειρά τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει ὡς ἑξῆς: 1) ὁ Ἑρμῆς, ὅστις εἶναι ὁ πλησιέστερος πρὸς τὸν ἥλιον, 2) ἡ Ἀφροδίτη, 3) ἡ Γῆ, 4) ὁ Ἄρης, 5) ὁ Ζεὺς, 6) ὁ Κρόνος, 7) ὁ Οὐρανός καὶ 8) ὁ Ποσειδῶν. Τούτων ὁ μέγιστος εἶναι ὁ Ζεὺς, ὁ δὲ μικρότερος ὁ Ἑρμῆς.

Δορυφόροι δὲ καλοῦνται οἱ ἀστέρες ἐκεῖνοι, οἵτινες περιφέρονται περὶ τινος πλανήτας καὶ μετ' αὐτῶν περὶ τὸν ἥλιον, ἐν ᾧ σύν-αμα περιστρέφονται καὶ περὶ τὸν ἄξονά των. Εἰς τοὺς δορυφόρους, οἵτινες καὶ αὐτοὶ λαμβάνουσι τὸ φῶς αὐτῶν παρὰ τοῦ ἡλίου, ἀνήκει καὶ ἡ Σελήνη. Ἐκ τῶν πλανητῶν τινὲς μὲν ἔχουσιν ἀνὰ ἓνα δορυφόρον, τινὲς δὲ δύο ἢ καὶ πλείονας. Καὶ ἀνὰ ἓνα μὲν ἔχουσιν ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Γῆ, ἥτις ἔχει δορυφόρον τὴν Σελήνην, δύο δὲ ἔχει ὁ Ἄρης, τέσσαρας ὁ Οὐρανός, πέντε ὁ Ζεὺς, καὶ ὀκτὼ ὁ Κρόνος.

Κομήται καλοῦνται οἱ παράδοξοι ἐκεῖνοι ἀστέρες, οἵτινες ἐμφανίζονται ἐκτάκτως ἐν τῷ οὐρανῷ ἔχοντες κόμην ἢ οὐρὰν διευθυνομένην πάντοτε πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ἡλίου, καὶ μετὰ τινὰ χρόνον ἐξαφανίζονται.

Διάττοντες δὲ ἀστέρες καλοῦνται τὰ μικρὰ ἐκεῖνα φωτεινά

σώματα, ἅτινα βλέπομεν ἐν καιρῷ νυκτὸς διασχίζοντα τὸν οὐρανὸν ὡς πύραυλοι (βρονταί) καὶ ἔπειτα ἐξαφανιζόμενα.

Ὁ ἥλιος.

Ὁ ἥλιος εἶναι σφαῖρα διάπυρος καὶ φωτοβόλος καὶ ὁ πλησιέστερος πρὸς τὴν γῆν ἀπλανὴς ἀστήρ. Καίτοι δὲ φαίνεται εἰς ἡμᾶς μικρὸς ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστάσεως (149,500,000 χιλιομέτρα), εἶναι ὅμως μεγαλειότερος τῆς γῆς 1,310,000 φορές. Ἀποτελεῖ δὲ ὁ ἥλιος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν περιφερομένων πλανητῶν καὶ τῶν δορυφόρων αὐτῶν, καὶ μετὰ τῶν κομητῶν τὸ ἡλιακὸν ἢ πλανητικὸν λεγόμενον σύστημα.

Ἡ γῆ ὡς οὐράνιον σῶμα.

Ἡ γῆ, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται, εἶναι οὐράνιον σῶμα καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς πλανήτας. Ὡς πλανήτης δὲ δὲν εἶναι αὐτοφωτός, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ φῶς αὐτῆς παρὰ τοῦ ἡλίου. Ὅπως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα, οὕτω καὶ ἡ γῆ δὲν στηρίζεται εἰς οὐδὲν μέρος, ἀλλ' εἶναι πάντοτε μετέωρος ἐν τῷ διαστήματι καὶ κινεῖται ἀδιακόπως. Αἱ κινήσεις τῆς γῆς εἶναι διάφοροι, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι δύο, ἡ περιστροφή αὐτῆς περὶ τὸν ἄξονά της, καὶ ἡ περιφορά αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον. Ἀμφοτέρως δὲ τὰς κινήσεις ταύτας ἐκτελεῖ ἡ γῆ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς. Καὶ τὴν μὲν περὶ τὸν ἄξονά της περιστροφὴν αὐτῆς ἐκτελεῖ εἰς 24 ὥρας, τὴν δὲ περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰν αὐτῆς εἰς ἓν ἔτος ἢ 365 ἡμέρας καὶ 6 περίπου ὥρας. Καὶ ἐκ μὲν τῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς περιστροφῆς τῆς γῆς παράγεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ, διότι τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἅτινα εἶναι ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἥλιον, ἔχουσιν ἡμέραν, ἐκεῖνα δὲ, ἅτινα δὲν φωτίζονται ὑπ' αὐτοῦ, ἔχουσι νύκτα. Ἐκ δὲ τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς τῆς γῆς παράγονται ἡ τε ἀνισότης τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν καὶ αἱ μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας τοῦ ἔτους εἰς τοὺς διαφόρους τῆς γῆς τόπους, καὶ οὕτω ἔχομεν τὰς τέσσαρας λεγομένας ὥρας τοῦ ἔτους, ἧτοι τὸ ἔαρ (ἀπὸ τῆς 8ης Μαρτίου μέχρι τῆς 9ης Ἰουνίου), τὸ θέρος (ἀπὸ τῆς 9ης

Ἰουνίου μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου), τὸ φθινόπωρον (ἀπὸ τῆς 9ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 9ης Δεκεμβρίου) καὶ τὸν χειμῶνα (ἀπὸ τῆς 9ης Δεκεμβρίου μέχρι τῆς 8ης Μαρτίου).

Ἡ Σελήνη.

Ἡ γῆ κατὰ τὰς κινήσεις αὐτῆς συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ τῆς σελήνης, ἥτις, ὡς εἴρηται, εἶναι δορυφόρος αὐτῆς. Ὅπως δὴλα δὴ ἡ γῆ περιφέρεται περὶ τὸν ἥλιον, οὕτω καὶ ἡ σελήνη περιφέρεται περὶ τὴν γῆν, ἐν ᾧ σύναμα περιστρέφεται καὶ αὐτὴ περὶ τὸν ἄξονά της. Εἶναι δὲ ἡ σελήνη σφαῖρα, μικροτέρα ὅμως τῆς γῆς 50 περίπου φορές. Τὴν δὲ περιφορὰν αὐτῆς περὶ τὴν γῆν ἐκτελεῖ εἰς 27 ἡμέρας καὶ 8 περίπου ὥρας καὶ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, ἐν ἴσῳ δὲ χρονικῷ διαστήματι περιστρέφεται καὶ περὶ ἑαυτήν, καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν πάντοτε τὸ αὐτὸ ἡμισφαίριον αὐτῆς. Ἀπέχει δὲ ἡ σελήνη ἀπὸ τῆς γῆς περὶ τὰς 384,000 χμ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σελήνη, ὅπως καὶ ἡ γῆ, δὲν εἶναι σῶμα αὐτόφωτον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ φῶς αὐτῆς παρὰ τοῦ ἡλίου, συμβαίνει κατὰ τὴν περὶ τὴν γῆν μηνιαίαν περιφορὰν αὐτῆς ἄλλοτε μὲν νὰ φωτίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὁλόκληρον τὸ πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένον ἡμισφαίριον αὐτῆς, ἄλλοτε δὲ νὰ φωτίζεται μέρος αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε νὰ μὴ φωτίζεται οὐδὲ ὅλως. Οὕτω δὲ ἔχομεν τὰς λεγομένας φάσεις τῆς σελήνης. Καὶ ὅταν μὲν φωτίζεται τὸ πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένον μέρος τῆς σελήνης ὁλόκληρον, ἔχομεν πανσέληνον· ὅταν δὲ τοῦτο δὲν φωτίζεται οὐδὲ ὅλως καὶ ἐπομένως ἡ σελήνη εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀόρατος, διότι πρὸς ἡμᾶς εἶναι ἐστραμμένον τὸ ἀφώτιστον αὐτῆς ἡμισφαίριον, ἄρχεται τότε νέα σελήνη, ἣν ἀρχίζομεν νὰ βλέπωμεν ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἐσπέρας πρὸς Δ. φωτιζομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὑπὸ μορφήν λεπτοῦ ὄρεπάνου κατ' ἀρχάς. Ὅταν δὲ τὸ φῶς τῆς νέας σελήνης αὐξανόμενον φθάσῃ μέχρι τοῦ ἡμίσεως τοῦ δίσκου αὐτῆς, ἔχομεν τὸ πρῶτον τέταρτον αὐτῆς· καὶ ὅταν μετὰ τὴν πανσέληνον τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐλαττωθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ, ἔχομεν τὸ τελευταῖον τέταρτον αὐτῆς. Ἄν δὲ κατὰ τὴν πανσέληνον συμβῇ νὰ εὐρεθῇ ἡ γῆ μεταξὺ τῆς σελήνης

καὶ τοῦ ἡλίου, ἔχομεν τότε ἔκλειψιν σελήνης, διότι αὕτη εὐρισκομένη ὑπισθεν τῆς γῆς δὲν φωτίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἄν δὲ κατὰ τὴν νέαν σελήνην διέλθῃ αὕτη πρὸ τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου καὶ ἀποκρύβῃ ἀπ' ἡμῶν εἴτε ὅλον αὐτόν, εἴτε μέρος αὐτοῦ, τότε ἔχομεν ἔκλειψιν ἡλίου ὀλικήν ἢ μερικτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣ ΤΑΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς συνίσταται ἐκ δύο μερῶν, ἐποῦς καὶ θολώσεως. Καὶ ἡ μὲν ξηρὰ κατέχει τὸ ἐν τέταρτον τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἡ δὲ θάλασσα τὰ τρία τέταρτα αὐτῆς.

α') Ξηρά.

Ἡ ξηρὰ σύγκειται ἐκ πέντε μεγάλων μερῶν, ἅτινα καλοῦνται ἥπειροι, καὶ ἐξ ἀναριθμήτων μικρῶν κατεσπαρμένων ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ἅτινα καλοῦνται νῆσοι. Εἶναι δὲ αἱ ἥπειροι ἡ **Εὐρώπη**, ἡ **Ἀσία**, ἡ **Ἀφρική**, ἡ **Ἀμερική** καὶ ἡ **Αὐστραλία**. Ἐκ τούτων δὲ αἱ μὲν τρεῖς πρῶται εἶναι γνωσταὶ ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων, αἱ δὲ δύο τελευταῖαι ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τοὺς νέους χρόνους ἡ μὲν Ἀμερική τῷ 1492, ἡ δὲ Αὐστραλία τῷ 1642. Καὶ ἡ μὲν Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Αὐστραλία κείνται ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἡμισφαίριῳ, ἡ δὲ Ἀμερική μόνη ἐν τῷ δυτικῷ.

Αἱ δὲ **νῆσοι**, αἵτινες, ὡς εἴρηται, εἶναι μικρὰ τμήματα ξηρᾶς κατεσπαρμένα ἐντὸς τῆς θαλάσσης, διακρίνονται εἰς μεγάλας καὶ μικράς. Πολλοὶ δὲ μικροὶ νῆσοι κείμενοι πλησίον ἀλλήλων σχηματίζουνσι συστάδας.

Χερσόνησοι. Μικρόν ἢ μέγα τμήμα ξηρᾶς, ὕπερ καθ' ὅλα μὲν τὰ ἄλλα μέρη αὐτοῦ βρέχεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος, δι' ἐνὸς δὲ μόνον συνδέεται μετὰ τῆς ξηρᾶς, καλεῖται χερσόνησος.

Τὰ ἄκρα τῆς ξηρᾶς, ὅτινα βρέχονται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, λέγονται *παράλια*. Καὶ ἂν μὲν ταῦτα εἶναι χθαμαλὰ καὶ ὀμαλὰ καλοῦνται *αἰγιαλός*, ἂν δὲ ὑψηλὰ καὶ κρημνώδη καλοῦνται *ἀκτὴ*.

Ἄκρα ξηρᾶς, συνήθως ὄρους, εἰσχωροῦσα εἰς τὴν θάλασσαν, καλεῖται *ἀκρωτήριο*. Ἄν δὲ ἡ ἄκρα τῆς ξηρᾶς, ἢ εἰσχωροῦσα εἰς τὴν θάλασσαν, εἶναι ἐπίπεδος καὶ χθαμαλή, καλεῖται *γλῶσσα*.

Βράχος ἐξέχων τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καλεῖται *σκόπελος*. Καλυπτόμενος δὲ ὀλίγον ὑπὸ τῆς θαλάσσης καλεῖται *ὑφαλος*.

Στενὸν μέρος ξηρᾶς χωρίζον δύο θαλάσσαις, καλεῖται *ισθμός*.

***Επιφάνεια τῆς ξηρᾶς.** Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ξηρᾶς δὲν εἶναι πανταχοῦ ὀμαλή, ἀλλ' εἰς ἄλλα μὲν μέρη εἶναι ὀμαλή, εἰς ἄλλα δὲ ἀνώμαλος. Καὶ τὸ μὲν ὀμαλὸν αὐτῆς μέρος ἀποτελοῦσιν αἱ *πεδιάδες*, αἱ *κοιλιάδες* καὶ αἱ *ξηρμοὶ*, τὸ δὲ ἀνώμαλον τὰ *ὄρη*, αἱ *λόφου* καὶ πάντα ἐν γένει τὰ *ὕψωματα*.

1. Πεδιογραφία. Πεδιάς λέγεται μεγάλη σχετικῶς ἔκτασις ἐδάφους, ἔχοντος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀμαλὴν ἐπιφάνειαν. Αἱ πεδιάδες διακρίνονται ἀναλόγως τοῦ ὕψους αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης εἰς *βαθείας πεδιάδας* ἢ *βαθύπεδα* (ἐχούσας ὕψος μέχρις 150 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης), εἰς *ὕψηλās πεδιάδας* ἢ *ὕψιπεδα* (ἐχούσας ὕψος ἄνω τῶν 150 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης) καὶ εἰς *ταπεινὰς πεδιάδας* ἢ *ἰζήματα* (χαμηλοτέρως τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης).

Πεδιάς μικρὰ κειμένη μεταξὺ δύο ὀρέων ἢ λόφων καλεῖται *κοιλιάς*. Κειμένη δὲ μεταξὺ ἀποτόμων ὀρέων ἢ λόφων καλεῖται *φάραγξ*.

Πεδιάς μεγάλη ἀνυδρὸς, ἀμμώδης ἢ πετρώδης καὶ ἀκατοίκητος καλεῖται *ξηρῆμος*. Μικρὰ δὲ σχετικῶς ἔκτασις ἐν μέσῳ ἐρήμου ἔχουσα ὕδωρ καὶ γόνιμος καλεῖται *ῥασις*.

Πεδιὰς μεγάλη ἄδενδρος καὶ ἀκἀλλιέργητος, ἔχουσα δὲ μόνον χέρτα ἢ θάμνους, καλεῖται *σιέπη*.

2. **Ὁρογραφία.** Ὁρος καλεῖται ὑψωμα τῆς γῆς ἔχον ὕψος ἄνω τῶν 500 μέτρων. Διακρίνονται δὲ τὰ ὄρη εἰς ὑψηλά, εἰς μέτρια καὶ εἰς χθαμαλά. Καὶ ὑψηλὰ μὲν καλοῦνται τὰ ἔχοντα ἀπόλυτον ὕψος ἄνω τῶν 2,000 μέτρων· μέτρια δὲ τὰ ἔχοντα ἀπόλυτον ὕψος ἄνω τῶν 1000—2,000 μέτρων· καὶ χθαμαλὰ τὰ ἔχοντα ἀπόλυτον ὕψος ἀπὸ 500—1000 μέτρων. Λέγεται δὲ ἀπόλυτον τὸ ὕψος ὁρους τινὸς ὅταν τοῦτο μετρηθῇ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· σχετικὸν δέ, ὅταν μετρηθῇ ἀπὸ τῆς βάσεως αὐτοῦ.

Ἐν παντὶ ὄρει διακρίνομεν τὴν κορυφήν, ἥτοι τὸ ἀνώτατον μέρος αὐτοῦ, τὰς κλιτύας, ἥτοι τὰς πλευράς αὐτοῦ, καὶ τὰς ὑπορείας ἢ τοὺς πρόποδας, ἥτοι τὰ κατώτατα μέρη αὐτοῦ.

Πολλὰ ὄρη κείμενα πλησίον ἀλλήλων κατὰ στοίχους καὶ ἔχοντα τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καλοῦνται *ὄροστοιχία* ἢ *ὄροσειρά*. Ὁρη δὲ κείμενα ἀτάκτως πλησίον ἀλλήλων καλοῦνται *ὄροσυστάς*.

Ἐψωμα τῆς γῆς κείμενον ἐν μέσῳ πεδιάδος καὶ ἔχον ὕψος μέχρι 500 μέτρων καλεῖται *λόφος*. Καὶ ἂν μὲν οὗτος συνίσταται ἐκ χώματος καλεῖται *γῆλοφος*, ἂν δὲ συνίσταται ἐκ πετρῶν καλεῖται *πάγος*.

Ὁρη ἢ λόφοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκπέμπονται διηγεκῶς ἢ περιοδικῶς καπνός, φλόγες, τέφρα, λίθοι καὶ ῥευστὴ ὕλη, ἥτις λέγεται *λάβα*, καλοῦνται *ἠφαιστεία*· αἱ δὲ ὁπαὶ τῶν ἠφαιστείων, δι' ὧν ἐξέρχεται ὁ καπνός, αἱ φλόγες, ἡ τέφρα κλπ., καλοῦνται *κρατῆρες*. Τὰ ἠφαιστεία διακρίνονται εἰς ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα. Καὶ ἐνεργὰ μὲν λέγονται τὰ ἔτι καὶ νῦν ἐνεργοῦντα, ἐσβεσμένα δὲ ὅσα ἔπαυσαν ἐνεργοῦντα πρὸ πολλῶν αἰώνων.

Αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὀρέων κείμεναι πεδιάδες καλοῦνται *ὄροπέδια*.

Καταμετρήσεις. Ἐὰν θέλωμεν γὰ καταμετρήσωμεν μικρὰς ἀποστάσεις, μεταχειριζόμεθα τὸ μέτρον· ἐὰν δὲ μεγάλας, μεταχειριζόμεθα τὸ χιλιόμετρον (χιμ.), ὅπερ περιλαμβάνει διάστημα 1000 μέτρων. Ἐὰν δὲ θέλωμεν γὰ καταμετρήσωμεν μικρὰν ἐπιφάνειαν, μετα-

χειριζόμεθα τὸ τετραγωνικὸν μέτρον ($\square \mu$), ἥτοι τὸ τετράγωνον, οὗτινος ἐκάστη πλευρὰ εἶναι ἴση πρὸς ἓν μέτρον· ἐὰν δὲ μεγάλην, μεταχειριζόμεθα τὸ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον ($\square \chi\mu$), ἥτοι τὸ τετράγωνον, οὗτινος ἐκάστη πλευρὰ εἶναι ἴση πρὸς ἓν χιλιόμετρον, ἥτοι πρὸς 1000 μέτρα. /

β') Ὑδατα.

Τὰ ὕδατα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς διακρίνονται εἰς ὕδατα τῆς ξηρᾶς καὶ εἰς θαλάσσια.

1. Ὑδατα τῆς ξηρᾶς. Τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς εἶναι τὰ πηγαῖα, οἱ ῥύακες, οἱ ποταμοί, οἱ χεῖμαρροι καὶ αἱ λίμναι. Τὰ ὕδατα δὲ ταῦτα τῆς ξηρᾶς προέρχονται ἐκ τῶν βροχῶν καὶ τῶν τηχομένων χιόνων ἢ πάγων διότι τὸ ὕδωρ τούτων ἀπορροφούμενον ὑπὸ τοῦ ἐδάφους ἀναδύει εἰς τὰ χθαμαλώτερα μέρη ἀλλαχοῦ μὲν εἰς μικρότερας, ἀλλαχοῦ δὲ εἰς μεγαλειτέρας ποσότητας. Τὰ μέρη δέ, ἐνθα τὸ ὕδωρ ἀναδύει ἐκ τῆς γῆς, καλοῦνται πηγαί. Ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ πηγῶν τινων εἶναι θερμόν, αἱ πηγαὶ αὗται καλοῦνται θερμαὶ πηγαὶ ἢ θέρμαι καὶ εἶναι ἱαματικά. >

Πολλῶν πηγῶν τὰ ὕδατα ἐνούμενα ἀποτελοῦσι ῥύακα. Πολλοὶ δὲ ῥύακες ἐνούμενοι ἀποτελοῦσι ποτάμιον. Πολλὰ δὲ ποτάμια ἐνούμενα ἀποτελοῦσι ποταμόν. Ποταμὸς μικρότερος ἐκβάλλον εἰς ποταμόν μεγαλειέτερον καλεῖται παραπόταμος.

Ποταμὸς πηγάζων εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης καλεῖται ἀγχίαλος ποταμός.

Ποταμὸς χυνόμενος εἰς χάσματα τῆς γῆς ἢ ἀφανιζόμενος ἐν τῇ ἄμμῳ καλεῖται καταπινόμενος ποταμός. Πολλοὶ τῶν ποταμῶν ἀνατέλλουσι πάλιν μετὰ τι διάστημα καὶ ἐξακολουθοῦσι ῥέοντες. Τὰ χάσματα τῆς γῆς, εἰς ἃ χύνεται τὸ ὕδωρ ποταμοῦ τινος ἢ λίμνης, καλοῦνται καταβόθραι.

Ποτάμιον ὀρμητικὸν σχηματιζόμενον ἐκ βροχῶν ἢ τηχομένων χιόνων, κατὰ τὸν χειμῶνα ἰδίως, καλεῖται χεῖμαρρος.

Τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἐνοῦνται δύο ἢ πλείονες ποταμοί, καλεῖται

συμβολή. Τὸ δὲ μέρος, ὅπου χύνεται ὁ ποταμὸς εἰς θάλασσαν ἢ λίμνην, καλεῖται ἐκβολή. Ὁ δὲ δρόμος τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ καλεῖται ῥοῦς.

Ἡ ἀβλαξ, ἐν ἣ ῥέει ὁ ποταμὸς, καλεῖται κοίτη τοῦ ποταμοῦ· τὰ δὲ ἐκατέρωθεν τῆς κοίτης χεῖλη τῆς ξηρᾶς καλοῦνται ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ. Καὶ δεξιὰ μὲν ὄχθη καλεῖται ἐκείνη, ἣν ἔχομεν πρὸς τὰ δεξιὰ βλέποντες πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ, ἀριστερά δὲ ἐκείνη, ἣν ἔχομεν πρὸς τὰ ἀριστερά βλέποντες ἐπίσης πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ.

Ὅταν ὁ ποταμὸς πίπτῃ ἀπὸ ὑψηλοῦ βράχου, σχηματίζει καταρράκτην. Ὅταν δὲ ποταμὸς τις πρὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ διασχιζέται εἰς δύο ἢ πλείονας βραχίονας ἔχοντας ἴδιον στόμα ἐκβολῆς, ἢ μεταξὺ τῶν βραχίονων τούτων τοῦ ποταμοῦ περικλειομένη ξηρὰ καλεῖται Δέλτα, διότι τὸ σχῆμα αὐτῆς ὁμοιάζει πρὸς τὸ γράμμα Δ.

Υδατα πληροῦντα κοιλώματα τῆς ξηρᾶς καὶ προερχόμενα ἢ ἐκ πηγῶν ἀοράτων ἢ ἐκ ποταμῶν σχηματίζουσι λίμνας. Τούτων δὲ αἱ πλείους ἔχουσι τὸ ὕδωρ αὐτῶν γλυκύ, τινὲς δὲ ἄλμυρόν. Τινὲς δὲ τῶν λιμνῶν ἔχουσιν ἐκβολὰς καταφανεῖς, ἄλλαι δὲ ἔχουσι καταδύθρας (ὑπάρχουσι δὲ καὶ λίμναι, αἵτινες γεννῶνται μόνον κατὰ τὸν χειμῶνα, κατὰ δὲ τὸ θέρος ξηραίνονται.)

Λίμναι κείμεναι παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ χυνόμεναι εἰς αὐτὴν διὰ στενοῦ πόρου καλοῦνται παραλίοι. Λίμναι δὲ κείμεναι παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ συγκοινωνοῦσαι μετ' αὐτῆς καλοῦνται λιμνοθάλασσαι. Τούτων τὸ ὕδωρ εἶναι ἄλμυρόν ἢ ὑφάλμυρον, διότι ἐσχηματίσθησαν ἐκ πλημμυρῶν τῆς παρακειμένης θαλάσσης.

Υδατα ἀβαθῆ καὶ στάσιμα ἐν τῇ ξηρᾷ, αἵτινα εἶναι πλήρη ὑδροβίων φυτῶν καὶ γεννῶσι μιάσματα πυρετῶν καὶ ἄλλων νοσημάτων, καλοῦνται λίη ἢ τέλματα.

2. **Θάλασσα.** Ἡ θάλασσα εἶναι μία καὶ συνεχὴς, πανταχόθεν περιβάλλουσα τὴν ξηράν. Διαιρεῖται δὲ εἰς πέντε μεγάλα τμήματα, αἵτινα καλοῦνται ὠκεανοί. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς:

α.) Ὁ **βόρειος παγωμένος ὠκεανὸς** κείμενος περὶ τὸν βό-

ρειον πόλον καὶ ἐκτεινόμενος μέχρι τῶν βορείων ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

δ') Ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς καίμενος μεταξὺ τῆς Ἀμερικῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς ἀφ' ἑτέρου.

γ') Ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανὸς καίμενος μεταξὺ τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας.

δ') Ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς καίμενος μεταξὺ τῆς Αὐστραλίας, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ

ε') Ὁ νότιος παγωμένος ὠκεανὸς καίμενος περὶ τὸν νότιον πόλον καὶ ἐκτεινόμενος μέχρι τοῦ νοτίου πολικοῦ κύκλου.

Τῶν ὠκεανῶν τούτων ὁ μεγαλύτερος εἶναι ὁ Εἰρηνικός.

Γενικοὶ ὁρισμοὶ σχέσιν ἔχοντες πρὸς τὴν θάλασσαν. Μέγα μέρος τοῦ ὠκεανοῦ περιχλειόμενον ὅλον σχεδὸν ὑπὸ ξηρᾶς καλεῖται θάλασσα ἐν στενωτέρᾳ σημασίᾳ (π. γ. ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἡ Βαλτικὴ θάλασσα).

Μέρος θαλάσσης καίμενον μεταξὺ δύο μικροτέρων ξηρῶν καλεῖται πέλαγος (π. γ. τὸ Αἰγαῖον πέλαγος).

Μέρος θαλάσσης εἰσχωροῦν βαθέως εἰς τὴν ξηρὰν καλεῖται κόλπος (π. γ. ὁ Κορινθιακὸς κόλπος).

Μικρὸς δὲ κόλπος καλεῖται ὄρμος. "Ὅταν δὲ ὁ ὄρμος εἴτε φύσει εἴτε τέχνῃ εἶναι κατὰλληλος, ὥπως προφυλάττῃ τὰ πλοῖα ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν τρικυμιῶν, καλεῖται λιμὴν.

Στενὸν μέρος θαλάσσης χωρίζον δύο ξηρὰς καλεῖται πορθμῖος. "Ὅταν δύο θάλασσαι ἢ δύο λίμναι, ἢ δύο ποταμοί, ἢ θάλασσα μετὰ λίμνης ἐνώωνται διὰ τεχνήτης αὐλακῆς, αὕτη καλεῖται διωρυξ.

Κινήσεις τῆς θαλάσσης. Ἡ θάλασσα οὐδέποτε σχεδὸν μένει ἀκίνητος, ἀλλὰ διατελεῖ εἰς διηγεκτεῖς κυματισμούς, οἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Πλὴν ὅμως τῆς κινήσεως ταύτης ἡ θάλασσα ἔχει καὶ ἄλλας προερχομένας ἐκ τῶν ἑξῆς αἰτιῶν. Ἐνεκα τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως τῆς τελύτης καὶ τοῦ ἡλίου ἡ θάλασσα ἐλκυομένη ὑπ' αὐτῶν ἀνα-

βαίνει καὶ καταβαίνει δις ἐντὸς τοῦ ἡμερονοκτίου. Ἡ τοιαύτη δὲ ἀνάβασις καὶ κατὰβασις τῆς θαλάσσης λέγεται παλίρροια, (ὡς ἡ ἐν τῇ πορθημῇ τοῦ Εὐρίπου). Καὶ ὅταν μὲν ἡ θάλασσα ἀναβαίῃ πρὸς τὴν παραλίαν, ἡ ἀνάβασις αὕτη λέγεται πλημμυρίς· ὅταν δὲ ἡ θάλασσα καταβαίῃ ἀποσυρομένη ἀπὸ τῆς παραλίας, ἡ κατὰβασις αὕτη λέγεται ἀμπωρίς. Προσέτι δὲ ἕνεκα τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀνέμων, τῆς περιστροφῆς τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς καὶ τῆς ἀκυστότητος τῆς θερμοκρασίας σχηματίζονται ἐν τῇ θαλάσσῃ διάφορα ρεύματα. Τὰ ρεύματα δὲ ταῦτα διακρίνονται εἰς ρεύματα τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἅτινα εἶναι θερμὰ καὶ φέρονται ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς τοὺς πόλους, καὶ εἰς ρεύματα πολικά, ἅτινα εἶναι ψυχρὰ καὶ φέρονται ἀπὸ τῶν πόλων πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Ὅταν δὲ δύο θαλάσσια ρεύματα ἀντιθέτως φερόμενα συναντηθῶσι, παράγεται ἐκ τούτου βίαια καὶ φοβερά συστροφή ὕδατος, ἥτις λέγεται θαλασσία δίνη.

γ') Ἀτμοσφαῖρα.

Ὁ ἀήρ, ὅστις περιβάλλει τὴν γῆν πανταχόθεν, καλεῖται ἀτμοσφαῖρα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀτμοσφαιρικός αὗτος ἀήρ δὲν θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐξ ἴσου, καὶ ἕνεκα τούτου εἰς ἄλλα μὲν στρώματα εἶναι ἀραιότερος, εἰς ἄλλα δὲ πυκνότερος, ἀναγκάζεται χάριν ἰσορροπίας νὰ κινῆται ἐκ τῶν πυκνοτέρων πρὸς τὰ ἀραιότερα. Αἱ διάφοροι κινήσεις τοῦ ἀέρος καλοῦνται ἄνεμοι. Σφοδραὶ δὲ καὶ βίαιαι κινήσεις τοῦ ἀέρος παράγουσι τὰς θυνέλλας.

Ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ τῶν θαλασσῶν, τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν εξατμίζεται ἀκαταπαύστως ἕνεκα τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, οἱ ὕδατιμοὶ οὗτοι ἀναερχόμενοι εἰς ὑψηλότερα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα καὶ συμπυκνούμενοι σχηματίζουν τὴν δρόσον, τὴν πάχυν, τὴν δμίχλην, τὰ νέφη καὶ τὴν βροχὴν, ψυχραίνόμενοι δὲ σχηματίζουν τὴν χιόνα καὶ τὴν χάλαζαν.

Ἡ ἐν γένει κατὰστασις τῆς ἀτμοσφαιρας τόπου τινός, ἥτοι ἡ θερμοκρασία, ἡ ὑγρασία ἢ ἡ ξηρασία, οἱ ἄνεμοι κλπ. ἀποτελοῦσι

τὸ κλίμα αὐτοῦ. Ἐπὶ τὸ κλίμα ὅμως οἰουδήποτε τόπου ἐπιδρῶσι καὶ πολλὰ ἄλλα, ἥτοι τὸ γεωγραφικὸν αὐτοῦ πλάτος, τὸ ὕψος, ἡ ἀπόστασις τῆς θαλάσσης, τὸ ἔδαφος, τὰ παρακείμενα ὄρη, τὰ δάση, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι, τὰ ἔλη κτλ. Διακρίνεται δὲ τὸ κλίμα γενικώτερον εἰς ἡπειρωτικὸν (τὸ κλίμα τῶν μεσογείων μερῶν, ἔπου ὁ μὲν χειμὼν εἶναι λίαν ψυχρὸς, τὸ δὲ θέρος σχετικῶς λίαν θερμὸν) καὶ εἰς ὠκεάνιον (τὸ κλίμα τῶν νήσων καὶ τῶν παραλίων, ἔπου ὁ μὲν χειμὼν εἶναι ἥπιος, τὸ δὲ θέρος δροσερόν).

δ') Προϊόντα.

Προϊόντα καλοῦνται πάντα τὰ σώματα ἄψυχα καὶ ἑμψυχα, ἅτινα παράγει ἡ φύσις καὶ ἅτινα καλοῦνται φυσικά. Πλὴν ὅμως τούτων καλοῦνται προϊόντα καὶ ἐκεῖνα, ἅτινα κατασκευάζει ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς τέχνης καὶ ἅτινα καλοῦνται τεχνιτά.

Τὰ φυσικὰ προϊόντα διακρίνονται εἰς τρεῖς τάξεις, ἥτοι εἰς ὀρυκτά, εἰς φυτὰ καὶ εἰς ζῶα.

Ὀρυκτά. Ὀρυκτά καλοῦνται τὰ ἄψυχα καὶ ἀνόργανα φυσικὰ σώματα, ἅτινα εἶναι ὑγρὰ ἢ στερεά· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὸ ὕδωρ, ὁ ὑδράργυρος, τὸ πετρέλαιον, τὸ μαγειρικὸν ἄλας, οἱ γαιάνθρακες, ὁ ἀδάμας, πάντα τὰ μέταλλα, τὸ μάρμαρον καὶ ἐν γένει οἱ λίθοι.

Φυτὰ. Φυτὰ καλοῦνται ἐκεῖνα, ἅτινα φύονται ἐκ τῆς γῆς· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ δένδρα, ἅτινα, ὅταν εἶναι πολλὰ καὶ πυκνὰ καὶ καλύπτωσι μεγάλην ἔκτασιν γῆς, ἀποτελοῦσι δάση, οἱ θάμνοι, ἡ χλόη, τὰ ἄνθη κτλ.

Ζῶα. Ζῶα εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἵππος, ὁ βοῦς, τὸ πρόβατον, ὁ λέων, ὁ ἰχθύς, τὰ ἔντομα κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ
ΕΚ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

I. Φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἄπαντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς κατοικοῦντες ἄνθρωποι, οἵτινες ὑπολογίζονται εἰς 1,560,000,000, δὲν εἶναι ἐντελῶς ὅμοιοι πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν σωματικὴν αὐτῶν κατασκευὴν καὶ ἰδίως κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ κρανίου καὶ τοῦ προσώπου, τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος καὶ τὸ εἶδος τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς. Ἐνεκα δὲ τῶν διαφορῶν τούτων διαίρουσιν αὐτοὶ συνήθως εἰς πέντε φυλάς, αἵτινες εἶναι αἱ ἑξῆς :

α') Ἡ *Καυκασία ἢ λευκὴ φυλὴ* (790 ἑκατομ.). Αὕτη ἔχει κανονικὴν κεφαλὴν, πρόσωπον ὀρειδῆς, δέρμα λευκὸν ἢ σιτόχρουν καὶ τρίχωμα εὐθὺ καὶ κατοικεῖ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἐν τῇ Νοτιοδυτικῇ Ἀσίᾳ, ἐν τῇ Βορείῃ Ἀφρικῇ καὶ ὡς ἐποικὸς ἐν τῇ Ἀμερικῇ, τῇ Νοτίῃ Ἀφρικῇ καὶ τῇ Αὐστραλίᾳ.

β') Ἡ *Μογγολικὴ ἢ κίτρινη φυλὴ* (510 ἑκατομ.). Αὕτη ἔχει πρόσωπον πλατὺ μετὰ ὀστέων ἐξεχόντων, ὀφθαλμοὺς στενοὺς καὶ λοξοσχίστους, ῥίνα σμυγνῇ, δέρμα κίτρινον καὶ τρίχωμα εὐθὺ καὶ μέλαν, καὶ κατοικεῖ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ καὶ ἐν ταῖς βορείοις πολιταῖς χώραις.

γ') Ἡ *Μιγριτικὴ ἢ μαύρη φυλὴ* (Αἰθιοπικὴ) (150 ἑκατομ.). Αὕτη ἔχει μέτωπον στενόν, σιαγόνας ἐξεχούσας, ῥίνα πλατεῖαν, χεῖλη παχέα, δέρμα μέλαν καὶ τρίχωμα ἐριθῆδες καὶ κατοικεῖ ἐν τῇ Μέσῃ καὶ τῇ Νοτίῃ Ἀφρικῇ.

δ') Ἡ *Ἀμερικανικὴ φυλὴ* (15 ἑκατομ.). Αὕτη ἀποτελούμενη ἐκ τῶν αὐτοχθόνων τῆς Ἀμερικῆς ἔχει πρόσωπον στενόν

μετά ὀστών ἐξεχόντων, δέρμα χαλκόχρουν καὶ τρίχωμα μακρὸν καὶ μέλαν.

ε') **Ἡ Μαλαϊκὴ φυλὴ** (45 ἑκατομ.). Αὕτη ἔχει μέτωπον ἐξέχον, ῥίνα πλατεῖαν, στόμα μέγα, χρῶμα κιτρινομέλαν καὶ τρίχωμα ὀμαλὸν ἢ οὐλον, καὶ κατοικεῖ ἐν τῇ χερσονήσῳ Μαλάκκα καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

Σημ. Εἰς οὐδεμίαν τῶν φυλῶν τούτων δὲν συμπεριλαμβάνονται αἱ ἐν τῇ Νέᾳ Γουινέα καὶ ταῖς παρακειμέναις νήσοις κατοικοῦντες οὐλότριχες Παποῦαι, οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας, οἱ Ὀττεντότοι καὶ οἱ Βουσμᾶνοι ἐν τῇ Ν. Ἀφρικῇ, οἱ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Δραβίδαι καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀμερικῇ μιγάδες, οἵτινες ἀνέρχονται εἰς 50 ἑκατομμύρια.

Ἐκ πασῶν τῶν εἰρημένων φυλῶν ἡ σπουδαιότερα εἶναι ἡ Καυκασία ὅχι μόνον διὰ τὴν ὠραιότητα αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εἰς αὐτὴν ἀνήκουσιν οἱ μᾶλλον πεπολιτισμένοι λαοί. Τὴν φυλὴν ταύτην ἀποτελοῦσιν οἱ ἐξῆς τρεῖς κλάδοι: 1) οἱ Σημίται, ἦτοι οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Σύροι καὶ οἱ Ἀραβες· 2) οἱ Χαμίται, ἦτοι οἱ Κόπται, οἱ Βέρβεροι, οἱ Νουβοὶ καὶ οἱ Ἀθησσυνοὶ καὶ 3) οἱ Ἀριοὶ ἢ Ἰνδο-Εὐρωπαῖοι, εἰς οὓς ἀνήκουσιν ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Γεωργιανοί, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀφγανοί, οἱ Βελουτχοὶ καὶ οἱ Ἰνδοί, ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς πλὴν τῶν Τούρκων, τῶν Οὐγγρων, τῶν Τατάρων, τῶν Βάσκων, τῶν Λαπῶνων, τῶν Φινλανδῶν, τῶν Ἑσθλανδῶν, τῶν Λιθλανδῶν καὶ τῶν Κουρλανδῶν, οἵτινες δὲν εἶναι Ἀριοι.

2. Θρησκεία.

Οὐδεὶς λαὸς ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς μὴ ἔχων θρησκείαν. Ἐπειδὴ ὅμως πάντες οἱ λαοὶ δὲν ἔχουσι τὰς αὐτάς περὶ τοῦ Θεοῦ δοξασίας, διὰ τοῦτο αἱ θρησκεῖαι εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι. Δύνανται ὅμως πᾶσαι αὗται νὰ καταταχθῶσιν εἰς δύο μεγάλας τάξεις: τὴν πολυθεϊσμόν καὶ τὸν μονοθεϊσμόν. Καὶ εἰς μὲν τὸν πολυθεϊσμόν ἀνήκουσιν αἱ θρησκεῖαι ἐκεῖναι, αἵτινες παραδέχονται πολλοὺς Θεοὺς.

εἰς δὲ τὸν μονοθεϊσμόν ἐκείναι, αἵτινες παραδέχονται ἓνα μόνον Θεόν. Ἐκ τῶν πολυθεϊστών (745 ἑκατομ.) οἱ πολυπληθέστεροι εἶναι οἱ Βουδδισταὶ (400 ἑκατομ.) ἐν τῇ Κίνᾳ, τῇ Κορέᾳ, τῇ Ἰαπωνίᾳ, τῇ νήσῳ Κεϋλάνη καὶ τῇ Ἰνδοκίνᾳ, καὶ οἱ Βραχμωναῖοι (230 ἑκατομ.) ἐν τῇ Ἰνδοστάν. Εἰς τὸν πολυθεϊσμόν ὑπάγεται καὶ ὁ λεγόμενος Φετιχισμὸς (115 ἑκατομ.) ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀφρικῇ, ὅστις ἀποδίδει θεῖαν καὶ μαγικὴν δύναμιν εἰς διάφορα ἔμφυχα καὶ ἄφυχα ἀντικείμενα (π. χ. ζῷα, λίθους, δένδρα κλπ.). Αἱ δὲ εἰς τὸν μονοθεϊσμόν ἀνήκουσαι θρησκείαι (815 ἑκατομ.) εἶναι αἱ ἑξῆς τρεῖς: ὁ Ἰουδαϊσμός (10 ἑκατομ.), ὁ Μωσαμεθανισμός (240 ἑκατομ.) καὶ ὁ Χριστιανισμός (565 ἑκατομ.). Οἱ χριστιανοὶ διακρίνονται: εἰς ὀρθοδόξους (125 ἑκατομ.), εἰς καθολικοὺς (260 ἑκατομ.) καὶ εἰς διαμαρτυρομένους (170 ἑκατομ.). Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια διαφόρων αἱρέσεων.

3. Πολιτισμὸς τῶν ἀνθρώπων.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, ἐξ οὗ κυρίως κρίνεται ὁ βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, βλέπομεν ὅτι ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν εὐρίσκονται ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει ζῶντες ἀπὸ τῆς θήρας καὶ τῆς ἀλείας, ἄλλοι δὲ εἶναι νομάδες, αἵτινες μὴ ἔχοντες μόνιμους κατοικίας καὶ ἰδιοκτησίας ζῶσι περιπλανώμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, καὶ ἄλλοι ζῶσι βίον κοινωνικὸν ἔχοντες μόνιμους κατοικίας καὶ ἰδιοκτησίας καὶ ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν ἐμπορίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὴν ναυτιλίαν, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, οἱ ζῶντες τοιοῦτον βίον, λέγονται πεπολιτισμένοι· πάντες δὲ οἱ ἄλλοι λέγονται βάρβαροι.

4. Πολίτευμα.

Πολίτευμα καλεῖται ὁ τρόπος, καθ' ὃν κράτος τι κυβερνᾶται. Τοῦ πολιτεύματος τὰ εἶδη εἶναι δύο: ἡ μοναρχία καὶ ἡ δημοκρατία. Καὶ μοναρχία μὲν λέγεται, ὅταν τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν ἔχῃ εἷς.

ισόβιος καὶ κληρονομικὸς ἄρχων. Διακρίνεται δὲ αὕτη εἰς ἀπόλυτον καὶ εἰς συνταγματικὴν. Καὶ ἀπόλυτος μὲν καλεῖται ἡ μοναρχία, ὅταν ὁ μονάρχης συγκεντρῶνῃ εἰς τὰς χεῖράς του ὅλην τὴν ἐξουσίαν καὶ κυβερνᾷ κατὰ τὴν θέλησίν του συνταγματικὴ δέ, ὅταν ὁ μονάρχης κυβερνᾷ κατὰ τινὰ θεμελιώδη νόμον, καλούμενον *Σύταγμα*, ὅστις παρέχει τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸν λαὸν ἵνα συμμετέχῃ δι' ἀντιπροσώπων εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους. Δημοκρατία δὲ λέγεται ὅταν πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἔχῃ ὁ λαός, ὅστις ὅμως διαχειρίζεται αὐτὴν δι' ἑνὸς ὑπ' αὐτοῦ δι' ὀρισμένον χρόνον ἐκλεγομένου καὶ ὑπευθύνου ἄρχοντος, ὅστις καλεῖται πρόεδρος τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν παρ' αὐτῷ λειτουργουσῶν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγομένων βουλευτῶν.

Χάρται καὶ σφαῖραι. Ἵνα δυνάμεθα νὰ μελετῶμεν τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς, μεταχειρίζομεθα χάρτας ἢ πίνακας γεωγραφικούς καὶ σφαίρας. Χάρτης ἢ πίναξ γεωγραφικὸς καλεῖται ἡ ἐπὶ τεμαχίου χάρτου ἀπεικόνισις εἴτε ὁλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἴτε μέρους μόνον αὐτῆς (μῆς χώρας ἢ μῆς ἡπείρου) εἰς σχῆμα μικρόν. Ἵνα διακρίνωμεν δὲ τὴν θέσιν τῶν διαφόρων χωρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος σημειοῦνται ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν χαρτῶν ὁ μὲν Βορρᾶς πρὸς τὰ ἄνω, ὁ δὲ Νότιος πρὸς τὰ κάτω, ἡ δὲ Ἀνατολὴ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἡ Δύσις πρὸς τὰ ἀριστερά.

Ἐὰν ἡ ἀπεικόνισις ὁλοκλήρου τῆς γῆς γίνεται ἐπὶ σφαίρας, αὕτη καλεῖται ὑδρογείος σφαῖρα.

Ἄτλας δὲ καλεῖται ἡ ἐν τῇ αὐτῇ συλλογῇ γεωγραφικῶν πινάκων τῆς γῆς κατὰ τὸ αὐτὸ σύστημα καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα ἐξεργασμένων.

Ἡλίμαξ. Ἐπειδὴ οἱ χάρται, ὥς εἵπομεν ἄνωτέρω, δὲν παριστῶσι τὰς χώρας, ὡς ἀπεικονίζουσιν, εἰς τὸ πραγματικὸν αὐτῶν μέγεθος, διότι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ἀλλ' εἰς σχῆμα πολὺ μικρόν, ἵνα δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὴν σχέσιν τοῦ μικροῦ τούτου σχήμα-

τος πρὸς τὸ πραγματικὸν μέγεθος τῆς ἐν αὐτῷ ἀπεικονιζομένης χώ-
ρας, σημειοῦται ἐπὶ τοῦ χάρτου ὁ ἀριθμὸς, ὁ δηλὼν κατὰ πόσον ἔχει
σμικρυνθῇ τὸ πραγματικὸν μέγεθος αὐτῆς· οὕτω π.χ. 1.20,000
ἢ $\frac{1}{20,000}$. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος, ὅστις οὕτω μᾶς δόγγει εἰς τὴν εὐ-
ρεσιν τοῦ πραγματικοῦ μεγέθους τῆς ἐν τῇ χάρτῃ εἰς μικρὸν σχῆμα
ἀπεικονιζομένης χώρας, καλεῖται κλίμαξ. Πρέπει ὅμως νὰ ἔχωμεν
ὕπ' ὄψει, ὅτι ὅσοι μικρότερος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τοῦ παρονομαστοῦ
τῆς κλίμακος, τοσούτω αὐτὴ εἶναι μεγαλειτέρα, ἐπομένως καὶ ὁ
χάρτης λεπτομερέστερος καὶ μεγαλειότερος. Οὕτω δέ, ἐὰν ἔχωμεν δύο
χάρτας τὸν μὲν ὑπὸ κλίμακα $\frac{1}{20,000}$, τὸν δὲ ὑπὸ κλίμακα $\frac{1}{200,000}$,
ὁ πρῶτος, ἥτοι ὁ ὑπὸ κλίμακα $\frac{1}{20,000}$ πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τὸ
πραγματικὸν μέγεθος τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐν αὐτῷ ἀπεικονιζομένης
χώρας καὶ εἶναι ἀκριβέστερος εἰς τὰς λεπτομερείας ἢ ὁ δεύ-
τερος, ὁ ὑπὸ κλίμακα $\frac{1}{200,000}$. Διότι ὁ μὲν πρῶτος παριστᾷ τὸ πρ-
αγματικὸν μέγεθος τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐν αὐτῷ ἀπεικονιζομένης χώ-
ρας ὑπὸ σμίκρυνσιν κατὰ τὸ τετράγωνον τοῦ ἀριθμοῦ 20,000,
ὁ δὲ δεύτερος ὑπὸ σμίκρυνσιν κατὰ τὸ τετράγωνον τοῦ ἀριθμοῦ
200,000.

Ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ μήκους ποταμοῦ ἢ ἀποστάσεως δύο
πόλεων ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἔχωμεν π. χ. κλίμακα ὑπὸ σμίκρυνσιν
1 : 2,000,000, ἕκαστον μετρούμενον μῆκος τοῦ ποταμοῦ ἢ ἐνό-
στη μετρουμένη ἀπόστασις εἶναι κατὰ 2,000,000 μικροτέρα τοῦ
πραγματικοῦ.

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

(Έπιφ. 44,500,000 □χμ. Πληθ. 840,000,000).

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ἡπείρων τῆς γῆς κατεμένη ὁλόκληρος ἐν τῷ Βορείῳ ἡμισφαίριῳ καὶ κατέχουσα τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς ἑξῆς τῆς ὕδρογείου σφαίρας. Ὁρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῶν Οὐραλίων ὄρεων, τοῦ Οὐράλη ποταμοῦ, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις τῆς Ἀσίας. Χωρογραφικῶς διαφερίζεται ἡ Ἀσία εἰς τέσσαρα μέρη: Α') εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν Β') εἰς τὴν Νότιον Ἀσίαν Γ') εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν καὶ Δ') εἰς τὴν Βόρειον Ἀσίαν.

Α'. ΔΥΤΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ἡ Δυτικὴ Ἀσία περιλαμβάνει τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὴν Ἀραβίαν, τὴν Περσίαν, τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουχιστάν.

α'. ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

(Έπιφ. 1,766,800 □χμ. Πληθ. 16,908,600).

Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας, κατέχει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀσίας καὶ περιλαμβάνει 1) τὴν Μικρὰν Ἀσίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν νήσων 2) μέγα μέρος τῆς Ἀρμενίας 3) τὴν Μεσοποταμίαν 4) τὴν Συρίαν μετὰ τῆς Παλαιστίνης καὶ 5) μέρη τινὰ τῆς Ἀραβίας.

Ι. Μικρὰ Ἀσία.

(Ἐπιφ. 501,400 □ χμ. Πληθ. 9,100,000 μετὰ τῶν νήσων).

Ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἥτις πρὶν κυριευθῇ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἦτο ἑλληνικὴ καὶ χριστιανικὴ, εἶναι μεγάλη χερσόνησος κατέχουσα τὸ δυτικώτατον μέρος τῆς Ἀσίας. Περιβρέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Προποντίδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ περιστέφεται ὑπὸ πολυαρίθμων νήσων, ὧν αἱ μεγαλείτεραι εἶναι ἡ Ἀέσβος, ἡ Χίος, ἡ Σάμος, ἡ Ρόδος καὶ ἡ Κύπρος. Τὰ δὲ ἀνατολικά αὐτῆς ὄρια εἶναι τὸ ὄρος Ἀμανόν, ὁ ἄνω ῥοῦς τοῦ Εὐφράτου καὶ τὰ περὶ τὰς πηγὰς αὐτοῦ ὑψίπεδα.

Κόλποι καὶ πορθμοί. Ἡ Μικρὰ Ἀσία ἔχει τοὺς ἐξῆς σπουδαιότερους κόλπους· ἐν τῇ Προποντίδι τὸν Ἀσιακηνὸν (κ. τῆς Νικομηδείας) καὶ τὸν Κιανόν· ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει τὸν Ἀδραμυτηνόν, τὸν Ἑρμαῖον (τῆς Σμύρνης), τὸν Κοῦστριον (τῆς Ἐφέσου) καὶ τὸν Κεραμεικόν (τῆς Κῶ)· καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ τὸν Πομφύλιον (τῆς Ἀτταλείας) καὶ τὸν Ἰσικόν (τῆς Ἀλεξανδρέττας). Πορθμοὺς δὲ τὸν Θρακικὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἑλλησποντον, αἵτινες χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Θράκης.

Ὅρη. Ἡ Μικρὰ Ἀσία εἶναι ὀροπέδιον ἔχον ὕψος περὶ τὰ 1,000 μέτρα καὶ περιβαλλόμενον πρὸς Β. καὶ Ν. ὑπὸ δύο ὀροστοιχιῶν, αἵτινες ἐκφυόμεναι ἐκ τοῦ δυτικοῦ Ἀρμενικοῦ ὀροπεδίου ἐκτείνονται ἢ μὲν κατὰ μῆκος τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἢ δὲ καμπωμένῃ τὸ πρῶτον τοξοειδῶς ἐκτείνεται ἔπειτα κατὰ μῆκος τῆς νοτίου πλευρᾶς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Καὶ τὸ μὲν νότιον μέρος τῆς τελευταίας ταύτης ὀροστοιχίας ἀποτελεῖ ὁ Ταῦρος (3,477 μ. ὑψ.), τὸ δὲ ΒΑ. ὁ Ἀντίταυρος, (3,570 μ. ὑψ.). ΝΑ. δὲ τοῦ Ταύρου ὑψοῦται ἡ ὀροστοιχία τοῦ Ἀμανοῦ, ἥτις χωρίζει τὴν Μ. Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Συρίας. Ἐκ δὲ τῶν ὀρέων, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὰς περιβαλλούσας τὴν Μ. Ἀσίαν δύο ὀροστοιχίας, σπουδαιότερα εἶναι τὰ ἐξῆς· ὁ Βιθνίδης Ὀλυμπος, ὁ Μύσιος Ὀλυμπος, ἡ Ἰδη, τὸ Δίνουμον,

ὁ Σίπυλος, ὁ Τρωῖλος, ἡ Μεσσηνία καὶ ὁ Ἀργαῖος (ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ) ἡφαίστειον ἐσθεςμένον.

Ἀκρωτήρια δὲ ἔχει ἀξιολογώτερα ἐν μὲν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ τὴν Συριδα (Λεπτήν) καὶ τὴν Κάρουμβιν· ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ τὸ Σίγειον παρὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Ἑλλησπόντου, τὸ Λεκτόν, τὸ δυτικώτατον τῆς Ἀσίας, τὴν Μέλαιναν καὶ τὴν Μυκάλην, ἐνθα οἱ Ἕλληγες ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας ἐν ἔτει 479 π. Χ., καὶ ἐπὶ τῆς νοτίου παραλίας τὸ Ἰερὸν καὶ τὸ Ἀνεμούριον.

Ποταμοί. Οἱ ἀξιολογώτεροι τῶν ποταμῶν τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι ὁ Ἰοῖς, ὁ Ἄλυσ καὶ ὁ Σαγγάριος χυνόμενοι εἰς τὸν Εὐξείνῳ Πόντον· ὁ εἰς τὴν Προποντίδα χυνόμενος Γρανικός, παρὰ τὸν ὅποιον ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τὸν πρῶτον τοὺς Πέρσας ἐν ἔτει 334 π. Χ· ὁ Σκάμανδρος χυνόμενος εἰς τὸν Ἑλλησπόντον· ὁ Μοίανδρος χυνόμενος πρὸς Ν. τοῦ Καῦστρίου κόλπου· ὁ εἰς τὸν Παμφύλιον κόλπον χυνόμενος Εὐρυμέδων, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ Κίμων ἐνίκησε τοὺς Πέρσας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ ξηρὰν ἐν ἔτει 465 π. Χ· ὁ πρὸς Δ. τοῦ Ἰστικοῦ κόλπου χυνόμενος Κύνδριος, ἐν ᾧ λουσθεὶς ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἡσθένησε, καὶ ὁ Σάρος καὶ ὁ Πύραμος χυνόμενοι εἰς τὸν Ἰστικὸν κόλπον.

Αἶμναι δὲ ἀξιολογώτεραι εἶναι ἡ Ἀσκανία (τῆς Νικαίας), ἡ Ἀφνίτις, ἡ Κάραις καὶ ἡ Τάτια, ἡ μεγίστη τῆς Μ. Ἀσίας.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ ἔδαφος εὐφορον καὶ τὰ κυριώτατα τῶν προϊόντων δημητριακοὶ καρποί, κτηνοτροφικὰ εἶδη, οἶνος, ἔλαιον, σίκα, σταφίς, μέταξα, καπνὸς καὶ ὄπιον.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία. Οἱ κάτοικοι τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον Τοῦρκοι ἀνερχόμενοι εἰς 5,000,000 περίπου καὶ κατοικοῦντες ἐν τοῖς μεσογείοις. Ἐν τοῖς παραλίοις ὅμως καὶ ταῖς νήσοις κατοικοῦσι περὶ τὰ 3,500,000 Ἕλληγες, οἵτινες ἔχουσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐλόκληρον σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῆς Μ. Ἀσίας. Πλὴν ὅμως τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ἑλλήνων κατοικοῦσιν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ καὶ διά-

φοροι ἄλλοι λαοί, ἤτοι Ἀρμένιοι, Κιρκάσιοι ἔποικοι, Ἑβραῖοι καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι. Ὡς πρὸς δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν Ἕλληνες εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ Τοῦρκοι μωσαμεθανοί, οἱ Ἀρμένιοι μονοφυσίται καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἰουδαῖοι. Ἐκ τῶν Ἀρμενίων ἕως διακρίνονται οἱ λεγόμενοι Ἀρμενογραικοί, οἵτινες εἶναι Ἀρμένιοι ὀρθόδοξοι ἔχοντες συνείδησιν ἐθνικὴν Ἑλληνικὴν.

Διοικητικὴ διαίρεσις τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ Μ. Ἀσία διοικητικῶς διαιρεῖται εἰς 9 νομοὺς, ἤτοι 1) τῆς Προύσης ἢ Χονδαβεντικιάρ, 2) τοῦ Ἀϊδινίου· 3) τοῦ Κασταμῶνος ἢ τῆς Κασταμονῆς 4) τῆς Ἀγκύρας· 5) τοῦ Ἰκονίου· 6) τῶν Ἀδάνων· 7) τῆς Σεβαστείας· 8) τῆς Τραπεζοῦντος καὶ 9) τοῦ Αἰγαίου πελάγους· καὶ εἰς 3 διοικήσεις, ἤτοι τὴν τῆς Χρυσοπόλεως, ἣτις ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰς τοῦ Ἑλλησπόντου (Βίγας) καὶ τῆς Νικομηδείας, αἵτινες διοικοῦνται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν.

ΝΟΜΟΙ.

1. **Νομὸς Προύσης ἢ Χονδαβεντικιάρ.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς Α. τῆς Βίγας καὶ τοῦ Ἀδριατικτοῦ κόλπου, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Προύσα (78,000 κατ.), διατελέσασα καὶ πρώτη πρωτεύουσα τοῦ ὁσμανικοῦ κράτους ἐπὶ τινα χρόνον κατὰ τὸν 18^{ον} αἰῶνα. Ἐχει δὲ ἡ πόλις αὕτη λαμπρὰς ἱαματικὰς πηγὰς καὶ βιομηχανίαν ὠραίων ταπήτων, μετάξης καὶ σιπλίου διὰ καπνοσύριγκας· ἐπίνειον δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Μουδαρία, μεθ' ἧς συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου ἡ Νικαῖα (6,000 κατ.), παρὰ τὴν λίμνην Ἀσκανίαν, ὀνομαστὴ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ συνελθούσας οἰκουμένικας συνόδους Α' (325) καὶ Ζ' (787)· ὑπῆρξε δὲ καὶ πρωτεύουσα τῆς Ἑλληνικῆς Αυτοκρατορίας μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων ἐπὶ 57 ἔτη (1204-1261)· ἢ Κιονιάχια (Κοτυάειον, 22,000 κατ.) ΝΑ. τῆς Προύσης· τὸ Ἀϊβαλί (Κυθωνία, 23,000 κατ.) πόλις παράλιος ἐμπορικὴ, κατοικουμένη ὑπὸ Ἑλλήνων συντηροῦν-

των γυμνάσιον καὶ παρθεναγωγείων· τὸ Ἐδραμίτ (Ἀδραμύτιον, 16,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ἔχον μεταλλεῖα μολύβδου (καὶ τὸ Ἀφιόν-Κοραχισσάρ (40,000 κατ.) παράγον ὕπνιον, ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.)

2. **Νομός Ἀϊδινίου.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ ΝΔ. μέρος τῆς Μ. Ἀσίας, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Σμύρνη (210,000 κατ.) παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ ὁμώνυμου κόλπου, σπουδαία ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ νῦν, μία τῶν ὀρειωτάτων καὶ ἐμπορικωτάτων πόλεων τῆς Μεσογείου. Κατοικεῖται δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων, ἔχει Ἑλληνικὸν γυμνάσιον (εὐαγγελικὴν σχολὴν) καὶ πολλὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια, μουσεῖα, νοσοκομεῖα καὶ διάφορα ἄλλα ἱδρύματα, καὶ παράγει ἐξαίρετον σταφίδα, σῦκα καὶ ἄλλα· ἔχει δὲ καὶ πολλὰ ὠραία προάστεια καὶ συνδέεται μετὰ τῶν μεσογείων διὰ σιδηροδρόμου· (ὁ Τσεσμέ (Κρήνη, 15,000 κατ.) ἀπέναντι τῆς Χίου. Ἐν τῷ ὅρμῳ τῆς πόλεως ταύτης ὁ Ῥωσσιὸς στόλος ἐπυρπόλησε τὸν Τουρκικὸν τῷ 1770) ἡ Νέα Ἐφεσος (9,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον πρὸς Β. δὲ ταύτης καὶ παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Ἁγία Σουλὸν (Ἅγιος Θεολόγος) ἔκειτο ἡ Ἀρχαία Ἐφεσος ὀνομασθὴ διὰ τὸν αὐτόθι ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ὃν ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος τῷ 356 π. Χ. καὶ ἐπὶ τῶν ἑρειπίων τοῦ ὁποῖου ἀνηγέρθη ἕτερος τῆς αὐτῆς θεᾶς ναός, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου· ἡ Πέργαμος (Πέργαμον, 23,000 κατ.) πρὸς Β. τῆς Σμύρνης, τὸ πάλαι πρωτεύουσα ὁμώνυμου βασιλείου (281-133 π. Χ.) καὶ ὀνομασθὴ διὰ τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην τῆς καὶ διὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ἐκ δερμάτος κατασκευῆς χάρτου, ὅστις διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο περγαμητός· ἡ Μαγνησία (Μάνισσα, 40,000 κατ.) ΒΑ. τῆς Σμύρνης, μεθ' ἧς συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου· ἡ Φιλαδέλφεια (23,000 κατ.) συνδεομένη ἐπίσης σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σμύρνης, καὶ τὸ Ἀϊδίσιον (38,000 κατ.).

3. **Νομός Κασταμῶνος.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ μέσον τῶν βορείων παραλίων, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ

πρωτεύουσα Κασταμών (26,000 κατ.)· ἡ Σινώπη (15,000 κατ.) παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, πόλις ἐμπορικὴ καὶ καθέδρα τὸ πάλαι τῶν βασιλέων τοῦ Πόντου, καὶ ἡ Πορὰκλεια ἡ Πορτικὴ (12,000 κατ.).

4. **Νομὸς Ἀγκύρας.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Ἀγκυρα (30,000 κατ.) καὶ ἡ Καيسάρεια (72,000 κατ.) πατρίς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἐν δὲ τῇ παρακειμένῃ κωμοπόλει Ζινὸς εἶδере ὑπάρχει ἱερατικὴ σχολὴ ἔχουσα τόπον γυμνασίου.

5. **Νομὸς Ἰκόνιου.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ πρὸς Α. τοῦ νομοῦ Ἀϊδινίου μέρος τῆς Χερσονήσου, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Ἰκόνιον (Κόνια, 45,000 κατ.) ἄλλοτε καθέδρα τοῦ Σουλτάνου τῶν Σελδσοῦκων Τούρκων· ἡ Σπάρτη 25,000 κατ.), ἔδρα τοῦ μητροπολίτου Πισιδίας καὶ ἡ Αἰτάλεια (26,000 κατ.) παρὰ τὸν ἐμώνυμον κόλπον, πόλις ὀχυρὰ καὶ εὐλίμενος.

6. **Νομὸς Ἀδάνων.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ ΝΑ. μέρος τῆς χερσονήσου, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Ἀδανα (40,000 κατ.) παρὰ τὸν ποταμὸν Σάρον· ἡ Ταρσὸς (20,000 κατ.), παρὰ τὸν ποταμὸν Κύδρον, πατρίς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἔχουσα ἐπίνειον τὴν Μερσίαν (20,000 κατ.) παρὰ τὸ Κιλικίον πέλαγος. Καὶ αἱ τρεῖς αὗται πόλεις συνδέονται σιδηροδρομικῶς.

7. **Νομὸς Σεβαστείας** (Σιδάς). Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, κειμένη πρὸς Α. τοῦ νομοῦ τῆς Ἀγκύρας, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Σιδάς (Σεβαστεία, 45,000 κατ.), τὸ Τοκάν (Εὐδοκία ἢ Δόχεια τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, 30,000 κατ.) καὶ ἡ Ἀμάσεια (30,000 κατ.), πατρίς τοῦ γεωγράφου Στράβωνος.)

8. **Νομὸς Τραπεζοῦντος.** Ἐν τῷ νομῷ τούτῳ, ὅστις κατέχει τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Μ. Ἀσίας, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ πρωτεύουσα Τραπεζοῦς (35,000 κατ.) παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, σπουδαιότατη ἐμπορικὴ πόλις, καὶ ἔδρα Ἑλλήνων μητροπολίτου, ἔχουσα πολλοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς καὶ Ἑλλην. γυμνάσιον, καθέδρα δὲ τὸ πάλαι Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας (1204-1461 μ. Χ.)

καταλυθείσης ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β', τοῦ κυριεύσαντος τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ *Κερασούς* (16,000 κατ.) πατρίς τῶν κερασίων, (καὶ ἡ *Σαμρούς* (Ἀμισσός, 18,000 κατ.) πόλις ἐμπορική, παράγουσα καὶ ἐκλεκτὸν καπνόν.)

9. *Νομός τοῦ Αἰγαίου πελάγους.* Ὁ νομός οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ τῶν παρὰ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κειμένων νήσων, πλὴν τῆς Σάμου. Αἱ νῆσοι δὲ αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ἡ *Τενεδος* (8,000 κατ.) ἀπέναντι τῆς ἀρχαίας Τρωάδος, θρενὴ μὲν ἄλλ' εὐφορος, ἔχουσα καὶ λιμένα εὐρύχωρον καὶ παράγουσα ἐξαίρετον οἶνον.

Ἡ *Λέσβος* (115,000 κατ.) παρὰ τὸν Ἀδριαμυττηνὸν κόλπον, μία τῶν ὠραιωτάτων καὶ πλουσιωτάτων νήσων τῆς Μ. Ἀσίας, παράγουσα δημητριακοὺς καρπούς, ἐσπεριδοειδῆ, οἶνον, ἔλαιον, κ. ἄλλα. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ *Μυτιλήνη* (25,000 κατ.), ἔδρα μητροπολίτου, ἔχουσα καὶ ἄριστον Ἑλλην. γυμνάσιον εἶναι δὲ πατρίς τοῦ ἀρχαίου σοφοῦ Πιττακοῦ καὶ τῆς ποιητρίας Σαπφούς. Πρὸς Δ. τῆς Λέσβου κεῖνται τρεῖς νησίδες, καλούμεναι Ἀργινούσαι, παρὰ τὰς ὁποίας οἱ Ἀθηναῖοι κατεναυμάχησαν τοὺς Σπαρτιάτας τῷ 406 π. Χ.

Ἡ *Χίος* (68,000 κατ.) πρὸς Ν. τῆς Λέσβου, μία τῶν ὠραιωτάτων καὶ εὐφόρων νήσων τῆς Μ. Ἀσίας, παράγουσα οἶνον ἐξαίρετον, μαστίχην, ἀμύγδαλα, ἑλαιάς, ἔλαιον, συκα, ἐσπεριδοειδῆ καὶ ἄλλα. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις *Χίος* (20,000 κατ.), ἔχουσα Ἑλλην. γυμνάσιον.

Τὰ *Ψαρά ΒΔ.* τῆς Χίου, ἅτινα ἔνεκα τῶν κατὰ θάλασσαν ἡρωϊκῶν αὐτῶν ἀγώνων κατὰ τῶν Τούρκων κατεστράφησαν ὁλοσχερῶς ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸ ἔτος 1824. Συνοικισθέντα δὲ βραδύτερον ἔχουσιν ἤδη περὶ τοὺς 1,500 κατοίκους ἀσχολουμένους εἰς τὴν σπογγαλιεῖαν.

Ἡ *Ἰκαρία* (8,000 κατ.) νῆσος δασώδης, ἐξάγουσα ξυλείαν καὶ ἄνθρακα.

Ἡ *Πάμος* (6,000 κατ.) ὀνομαστὴ διὰ τὴν αὐτόθι μονὴν τοῦ

Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἔχουσιν ἀξιόλογον βιβλιοθήκην χειρογράφων.

Ἡ Δέρος ἔχουσα περὶ τὰς 6,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν.

Ἡ Κάλυμνος ἔχουσα περὶ τὰς 15,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν.

Ἡ Κῶς (10,000 κατ.) νῆσος εὐφορος, κατάφυτος ἔξ ἀμπέλων καὶ ἐσπεριδοειδῶν, πατρὶς τοῦ ἱατροῦ Ἱπποκράτους.

Ἡ Ἀστυπάλαια, μικρὰ νῆσος, ἔχουσα περὶ τὰς 2,500 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν καὶ ἀλιεῖαν.

Ἡ Νίσυρος, μικρὰ νῆσος, ἔχουσα περὶ τὰς 3,000 κατ., πλούσια θειωρυχεῖα καὶ ἐνεργὸν ἡφαίστειον.

Ἡ Τήλος ἔχουσα περὶ τὰς 2,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν.

Ἡ Σύμη ἔχουσα περὶ τὰς 12,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν.

Ἡ Ρόδος (35,000 κατ.) παράγουσα οἶνον, ὀπώρας καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις Ῥόδος (20,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἔδρα Ἑλληνος μητροπολίτου καὶ τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τοῦ νομοῦ τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Ἡ Χάλκη ἔχουσα περὶ τὰς 2,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν.

Ἡ Κάρπαθος ἔχουσα περὶ τὰς 8,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν.

Ἡ Κάσος ἔχουσα περὶ τὰς 6,000 κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὴν σφογγαλιεῖαν καὶ τὸ

Καστελλόρριζον (Μερίστη), ἔχον περὶ τὰς 8,000 κατοίκων καὶ ἐξαίρετον λιμένα.

ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

1. Διοικήσεις Χρυσοπόλεως. Τὴν Διοίκησιν ταύτην ἀποτελεῖ μόνη ἡ πόλις Χρυσόπολις (Σκούταρι), 100,000 κατ.), ἣτις,
Γεωγραφ. Πιτσοπούλου, Α' τευχὸς

ὡς εἴρηται, ὑπάρχει εἰς τὸν νομὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ θεωρεῖται προάστειον αὐτῆς. Καίτοι δὲ ἡ πόλις αὕτη ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Βοσπόρου.

2. **Διοικήσεις τοῦ Ἑλλησπόντου** (Βύζας). Ἐν τῇ Διοικήσει ταύτῃ, ἣτις κατέχει τὴν παρὰ τὸν Ἑλλησπόντον ΒΑ. γωνίαν τῆς Μ. Ἀσίας, ἐνθα ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ Τρωάς, σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι τὰ Λαρδαρέλλια (12,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον πορθμὸν, πόλις ὀχυρά τὸ Λαφάκι (8,000 κατ.) παρὰ τὸν Ἑλλησπόντον καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Λουμράκου καὶ ἡ Βίγα (6,500 κατ.) παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, παρὰ τὸν ὁποῖον ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τὸ πρῶτον τοὺς Πέρσας ἐν ἔτει 334 π. Χ.

3. **Διοικήσεις Νικομηδείας.** Ἐν τῇ Διοικήσει ταύτῃ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ Χαλκηδὼν (15,000 κατ.) πόλις παράλιος παρὰ τὴν Προποντίδα, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ συγκροτηθεῖσαν Δ' οἰκουμενικὴν σύνοδον (451), καὶ ἡ Νικομήδεια (30,000 κατ.) παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, συνδεομένη μετὰ τῆς Χρυσοπόλεως σιδηροδρομικῶς.

Ἐῖς τὴν μικρὰν Ἀσίαν ἀνήκουσι προσέτι καὶ αἱ νῆσοι Σάμος καὶ Κύπρος.

Σάμος (468 □ χμ., πληθ. 70,000 μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας κατοικοῦντων). Ἡ νῆσος αὕτη, ἣτις καίτοι ΝΑ. τῆς Χίου, ἀποτελεῖ ἡγεμονίαν φόρου ὑποταλῇ εἰς τὴν Τουρκίαν, ὁ δὲ ἡγεμὼν αὐτῆς εἶναι πάντοτε χριστιανός, διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου. Ἐχει δὲ καὶ Βουλὴν ἐκ 39 μελῶν ἐκλεγόμενων ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τοῦ μητροπολίτου. Ἐχει δὲ ἡ Σάμος καὶ ἰδίαν σημαίαν καὶ 370 πλοῖα. Παράγει δὲ σταφίδα, ἐξαίρετον οἶνον καὶ ἔλαιον, σῦκα καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Πρωτεύουσα δὲ ἔχει τὸν Λιμένα Βαθῆος (5,000 κατ.) ἔχοντα ἑλληνικὸν γυμνάσιον, παρθεναγωγεῖον καὶ ἐξαίρετον λιμένα.

Κύπρος (9,282 □ χμ.). Ἡ νῆσος αὕτη, καίτοι ἀπέναντι τῆς ΝΑ. παραλίας τῆς Μ. Ἀσίας, εἶναι ἡ μεγίστη τῶν νήσων αὐτῆς

ἔχοντα περί τῆς 250,000 κατοίκων, ὧν οἱ πλείστοι εἶναι Ἕλλη-
νες. Παράγει δὲ σιτάριδα ἐξαίρετον, σίον καὶ ἔλαιον, ὀπώρας,
μέλι, μέταξαν, βάμβακα καὶ δημητριακοὺς καρπούς. Ἡ Κύπρος, ἥ
ἡ διοίκησις παρεχωρήθη ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐν
ἔτει 1878 διὰ τῆς Κυπριακῆς λεγομένης συμβάσεως ἀντὶ πληρω-
μῆς εἰς αὐτὴν ἐτησίως 90 χιλιάδων λιρῶν, διοικεῖται ἔκτοτε ὑπὸ
ἀρμοστοῦ Ἀγγλοῦ, (ἔχοντος παρ' ἑαυτοῦ συμβούλιον ἐκτελεστικὸν
καὶ ἕτερον νομοθετικὸν (Κυπριακὴν Βουλὴν) ἐκ 18 μελῶν.) Πρω-
τεύουσζ αὐτῆς εἶναι ἡ Λευκωσία (16,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἕδρα
Ἑλληνος μητροπολίτου καὶ τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρμοστοῦ, καὶ ἔχει λαμ-
πρὸν ἐλληνικὸν γυμνάσιον, τὸ Παγκύπριον λεγόμενον, καὶ πολλὰ
ἄλλα Ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει
τὴν Λάρνακα (7,600 κατ.), ἣτις εἶναι ἕδρα μητροπολίτου καὶ
καίται ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου Καίου, ὅπου ἀπέθανεν ὁ Κί-
μων πολιορκῶν αὐτὸ τῷ 449 π. Χ.; τὴν Ἀμμόχωστον (11,000
κατ.) ἔχουσαν λαμπρὸν λιμένα ἐν τῷ ὁμώνυμῳ κόλπῳ καὶ τὴν Λε-
μεισοῦν (13,000 κατ.), ἣτις εἶναι πόλις ἐμπορικὴ κειμένη παρὰ τὸν
ὁμώνυμον κόλπον.

+ 2. Τουρκικὴ Ἀρμενία.

(Ἐμφ. 186,500 □ χμ. Πληθ. 2,475,000).

Ἡ Ἀρμενία, ἣτις ἐκτείνεται ἀπ' Α. μὲν πρὸς Δ. ἀπὸ τῆς Κα-
σπίας θαλάσσης μέχρι τοῦ ἄνω Εὐφράτου, ἀπὸ Β. δὲ πρὸς Ν. ἀπὸ
τοῦ ποταμοῦ Κούρ (Κύρου) μέχρι τῆς Μεσοποταμίας, ἀποτελοῦσα
ἄλλοτε βασιλείαν ἀνεξάρτητον ἀνήκει νῦν εἰς τὴν Ῥωσσίαν, τὴν
Περσίαν καὶ τὴν Τουρκίαν. Καὶ εἰς μὲν τὴν Ῥωσσίαν ἀνήκει τὸ
ΒΑ. μέρος· εἰς δὲ τὴν Περσίαν τὸ ΝΑ. καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ
Δυτικόν, ὅπερ εἶναι τὸ μεγαλύτερον.

Ἡ Τουρκικὴ Ἀρμενία διαίρεται διοικητικῶς εἰς 5 νομούς·

1) τῆς Ἐρζερούμ, 2) τῆς Βάνης, 3) τῆς Βιτλίδος, 4) τῆς
Διαρεβκίρης καὶ 5) τοῦ Μαμουρέτ.

Καὶ ὁ μὲν νομὸς τῆς Ἐρζερούμ (650,000 κατ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Ἐρζερούμ (Θεοδοσιούπολιν, 35,000 κατ.), σπουδαίαν ἐμπορικὴν πόλιν καὶ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν ὁδῶν, αἵτινες ἄγουσιν ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Ὁ δὲ νομὸς τῆς Βάνης (380,000 κατ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βάνην (35,000 κατ.), κειμένην πρὸς Α. τῆς ὁμωνύμου λίμνης.

Ὁ δὲ νομὸς τῆς Βιλίδος (400,000 κατ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βιλίδα (30,000 κατ.), κειμένην ΝΔ. τῆς λίμνης Βάνης.

Ὁ δὲ νομὸς τῆς Διαρβεκίρης (470,000 κατ.), ὅστις κατέχει τὸ Β. μέρος τοῦ Κουρδιστάν (τοῦ Ν. μέρους ἀνήκοντος εἰς τὴν Περσίαν) καλουμένου οὕτως ἀπὸ τῶν κατοίκων αὐτοῦ Κούρδων, οἵτινες εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Καρδούχων, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Διαρβεκίρην (π. Ἀμιδαν, 36,000 κατ.), κειμένην παρὰ τὸν ποταμὸν Τίγγριν καὶ ἔχουσαν λαμπρὰν βιομηχανίαν μεταξίνων καὶ βαμβακίνων ὑφασμάτων.

Ὁ δὲ νομὸς τῆς Μαμουρετ (575,000 κατ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Χαρπούτ (20,000 κατ.), ἔχουσαν ἀκμαίαν βιομηχανίαν δερμάτων.

† 3. Μεσοποταμία.

(Ἐπιφ. 419,100 □χμ. Πληθ. 1,500,000).

Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις κεῖται μεταξὺ τῶν ποταμῶν Εὐφράτου καὶ Τίγριδος (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς) καὶ ἐν ἣ ἔκειντο τὸ πάλαι ἡ Ἀσσυρία καὶ ἡ Βαβυλωνία, διαίρεται διοικητικῶς εἰς 3 νομούς: 1) τῆς Μοσσούλης, 2) τοῦ Βαγδατίου καὶ 3) τῆς Βασσόρας, καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν Ζόρ.

1) Ὁ νομὸς τῆς Μοσσούλης (352,000 κατ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Μοσσούλην (62,000 κατ.) ἥτις κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Τίγριδος καὶ εἶναι πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς. Ἐν αὐτῇ κατασκευάζονται ὠραῖοι τάπητες καὶ τὰ λεπτὰ ἐκείνα καὶ

ὄραλα ὑφάσματα, ἅτινα καλοῦνται μοσσοῦλιναι. Ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὁχθῆς τοῦ Τίγριδος κείνται τὰ ἐρείπια τῆς πάλαι περιωνύμου πρωτεύουσας τῆς Ἀσσυρίας Νινεῖ ΝΑ. δὲ αὐτῆς καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ Ζαδάτου, ἐπὶ τοῦ μέρους, ἔνθα σήμερον ἡ κώμη Ἐρβίλ, ἔκειντο τὰ παλαιὰ Ἀρβηλα, καὶ πρὸς Β. τούτων τὰ Γουγάμηλα, ἔνθα ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος νικήσας τὸ τρίτον τοῦς Πέρσας τῷ 331 π. Χ. κατέλυσε τὸ κράτος αὐτῶν.

2) Ὁ νομὸς τοῦ Βαγδατίου (615,000 κατ.), ὅστις κατέχει τὴν χώραν, τὴν καλουμένην νῦν Ἰράκ-Ἀραβί. ἤτοι χώραν Ἀραβικὴν, ἔχει τὰς ἐξῆς ἀξίας λόγου πόλεις· τὸ Βαγδάτιον (145,000 κατ.) πρωτεύουσαν αὐτοῦ παρὰ τὸν Τίγριν. Ἡ πόλις αὕτη ἄλλοτε καθέδρα τῶν Ἀράδων καλιφῶν εἶχε καταστῆ περιώνυμος διὰ τὴν ἑκτακτον αὐτῆς λαμπρότητα. ΝΑ. δὲ τοῦ Βαγδατίου ἔκειντο τὰ Κούναξα, ἔνθα ὁ Κῦρος ὁ νεώτερος ἐφρονεύθη τῷ 401 π. Χ. μαχόμενος πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἀρταξέρξην τὸν Μνήμονα βασιλέα τῆς Περσίας· τὴν Χιλλάχην^{Λαμ} (30,000 κατ.) κειμένην ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς περιωνύμου Βαβυλῶνος, τῆς πρωτεύουσας τοῦ ἀρχαίου Βαβυλωνιακοῦ κράτους, καὶ τὰ Κέρβελα (65,000 κατ.) πόλιν ἱερὰν τῶν Σχαιτῶν μωαμεθανῶν.

3) Ὁ νομὸς τῆς Βασσόρας (433,000 κατ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βασσόραν ἢ Βάσραν (20,000 κατ.) οὐ μακρὰν τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Εἰς τὸν νομὸν τοῦτον ὑπάγεται καὶ τὸ βόρειον τμήμα τῆς παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον παραλίας τῆς Ἀραβίας, τὸ καλούμενον Ἐλ-Χασά.

Ἡ δὲ Διοίκησις Ζόρ (100,000 κατ.), ἣτις ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν Συριακὴν ἔρημον, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Δέιλ-ελ-Ζόρ (20,000 κατ.). Ἐν τῇ Διοικήσει ταύτῃ (ἐν τῇ Συριακῇ ἐρήμῳ) εὐρίσκονται τὰ ἐρείπια τῆς ὑπὸ τοῦ Σολομῶντος κτισθείσης ὀνομαστῆς πόλεως Παλμύρας, καθέδρας τῆς περιωνύμου βασιλείσσης Ζηνοβίας, καταστραφείσης δὲ τῷ 273 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Αὐρηλιανοῦ.

4. Συρία καὶ Παλαιστίνη.

(ὁμοῦ ἐπιφ. 218,700 □ χμ. Πληθ. 2,790,400).

Συρία ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ χώρα, ἣτις ἐξτείνετο ἀπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Ἀραβίας καὶ διηγεῖτο εἰς τὴν Βόρειον Συρίαν, τὴν Κοίλην λεγομένην Συρίαν, τὴν Φοινίκην, τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν πρὸς Α. κειμένην Συριακὴν ἔρημον. Ἐν στενωτέρᾳ δὲ ἐννοίᾳ Συρία καλεῖται ἡ χώρα, ἣ ἐκτείνετο ἀπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Συριακῆς ἐρήμου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὅρου Ἀμανοῦ πρὸς Β. μέχρι τῶν Αἰγυπτιακῶν ὁρίων πρὸς Ν. Διαιρεῖται δὲ ἡ χώρα αὕτη εἰς δύο μέρη, τὸ βόρειον, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν κυρίως Συρίαν, καὶ τὸ νότιον, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν Παλαιστίνην.

† 1. Ἡ κυρίως Συρία.

(Ἐπιφ. 201,600 □ χμ. Πληθ. 2,448,000).

Ἡ χώρα αὕτη ἔχει ὄρη τὸ Ἀμανόν, τὸν Λίβανον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον μετὰ τοῦ Μεγάλου Ἐρμῶνος καὶ ποταμὸν τὸν Ὀρόντην, πηγάζοντα ἐκ τοῦ Λιθάνου καὶ χυνόμενον εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Διαιρεῖται δὲ διοικητικῶς εἰς 3 νομοὺς, τῆς Συρίας, τῆς Βηρυτοῦ καὶ τοῦ Χαλεπίου, καὶ εἰς τὴν προνομιοῦχον Διοίκησιν τοῦ Λιβάνου.

1). Ὁ νομὸς Συρίας (719,500 κατ.) ἔχει πρωτεύουσιν τὴν Δαμασκὸν (145,000 κατ.), ἔδραν τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ ὀνομαστήν (διὰ τὰς ἐν αὐτῇ κατασκευαζομένας σπάθας, τοὺς λαμπροὺς τάπητας καὶ τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα ὑφάσματα, ἅτινα καλοῦνται δαμάσκα).

2) Ὁ νομὸς Βηρυτοῦ (533,500 κατ.) ἔχει πρωτεύουσιν τὴν πόλιν Βηρυτὸν (120,000 κατ.), ἐπίνειον τῆς Δαμασκοῦ, καὶ ἄλλας πόλεις ἀξίας λόγου τὴν Ααοδίκειαν (22,000 κατ.) καὶ τὴν Τρίπολιν (32,000 κατ.).

3) Ὁ νομὸς Χαλεπίου (995,800 κατ.) ἔχει πρωτεύουσιν

τὸ Χαλέπιον (128,000 κατ.), πόλιν ἐμπορικὴν καὶ βιομήχανον, καὶ ἄλλας πόλεις ἀξίας λόγου τὴν Ἀντιόχειαν (25,000 κατ.), παρὰ τὸν Ὀρόντην, ἄλλοτε ἀκραισιτάτην καὶ πολυάνθρωπον καὶ ἔδραν πατριάρχου, πατρίδα δὲ τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τὴν Ἀλεξανδρείαν (20,800 κατ.), παρὰ τὸν Ἰστικὸν κόλπον, ἐπίνειον τοῦ Χαλεπίου.

4) Διοίσεις τοῦ Λιβάνου (200,000 κατ.). Τὴν προνομιοῦχον ταύτην Διοίκησιν ἀποτελοῦσιν οἱ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου καὶ περὶ αὐτὸν κατοικοῦντες δύο λαοί, οἱ Μαρωνῖται, οἵτινες εἶναι καθολικαὶ τὸ θρήσκευμα, καὶ οἱ μάχμια Δροῦσοι, οἵτινες δὲν εἶναι χριστιανοί. Ὁ δὲ διοικητὴς τοῦ Λιβάνου εἶναι χριστιανὸς διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου κατὰ τετραετίαν (τῇ συναινέσει καὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. (Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Δείρ-ελ-Κάμρ.)

+ 2. Παλαιστίνη.

(Ἐπιφ. 17,100 □ χμ. Πληθ. 341,600.)

Ἡ Παλαιστίνη (ἱερὰ γῆ, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας) ὑπερῆεν ἡ κοίτις τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Κεῖται δὲ πρὸς Ν. τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου καὶ εἶναι ὀρεινὴ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔχουσα ὄρη ἀξία λόγου τὸ Θαβὼρ (615 μ.), ἐνθα μετεμορφώθη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, τὸν Κάρμηλον καὶ τὸν Μικρὸν Ἑρμῶνα (553 μ.). Διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Μεγάλου Ἑρμῶνος καὶ τοῦ Ἀντιλιβάνου καὶ χύνεται εἰς τὴν Ἀσφαλιτίνην λίμνην, ἣτις καλεῖται καὶ Νεκρὰ θάλασσα, διότι οὐδὲν φυτὸν ἢ ζῷον δύναται νὰ ζήσῃ ἐν αὐτῇ. Πλὴν δὲ τῆς λίμνης ταύτης ἔχει ἡ χώρα αὕτη καὶ ἑτέραν, τὴν Γεννησαρέτ.

Ἡ Παλαιστίνη διηρεῖτο τὸ πάλαι εἰς 4 χώρας: τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Σομαρείον καὶ τὴν Γαλιλαίαν, κειμένης ἐντεθεν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τὴν Περσίαν κειμένην πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Σήμερον δὲ διοικητικῶς ἀποτελεῖ τὴν διοίκησιν τῆς Ἰερουσαλήμ, ἣτις ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Τουρκίας, καὶ ἔχει 341,600 κατοίκων ἐκ διαφόρων λαῶν, ἐν οἷς καὶ πολλοὶ χριστιανοί, καὶ τὰς ἐξῆς σπουδαιότερας πόλεις:

α') *Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ* τὴν *Ἱερουσαλήμ* (53,000 κατ.), ἥτις εἶναι πρωτεύουσα τῆς Διοικήσεως καὶ διασημοτάτη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς θρησκείας ἡμῶν ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ παθῶν τοῦ Σωτήρος ἡμῶν καὶ τοῦ Ἀγίου αὐτοῦ Τάφου, ὅστις εἶναι τὸ ἱερὸν προσκύνημα τῶν χριστιανῶν. Εἶναι δὲ ἡ Ἱερουσαλήμ ἐδρα τριῶν πατριαρχῶν (Ἑλληνος, Ἀρμενίου καὶ καθολικοῦ), ἔχουσα καὶ θεολογικὴν σχολήν· τὴν *Βηθλέεμ* (5,000 κατ.), ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν· τὴν *Γάζαν* (20,000 κατ.) καὶ τὴν *Ἰόππην* (5,000 κατ.), ἥτις εἶναι ἐπίνειον τῆς Ἱερουσαλήμ, μεθ' ἧς συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου.

β'). *Ἐν τῇ Σαμαρείᾳ* τὴν *Σαμάρειαν*, νῦν μὲν ἀσήμενον, ἄλλοτε δὲ πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τὴν *Συγχέμ* ἀρχαιοτέραν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τούτου, ἐπὶ δὲ τοῦ Βεσπασιανοῦ μετονομασθεῖσαν *Νεάπολιν*, νῦν δὲ *Ναβλούς* (15,000 κατ.).

γ') *Ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ* τὴν *Ναζαρέτ* (9,000 κατ.), ἐν ᾗ διέτριβεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν.

δ') *Ἐν δὲ τῇ Περσίᾳ*, σήμερον μὲν δὲν ὑπάρχει οὐδεμία πόλις ἢ κώμη ἀξία λόγου, τὸ πάλαι δὲ ἔκειτο ἡ *Βαβυλωνία*, πλησίον τῆς ὁποίας ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐδακτυοῦν ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

β', ΑΡΑΒΙΑ

(Ἐπιφ. 3,156,000 □ χμ. Πληθ. 5,340,000).

Ἡ Ἀραβία εἶναι μεγάλη χερσόνησος, καίμενη μεταξὺ τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Συνδέεται δὲ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ τετμημένου ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, παρὰ τὸν ὅποιον κεῖται ἡ *Σιναϊκὴ* χερσόνησος· εἰσχωροῦσα εἰς τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν. Κατὰ τὴν εἰσοδὸν δὲ τῆς θαλάσσης ταύτης ὑπάρχει ὁ πορθμὸς *Βαβελμανδεβ*, κατὰ δὲ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Περσικοῦ κόλπου ὁ πορθμὸς *Οὐμούζ*.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀραβίας εἶναι θερμὸν καὶ ξηρὸν, τὸ δὲ ἔδαφος οὐχὶ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ· διότι τὸ μὲν βόρειον αὐτῆς μέρος εἶναι πετρώδες, αἱ δὲ παρὰ τὰς ἀκτὰς χῶραι στεππώδεις, καὶ αἱ μεσόγειοι εἶναι ἔρημοι ἀμυγδαλεῖς μετὰ εὐφορωτάτων ὁάσεων. Τὰ δὲ κυριώτερα τῶν προϊόντων καφὲς ἐξαίρετος, φοίνικες, ἀρώματα, καπνός, Ἰνδικόν, φυτὰ ἱαματικὰ καὶ ἄλλα. Τρέφει δὲ ἡ Ἀραβία καὶ ὀνομαστοὺς ἵππους καὶ καμήλους, καὶ ἐγκλείει ἐν τοῖς σπλάγχνοις αὐτῆς ὀρυκτὰ σιδήρου, μολύβδου, χαλκοῦ, θείου καὶ πολυτίμους λίθους. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Ἀράβων μωαμεθανῶν διαιρουμένων εἰς διαφόρους φυλάς.

Ἡ Ἀραβία τὸ πάλαι διηρεῖτο χωρογραφικῶς εἰς τὴν *Πετροίαν*, τὴν *Ἐρημον* καὶ τὴν *Εὐδαίμονα Ἀραβίαν*. Σήμερον δὲ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς τὴν *Τουρκικὴν Ἀραβίαν*, τὴν *Ἀνεξάρτητον* καὶ τὰς ἐν Ἀραβίᾳ Ἀγγλικὰς κτήσεις.

1) *Τουρκικὴ Ἀραβία* (ἐπιφ. 441,100 ἰχμ., πλ. 1,050,000). Εἰς τὴν Τουρκικὴν Ἀραβίαν ἀνήκει ἅπασα ἡ δυτικὴ παραλία, ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ δύο νομῶν: τοῦ *Χεδζάζ* πρὸς Β. καὶ τῆς *Ἰεμένης* πρὸς Ν. Καὶ ὁ μὲν νομὸς *Χεδζάζ* (300,000 κατ.) ἔχει τὰς ἐξῆς ἀξίας λόγου πόλεις: τὴν *Μέκκαν* (60,000 κατ.), πρωτεύουσαν αὐτοῦ, καὶ τὴν *Μεδινὰν* (48,000 κατ.), αἵτινες ἀμφότεραι εἶναι ἱερὰ πόλεις διὰ τοὺς Μωαμεθανούς, διότι ἐν μὲν τῇ *Μέκκᾳ* ἐγεννήθη ὁ ἱδρυτὴς τῆς θρησκείας αὐτῶν Μωάμεθ, ἐν δὲ τῇ *Μεδινᾷ* ὑπάρχει ὁ τάφος αὐτοῦ· καὶ τὴν *ΒΔ. τῆς Μέκκας* κατεμένην *Τζεδδαν* (25,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἐπίνειον αὐτῆς. Ὁ δὲ νομὸς τῆς *Ἰεμένης* (750,000 κατ.), ἣτις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο *Εἰδαίμων Ἀραβία*, ἔχει τὰς ἐξῆς ἀξίας λόγου πόλεις: τὸ *Σανᾶ* (40,000 κατ.) πρωτεύουσαν αὐτοῦ, παράγουσαν ἐξαίρετον καφέν· τὴν *Χοδεῖδαν* (45,000 κατ.) ἐπίνειον τοῦ *Σανᾶ*, καὶ τὴν *Μόκκαν* (10,000 κατ.) ὀνομαστὴν διὰ τὸν εὐώδη αὐτῆς καφέν.

Εἰς τὴν Τουρκίαν ἀνήκει προσέτι καὶ ἡ ΒΑ. παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον κατεμένη καὶ εἰς τὸν νομὸν τῆς Βασσόρας ὑπαγομένη χώρα *Ἐλ-Χασᾶ*, ἣτις ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Ἐλ-Χαλίφ* (25,000 κατ.).

2) *Ἀνεξάρτητος Ἀραβία* (ἐπιφ. 2,500,000 □ χμ., πληθ. 4,000,000). Ἀνεξάρτητοι χώροι τῆς Ἀραβίας εἶναι α') τὰ ἐν τοῖς μεσογείοις αὐτῆς καὶ μεταξὺ τῶν δύο ἐρήμων *Νεφουδ* καὶ *Δάνα* κείμενα κράτη *Χάμμαρ* (πρὸς Β.) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν *Χαίλ* (15,000 κατ.) καὶ *Νεδζέτ* (πρὸς Ν.) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν *Ἐλ-Ριάδ* (30,000 κατ.). Ἀμφότεραι δὲ αἱ χώραι αὗται κατοικιοῦνται ὑπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν *Βαχαϊτῶν*, οἵτινες μισοῦσι τοὺς *Τούρκους*. β') ἡ πρὸς Α. τῆς *Τεμένης* κειμένη καὶ τὴν νότιον παραλίαν κατέχουσα χώρα *Χανδραμάουτ*, ἣτις κατοικεῖται ὑπὸ ἀραβικῶν φυλῶν *νομάδων*, καὶ ἔχει πόλεις ἀξίας λόγου τὴν *Τερίμ* (20,000 κατ.) (τὴν *Χιβάμ* (20,000 κατ.) καὶ τὴν *Μακάλλαν* (20,000 κατ.)) καὶ γ') τὸ *Σουλτανᾶτον Ὀμάν*, ὅπερ, κατέχον τὴν ΝΑ. παραλίαν τῆς Ἀραβίας, εἶναι ἡ μάλιστα πεπολιτισμένη χώρα αὐτῆς. Πρωτεύουσα δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ *Μασκάτ* (40,000 κατ.).

3) *Ἀγγλικαὶ κτήσεις ἐν Ἀραβίᾳ* (ἐπιφ. 44,000 □ χμ., πληθ. 200,000). Ἡ Ἀγγλία κατέχει τὴν ἡφαιστειογενῇ *χερσόνησον Ἀδεν*, κειμένην παρὰ τὸν πορθμὸν *Βαβελμανδέβ*, ἧς ἡ ὁμῶνυμος πρωτεύουσα (45,000 κατ.) ἔχει φρούριον ὀχυρώτατον καὶ εἶναι κέντρον ναυσιπλοΐας καὶ ἐμπορίας καὶ τὴν ἐν τῇ αὐτῇ πορθμῷ κειμένην μικρὰν καὶ ὀχυρὰν νῆσον *Περίμ*, ἣτις ἀποτελεῖ ἐξάρτημα τῆς Ἀδεν. Ἡ Ἀγγλία κατέχει προσέτι καὶ τὰς ἐν τῇ Περσικῇ κόλπῳ κειμένας νησιδας *Βαρεῖν*.

Γ'. ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΙΡΑΝ

Τὸ ὀροπέδιον τοῦτο περιλαμβάνει τρία κράτη, τὴν *Περσίαν*, τὸ *Ἀφγανιστάν* καὶ τὸ *Βελουτχιστάν*. Καὶ ἡ μὲν Περσία κατέχει τὸ *Δυτικὸν Ἰράν*, τὸ δὲ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουτχιστάν κατέχουσι τὸ *Ἀνατολικὸν καὶ δὴ τὸ μὲν Ἀφγανιστάν κατέχει τὸ ΒΑ. Ἰράν*, τὸ δὲ Βελουτχιστάν τὸ ΝΑ.

Ὅριζεται δὲ τὸ ὀροπέδιον τοῦτο πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ *Δ. Τουρκεστάν* καὶ τῆς *Κασπίας θαλάσσης*, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς *Μεσοποταμίας*,

πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ὀμανικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Α. Τουρκεστάν καὶ τῆς Ἰνδικῆς. Τὰ δὲ σπουδαιότερα τῶν ὁρέων, ἅτινα περιβάλλουσιν αὐτὸ εἶναι παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν τὸ Ἑλβούρσον ΒΑ. ὁ Ἰνδοκούχος καὶ πρὸς Α. τὰ Βραχουὶ καὶ Σουλοϊμάν ὄρη.

Ἔχει δὲ δύο λίμνας, τὴν Οὐρμίαν καὶ τὴν Χαμούν καὶ ἓνα ποταμόν, τὸν Χιλμένδην, χυνόμενον εἰς τὴν λίμνην Χαμούν.

1. ΠΕΡΣΙΑ

(Ἐπιφ. 1,645,000 □ χμ. Πληθ. 9,000,000).

Ἡ Περσία εἶναι χώρα ἀνυδροῦς καὶ αὐχμηρά, τὰ μόνα δὲ εὐφορα μέρη αὐτῆς εἶναι αἱ κοιλάδες.

Ἡ βιομηχανία καὶ ἡ συγκοινωνία αὐτῆς εἶναι ἀνάξια λόγου, τὸ ἐμπόριον ὅμως εἶναι ζωηρὸν ἐξάγον ὄπιον, ὄρυξαν, σάκχαρον, μέταξαν, καπνόν, δέρματα, τάπητας, βάμβακα, σίδηρον καὶ ξυλείαν.

Ὁ στρατὸς ἐν πολέμῳ ἀριθμεῖ 150,000 ἀνδρῶν τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι μοναρχικὸν συνταγματικὸν ὑπὸ ἡγεμόνα καλούμενον Σάχην.

Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Περσίας οἱ κυρίως Πέρσαι δὲν εἶναι γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Περσῶν, ἀλλὰ νόθοι προελθόντες ἐκ τῆς ἐπιμιξίας Περσῶν καὶ διαφόρων ἄλλων ξένων λαῶν, οἵτινες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκυριάρχησαν τῆς χώρας. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι μωαμεθανοὶ Σχίται (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους μωαμεθανοὺς καλουμένους Σουννίτας, ἀφ' ὧν χωρίζονται διὰ τινων θρησκευτικῶν παραδόσεων καὶ θεωρούνται διὰ τοῦτο ὑπ' αὐτῶν αἰρετικοί). Πλὴν δὲ τῶν κυρίως Περσῶν κατοικοῦσιν ἐν Περσίᾳ καὶ Τούρκοι, Ἀρμένιοι, Ἑβραῖοι, Ἀθίγγανοι καὶ ἄλλοι.

Πρωτεύουσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ Τεχεράνη (280,000 κατ.) πρὸς Ν. τοῦ Ἑλβούρσου, πόλις ἐμπορικὴ. Ἄλλαι δὲ πόλεις ἄξια λόγου εἶναι ἡ Ταυρίς (200,000 κατ.) ἐν τῇ Περσικῇ Ἀρμενίᾳ παρὰ τὴν λίμνην Οὐρμίαν, πόλις ἐμπορικὴ καὶ ἡ μεγίστη τῆς Περσίας ἀγορά ἡ Βαϊφρούσκη (35,000 κατ.) οὐ μακρὰν τῆς Κα-

σπίας θαλάσσης, ἐμπορεῖον μεταξὺ τῆς Περσίας καὶ τῆς Ῥωσσίας· ἡ Χαμαδάνη (35,000 κατ.) ΝΔ. τῆς Τεχεράνης παρὰ τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων Ἑκβατάνων· ἡ Ἰσπαχάνη (70,000 κατ.) ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Περσίας, πόλις βιομηχανος· ἡ Βουσχέλη (30,000 κατ.) σπουδαῖος ἐμπορικὸς λιμὴν παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον· ἡ Σιράζη (32,000 κατ.) φημιζομένη διὰ τὸ ἄριστον αὐτῆς τουμπεκί· καὶ ἡ Μεσχέδη (70,000 κατ.) περίφημον προσκυνητήριον τῶν Σχιϊτῶν, ἔχουσα καὶ ζωηρὸν ἐμπόριον.

2. ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

(Ἐπιφ. 558,000 □ χμ. Πληθ. 5,000,000).

Ἡ χώρα αὕτη εἶναι Ἐμιράτιον, ἤτοι ἡγεμονία, ὃ δὲ ἡγεμὼν αὐτῆς (ἐμίρης) εἶναι ἀπόλυτος. Παράγει δὲ ἡ χώρα δημητριακοὺς καρπούς, καπνὸν καὶ Ἰνδικὸν (λουλάκι) καὶ κατοικεῖται ὑπὸ μωαμεθανῶν Σουννιτῶν.

Κυριώτεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι ἡ πρωτεύουσα Καβοὺλη (75,000 κατ.) σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα καὶ βιομηχανίαν· ἡ Καρδοχάρη (60,000 κατ.) μία τῶν σπουδαιότερων ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανῶν πόλεων τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ ἡ Χεράτη (50,000 κατ.) πόλις σπουδαιότατη ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ στρατηγικὴν ἔποψιν καὶ κέντρον τοῦ διὰ καραθανίων ἐκτελουμένου ἐμπορίου μεταξὺ τῶν Ἰνδιῶν, τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ τῆς Δυτικῆς Ἀσίας.)

3. ΒΕΛΟΥΤΧΙΣΤΑΝ

(Ἐπιφ. 224,000 □ χμ. Πληθ. 500,000).

Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις εἶναι Χανάτιον δεσποτικὸν καὶ ἀνήκει εἰς τὰς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἀγγλοῖνδικου κράτους διατελούσας, κατοικεῖται ὑπὸ τολμηρῶν ληστῶν καὶ νομάδων μωαμεθανῶν Σχιϊτῶν διατελούντων ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς, οἵτινες ὑπακούουσι κατὰ βούλησιν εἰς τὸν ἐν τῇ πόλει Κελάτη ἐδρεύοντα Χάν. Εἶναι δὲ ἡ Κελάτη (15,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας καὶ πόλις ἐμπορικῇ.

Β'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ

✓ **Ἡ Νότιος Ἀσία** περιλαμβάνει τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ τὰς Ἰνδικὰς νήσους.

α' ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

Αἱ Ἰνδίαι (π. Ἰνδική), αἵτινες κεννται πρὸς Ν. τῶν Ἰμαλαίων ὀρέων καὶ τῆς Κίνας καὶ καλοῦνται ἀνατολικαὶ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ πρὸ τῆς Μέσης Ἀμερικῆς κειμένων Δυτικῶν λεγομένων Ἰνδιῶν, ἀποτελοῦνται ἐκ τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς (Ἰνδοστάν) καὶ τῆς πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς (Ἰνδοκίνας).

I. Ἡ ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδική.

Ἡ χώρα αὕτη ἀποτελεῖ τετράγωνον ἀνώμαλον ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν Ἰμαλαίων ὀρέων, τῶν ποταμῶν Ἰνδοῦ, Γάγγου καὶ Βρομαπούτρα, τῆς Ὀμανικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου. Δικιρεῖται δὲ διὰ τῶν Βινδιῶν ὀρέων εἰς δύο ἄνισα μεγάλα τρίγωνα, ὧν τὸ μὲν βόρειον κατέχει τὸ κυρίως Ἰνδοστάν, ὅπερ εἶναι βραθύπεδον, τὸ δὲ νότιον ἢ χερσόνησος Δεκάν, ἥτις εἶναι ὀροπέδιον κκταλήγον εἰς τὸ ἀκρωτήριον Κομορίνον, καὶ περιβαλλόμενον πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῶν Βινδιῶν ὀρέων, κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς ἀκτῆς ὑπὸ τῶν Γαταίων ὀρέων.

Ποταμοὺς δὲ ἔχει ἡ χώρα τὸν Ἰνδόν, ὅστις δεχόμενος καὶ τέσσαρας παραποτάμους, (ἐξ οὗ ἡ ὑπ' αὐτῶν διαρρεομένη χώρα ἐκλήθη Πεντοποιομία (Πανδζιάδ), ἐκβάλλει εἰς τὴν Ὀμανικὴν θάλασσαν σχηματίζων δέλτα ἐλώδες καὶ τοὺς διδύμους Γάγγην καὶ Βρομαπούτραν, οἵτινες ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον σχηματίζοντες καὶ οὗτοι δέλτα, ὅπερ εἶναι τὸ μέγιστον τῆς γῆς.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι ποικίλον, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον παράγον πλούσια καὶ ποικίλα προϊόντα, ἥτοι βάμβακα, μέταξαν, ὄπιον, δημητριακοὺς καρπούς, ὄρυζαν, τέτον, σακχαροκάλα-

μιον, Ινδικά κάρυα, βανάνια, πέπερι, κιννάμωμον καὶ ἄλλα, καὶ ἐγκλειον ἐρυκτὰ σιδήρου, γαιάνθρακα καὶ πολυτίμους λίθους. Ζῶσι δὲ αὐτοὶ καὶ θηρία ἄγρια, οἷον τίγρεις, λέοντες, ἐλέφαντες, κροκόδειλοι καὶ ἕρπεις, δηλητηριώδεις.

Θρησκεία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ὁ Βραχμανισμός, εἰς ὃν ἀνήκουσιν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ οὐκ ὀλίγοι μωαμεθανοὶ καὶ περὶ τὰ 3,000,000 χριστιανῶν.

Ἀφ' οὗτο ὁ Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βάσκος δὲ Γάμας ἀνεκάλυψε τὴν θαλασσίαν ὁδὸν πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας περιπλεύσας τὸ ἀκριωτέριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος (1498), πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι κατέλαβον πολλὰ μέρη τῆς χώρας ταύτης. Πλὴν ὅμως τῶν Πορτογάλων καὶ ἄλλοι λαοὶ (Ὁλλανδοί, Γάλλοι καὶ Ἀγγλοὶ) βραδύτερον ἐποιήσαντο κατακτήσεις εἴτε ἐκδιώξαντες τοὺς Πορτογάλους, εἴτε καταλαβόντες ἄλλα μέρη. Σήμερον ὅμως ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ ἐντεσθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδική, πλὴν μικρῶν τιῶν μερῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ τῶν Γάλλων, καὶ τιῶν ἀσημάντων ἀνεξαρτήτων ἔτι, ἀνήκει εἰς τοὺς Ἀγγλους. Ἐπειδὴ δὲ πλὴν τῆς χώρας ταύτης ἔχουσιν οὗτοι καὶ ἄλλας κτήσεις ἐν τῇ Ἰνδοκίῳ, ἅπασαι αἱ ὑπ' αὐτῶν κατεχόμεναι χώραι ἐν ταῖς Ἰνδίαις ἀποτελοῦσι τὴν Ἀγγλοῖνδικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἣτις κυβερνᾶται ὑπὸ Ἀγγλοῦ ἀντιβασιλέως, διοριζομένου ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καὶ ἔχοντος παρ' ἑαυτῷ συμβούλιον ἐξαμελῆς. Τὸ μέγα δὲ τοῦτο Ἀγγλοῖνδικόν κράτος, εἰς ὃ ὑπάγονται προσέτι καὶ τὸ Ἀδεν καὶ τὸ Βελουχιστάν, ἔχει ἔκτασιν 4,826,000 □ χμ. καὶ πληθ. 295,000,000. Ἐχει δὲ καὶ ἴδιον προϋπολογισμόν καὶ ἴδιον στρατὸν καὶ στόλον. Αὐτοκράτορες δὲ τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ἀπὸ τοῦ 1877 οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας.

Ἀνεξάρτητα μέρη ἐν τῇ ἐντεσθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῇ εἶναι μόνον δύο, καίμενα παρὰ τὰ ἱμαλάια ὄρη· 1) τὸ κράτος **Νεπάλ** (ἐπιφ. 154,000 □ χμ., πληθ. 3,000,000), ἔχον πρωτεύουσιν τὴν Κατμανδοῦ (50,000 κατ.) καὶ 2) τὸ κράτος **Βουτὰν** (ἐπιφ.

34,000 □ χμ., πληθ. 400,000) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Τασσου-
δόνα (15,000 κατ.).

Εἰς δὲ τὰς ἀμέσους Ἀγγλικὰς κτήσεις καὶ τὰ ὑποτελῆ εἰς τὴν Ἀγγλίαν κράτη ἐν τῇ ἐντέθειν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῇ ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς σπουδαιότεραι πόλεις ἡ Καλκούττα (900,000 κατ.), παρὰ τὴν Γάγγην, πρωτεύουσα τοῦ Ἀγγλοῖνδικου κράτους καὶ καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως, ἡ σημαντικωτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῶν Ἀντ. Ἰνδιῶν, ἔχουσα καὶ πολλὰ ἐργοστάσια βαμβυκίνων καὶ μεταξίνων ὕφασμά-
των αἱ παρὰ τὴν Γάγγην ἐπίσης καίμεναι Πάνα (150,000 κατ.) ἀξιόλογον ἐμπορεῖον ὁπίου Βεναρέση (210,000 κατ.), πρώτη ἐρὰ πόλις τῶν Βρυχμανιστῶν καὶ ἀρχαῖον ἐπιστημονικὸν κέντρον αὐ-
τῶν, καὶ Ἀλλαχαβάδη (175,000 κατ.) πόλις ἐμπορικὴ καὶ ἰδίως ἐμπορεῖον τοῦ βάμβυκος ἡ Δελχί (210,00 κατ.) ἄλλοτε καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ἰνδιῶν, τοῦ καλουμένου Μεγάλου Μογγό-
λου ἡ Λαχώρη (210,000 κατ.) ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ἰνδοῦ, ὀνομαστή διὰ τὰ ἐν αὐτῇ κατασκευαζόμενα γνωστὰ λαχοῦρικ. Πρὸς Β. ταύτης κεῖται τὸ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑποτελὲς κράτος Κασμῖρ (ἐπιφ. 209,520 □ χμ., πληθ. 2,900,000 κατ.) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Σρινογάρην (125,000 κατ.), ἐν ᾗ κατασκευάζονται τὰ γνωστὰ ὕφασματα κασμί-
ρια ἡ Βομβάνη (785,000 κατ.) κειμένη ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νησίδος παρὰ τὴν Δ. ἀκτὴν τοῦ Δεκάν, μεγάλη ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Καλκούττας καὶ ἄλ-
λων πόλεων ἡ Μαδρασ (510,000 κατ.) ἐπὶ τῆς ἀκτῆς Κορομν-
δέλης παρὰ τὸν Βαγγαλικὸν κόλπον, κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν μαργαριτῶν, ἀλιευομένων ἐν τῇ παρκειμένη θάλασσῃ, καὶ πολυ-
τίμων λίθων.

Ἐν τοῖς μεσογείοις τοῦ Δεκάν κεῖται τὸ ὑποτελὲς κράτος Χαϊδεραβάδη (ἐπιφ. 214,179 □ χμ., πληθ. 11,140,000) ἔχον ὁμώνυμον πρωτεύουσαν (450,000 κατ.). Παρὰ δὲ τὰ Τιμαλάια καὶ μεταξὺ τῶν ἀνεξαρτήτων κρατῶν Νεπάλ καὶ Βουτάν κεῖται τὸ ὑποτελὲς κράτος Σικκίμ (ἐπιφ. 8,000 □ χμ., πληθ. 30,000) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Ταμλάγγην (20,000 κατ.). Ἡ δὲ ΝΑ.

τοῦ ἀκρωτηρίου Κομορίνου κειμένη νῆσος *Κεϋλάνη* (ἐπιφ. 65, 610 □ χμ., πληθ. 3,600,000), ἣς τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ πλήρες πολυτίμων λίθων, σπουδαιοτέραν πόλιν ἔχει τὴν πρωτεύουσαν *Κολόμβον* (150,000 κατ.), ἣτις εἶναι καὶ ὁ κυριώτατος λιμὴν τῆς νήσου.

Εἰς τὴν Ἀγγλοῖνδικὴν αὐτοκρατορίαν ὑπάγονται καὶ αἱ ἐν τῇ Ὀμανικῇ θαλάσῃ κείμεναι πολυάριθμοι νησίδες *Λανεδίβαι*, αἵτινες εἶναι κοραλλιογενεῖς, καὶ αἱ πρὸς Ν. κείμεναι *Τσάγος*. Αἱ δὲ μεταξὺ αὐτῶν κείμεναι *Μαλεδίβαι*, αἵτινες εἶναι ἐπίσης πολυάριθμοι καὶ κοραλλιογενεῖς, κυβερνῶνται ὑπὸ Σουλτάνου ἐδρεύοντος ἐπὶ τῆς νησίδος *Μάλης* καὶ διατελοῦντος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας.

Πορτογαλικαὶ κτήσεις. Εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἀνήκουσιν ἐκ τῆς ἐκτεθῆεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς ἡ νησίς *Δίου* καὶ ἡ πόλις *Δάναον* ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου *Καμβαίη* ἐν τῇ Ὀμανικῇ θαλάσῃ, καὶ ἡ *Γόα* ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς *Μαλαβάρης*, ἄλλοτε μὲν ἡ λαμπρὰ πρωτεύουσα τῶν Πορτογαλικῶν Ἰνδιῶν, νῦν δὲ ἐν παρακμῇ. Σήμερον πρωτ. τῶν Πορτογ. Ἰνδιῶν εἶναι ἡ *Νέα Γόα*.

Γαλλικαὶ κτήσεις. Εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ἀνήκουσιν ἐκ τῆς ἐκτεθῆεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς ἡ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς *Μαλαβάρης* κειμένη πόλις *Μαχέ*, αἱ παρὰ τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον κείμεναι πόλεις *Καρικάλη*, *Υαράων* καὶ *Πονδισιερό*, ἣτις εἶναι πρωτεύουσαι τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ Γαλλικῶν κτήσεων, καὶ ἡ παρὰ τὴν *Καλκοῦτταν* κειμένη *Συνδερναγόρη*.

2. Ἡ πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδικὴ (Ἰνδοκίνα).

Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις καλεῖται καὶ *Ἰνδοκίνα*, κατέχει τὴν ΝΑ. γωνίαν τῆς Ἀσίας καὶ κεῖται πρὸς Ν. τῆς Κίνας μεταξὺ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου καὶ τῆς νοτίου Κινεζικῆς θαλάσσης, καταλήγουσα εἰς τὴν χερσόνησον τῆς *Μαλάκκας*. Διασχίζομένη δὲ εἰς τὸ Ν. καὶ Α. αὐτῆς μέρος ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἔχει τρεῖς κόλπους, τὸν *Πεγαυῖον* ἢ τῆς *Μαρταβάνης*, τὸν *Σιαμικὸν* καὶ τὸν *Τογγινικόν*.

Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι ὁροπέδιον οὐχὶ ὑψηλὸν διασχιζόμενον πολ-
λαχῶς ὑπὸ ὄροστοιχιῶν, αἵτινες ἀποσπῶνται ἀπὸ τῶν ΝΑ. τοῦ Θι-
έτ. Αἱ ὄροστοιχίαι δὲ αὗται, αἵτινες διασχίζουν τὴν χώραν ῥιπι-
δοειδῶς, εἶναι ὁ τὸν ἀριθμὸν, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι ἡ *Βιρ-
μανικὴ*, ἡ *Σιαμικὴ* διαιρουμένη εἰς *Ἀνατολικὴν* καὶ *Δυτικὴν* καὶ
ἡ *Ἀνναμικὴ*. Ἐκ τούτων δὲ ἡ Δ. Σιαμικὴ προεκτεινομένη πρὸς Ν.
περισσότερον τῶν ἄλλων διασχίζει τὴν χερσόνησον *Μαλάκκαν* καὶ
καταλήγει εἰς τὸ ἀκρωτήριον *Ρωμάνιαν* ἢ *Βουροῦ*.

Ποταμοὶ δὲ διαρρέοντες τὰς μεταξὺ τῶν ὄροστοιχιῶν κοιλά-
δας τῆς Ἰνδοκίνας εἶναι ὁ *Ἰραβάδης* καὶ ὁ *Σαλουένης*, ἐκβάλ-
λοντες εἰς τὸν Πεγοῦτον κόλπον, ὁ *Μενάμ* ἐκβάλλων εἰς τὸν Σια-
μικὸν κόλπον καὶ ὁ *Μεκούγγ* ἐκβάλλων εἰς τὴν Ν. Κινεζικὴν θά-
λασσαν.

Τὸ κλίμα τῆς Ἰνδοκίνας εἶναι ποικίλον, ἡ βλάστησις πλου-
σιωτάτη καὶ τὰ προϊόντα ποικίλα, οἷον βάμβαξ, μέταξα, ὄρυζα,
τέϊον, σάκχαρον, κινάμωμον, ἔβενος, πολὺτοιμί λίθοι καὶ διάφορα
μέταλλα.

Οἱ δὲ κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, πλην
τῶν τῆς Μαλάκκας, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μαλαϊκὴν. Θρησκεία
δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ὁ Βουδδισμός.

Τῆς Ἰνδοκίνας μέρος μόνον εἶναι ἀνεξάρτητον, πᾶσα δὲ ἡ
λοιπὴ χώρα ἀποτελεῖ κτήσεις ἀμέσους ἢ ἐμμέσους τῆς Ἀγγλίας
καὶ τῆς Γαλλίας.

Ἀνεξάρτητος χώρα ἐν τῇ Ἰνδοκίνᾳ εἶναι μόνον τὸ βασίλειον
τοῦ Σιάμ (ἐπιφ. 633,000 □ χμ., πληθ. 6,000,000), οὗτινος πρω-
τεύουσα εἶναι ἡ *Βαγκόκη* (600,000 κατ.). ἐκτισμένη ἐπὶ πασσάλων
ἐν τῷ ποταμῷ Μενάμ, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν
αὐτοῦ, ἡ σπουδαιότητα ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦ πόλις τῆς Ἰνδο-
κίνας. Τὸ κράτος τοῦτο διατελεῖ εἰς φιλικὰς σχέσεις πρὸς τὰς Εὐ-
ρωπαϊκὰς δυνάμεις καὶ ἔχει ἀνοίξει τὰς πύλας του εἰς τὸν εὐρω-
παϊκὸν πλετισμὸν.

Γεωγραφ. Πικτοπούλου, Α' τεύχος.

Δ

Ἀγγλικαὶ κτήσεις (ἐπιφ. 873,000 □χμ., πληθ. 16,680,000). Ἀγγλικαὶ κτήσεις ἐν τῇ Ἰνδοκίνῃ, αἵτινες περιλαμβάνονται, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν Ἀγγλοῖνδικήν αὐτοκρατορίαν, εἶναι 1) τὸ Ἀσσάμ (145,060 □χμ., πληθ. 6.125,000) ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Βραμ-
πούτρα· 2) ἡ Βιρμανία (Ἄνω καὶ Κάτω 660,000 □χμ., πληθ. 10,500,000), ἧς αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ Μανδάλαν (190,000 κατ.) ἐν τῇ Ἄνω Βιρμανίᾳ, ἡ Ραγγούνη (240,000 κατ.) ἐν τῇ Κάτω Βιρμανίᾳ, καὶ ἡ Μολμείν (60,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σαλουένῃ· 3) αἱ ἐν τῷ Βεγγαλικῷ κόλπῳ κείμεναι νῆσοι Ἀνδαμάναι, καὶ αἱ πρὸς Ν. τούτων κείμεναι Νικοβάραι, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὴν Ἀγγλοῖνδικήν κυδέρνησιν, ὡς τόπος τιμωρίας τῶν ἐγκληματιῶν καὶ 4) αἱ λεγόμεναι Ἀποικίαι τοῦ Πορθμοῦ (92,000 □χμ., πληθ., 1,600,000), ἧτοι αἱ ἐπὶ τῆς χερσονήσου Μαλάκκας καὶ παρὰ τὸν πορθμὸν αὐτῆς κείμεναι χῶραι Οὐελλεσλέϋ, Τολουσαγγάρη καὶ Μαλάκκα, καὶ αἱ δύο νῆσοι Πουλοπινάγγη ἐν τῇ Β. εἰσόδῳ τοῦ πορθμοῦ, καὶ Σιγγαπόρη παρὰ τὴν Ν. εἰσόδον αὐτοῦ. Πόλεις δὲ ἐν αὐταῖς εἶναι ἡ Γεωργετόβνη (60,000 κατ.) ἐπὶ τῆς νήσου Πουλοπινάγγης, ἡ Μαλάκκα (25,000 κατ.) ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου χώρας, καὶ ἡ Σιγγαπόρη (180,000 κατ.) ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νήσου, σπουδαῖος ἐλεύθερος λιμὴν, ἐν ᾧ σταθμεύουσι τὰ εἰς τὴν Κίναν καὶ Ἰαπωνίαν μεταβαίνοντα πλοῖα. Πλὴν δὲ τούτων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας διατελοῦσι καὶ κράτη τινὲς ἰθαγενῶν ἐπὶ τῆς Μαλάκκας, ἧτοι τὸ Περάκ, τὸ Σελαγγόρ, τὸ Παχάγγ καὶ ἄλλα.

Γαλλικαὶ κτήσεις (ἐπιφ. 663,000 □χμ., πληθ. 17,800,000). Γαλλικαὶ κτήσεις ἐν τῇ Ἰνδοκίνῃ εἶναι 1) ἡ Καμβότζα (96,900 □χμ., πληθ. 1,100,000) ἔχουσα πρωτεύουσιν τὴν Πνομπένην (50,000 κατ.)· 2) ἡ Κοχινκίνα (56,900 □χμ., πληθ. 3,000,000), ἔχουσα πρωτεύουσιν τὴν Σαῖγγόνην (60,000 κατ.) σπουδαιότατον λιμένα καὶ ἐμπορικὸν σταθμὸν καὶ καθέδραν τοῦ Γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας· 3) τὸ Ἀννάμ (135,000 □χμ., πληθ. 6,100,000) ἔχον πρωτεύουσιν τὴν Χουὲ (50,000 κατ.),

4) τὸ *Τογκῆνον* (119,200 □ χμ., πληθ. 7,000,000 κατ.) παρά τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ἔχον πρωτεύουσιν τὴν Χαϊόνην (150,000 κατ.), καὶ 5) ἡ *Λάος* (255,000 □ χμ., πληθ. 600,000).

β'. Ἰνδικαὶ νῆσοι.

Αἱ Ἰνδικαὶ νῆσοι, αἵτινες πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν *Λακεδιβῶν*, *Τοάγος*, *Μαλεδιβῶν* καὶ *Κεϋλάνης*, κείνται ἐν τῷ μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας πελάγει καὶ σχηματίζουνσι μεγάλην συστάδα ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου πρὸς Α. μὲν μέχρι τῆς Νέας Γουίνεας, πρὸς Β. δὲ μέχρι τῶν Φιλιππινῶν συμπεριλαμβανομένων, εἶναι λείψανα μεγάλης ξηρᾶς, ἣτις φαίνεται ὅτι συνῆπτε ποτὲ τῆς δύο μνημονευθείσας ἡπείρους. Αἱ νῆσοι δὲ αὗται, ὧν αἱ πλείους εἶναι ἡφαιστειογενεῖς, κατοικοῦνται ὑπὸ Μαλαισίων, Ἰνδῶν, Κινέζων καὶ Εὐρωπαίων, ἔχουσι κλίμα θερμότατον καὶ εἶναι εὐφορώταται. Εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς :

1) Αἱ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν μνημονευθείσαι *Ἀνδαμᾶναι* καὶ *Νικοβάραι* (ὅμοῦ 8,240 □ χμ., πληθ. 30,000).

2) Αἱ *Σουνδαῖαι*, αἵτινες διακρίνονται εἰς *Μεγάλας* καὶ εἰς *Μικράς*. Καὶ αἱ μὲν Μεγάλαι εἶναι αἱ ἑξῆς τέσσαρες :

α') ἡ *Σουμάτρα* (474 □ χμ., πληθ. 3,800,000), ἣτις εἶναι πλήρης ἡφαιστειῶν καὶ χωρίζεται ἀπὸ τῆς χερσονήσου Μαλάκκας διὰ τοῦ ὁμωνύμου πορθμοῦ. Ἔχει δὲ πρωτεύουσιν τὴν Παϊεμβάγγην (55,000 κατ.) καὶ παράγει ἔρυσιν, καπνόν, σάκχαρον, βάρβακα, διάφορα μέταλλα καὶ γαιάνθρακας.

β') ἡ *Ἰάβα* (131,508 □ χμ., πληθ. 29,000,000) μετὰ τῆς παρακειμένης νησιδὸς *Μαδούρας*, τὰ μάλιστα ἡφαιστειογενεῖς, ἡ ὠραιότερα τῶν Σουνδαίων νήσων καὶ εὐφορώτατη, παράγουσα ἔρυσιν, καφέν, σάκχαρον, καπνόν, τένον, Ἰνδικόν, βανίλλην, κίονα καὶ ἄλλα. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ *Βαταβία* (120,000 κατ.).

γ') ἡ *Βόρνεος* (757,580 □ χμ., πληθ. 1,800,000) ἐξάγουσα

ἀδάμαντας, χρυσὸν καὶ διάφορα ἄλλα μέταλλα καὶ ἔχουσα σπουδαιότερας πόλεις τὴν *Ποντιανάνην* πρὸς Δ. καὶ τὴν *Βαιδιγεμασίγγην* πρὸς Ν. καὶ

δ') ἡ *Κελέβη* (186,000 □ χμ., πληθ. 2,000,000), ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων χερσονήσων καὶ παράγει καφέν, ὄρουζαν, μοσχοκάρυα, κακάον, βάμβακα καὶ ἄλλα. Ταύτης σπουδαιότερα πόλις εἶναι ἡ *Μακκασσάρη* (35,000 κατ.) ἔχουσα σπουδαῖον λιμένα καὶ ζωηρὸν ἐμπόριον. Αἱ δὲ *Μικραὶ Σουνδαῖαι* νῆσοι ἐκτεινόμεναι κατὰ σειρὰν πρὸς Α. τῆς Ἰάβας εἶναι πολλαί, ὧν μεγίστη εἶναι ἡ *Τιμώρη*.

3) Αἱ *Μολοῦκται* (ἀρωματώδεις νῆσοι, 114,000 □ χμ., πληθ. 380,000), αἵτινες κεῖνται μεταξὺ τῆς *Κελέβης* καὶ τῆς *Νέας Γουινέας* καὶ εἶναι πολλαὶ τὸν ἀριθμὸν, ὧν μεγαλειτέρα εἶναι ἡ *Γίλλος*. Παράγουσι δὲ αὗται μοσχοκάρυα καὶ καρυόφυλλα.

4) Αἱ *Σουλούται* κείμεναι ΒΑ. τῆς *Βορνέου* καὶ

5) Αἱ *Φιλιππῖναι* (296,310 □ χμ., πληθ. 7,640,000), αἵτινες παράγουσι σάκχαρον, καφέν καὶ εὐώδη καπνόν. Εἶναι δὲ καὶ αἱ νῆσοι αὗται πολλαί, ὧν αἱ μεγαλείτεροι εἶναι ἡ *Μινδάνος* καὶ ἡ *Λουζὼν*, ἐφ' ἧς κεῖται ἡ πρωτεύουσα *Μανίλλα* (225,000 κατ.) γνωστοτάτη διὰ τὰ εὐώδη αὐτῆς σιγάρα.

Ἄπασαι αἱ ἀνωτέρω νῆσοι εἶναι κτήσεις τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Πορτογαλίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Καὶ Ἀγγλικά μὲν εἶναι, ὥς εἶδομεν, αἱ *Λακεδίβαι*, αἱ *Τσάγος*, αἱ *Μαλεδίβαι*, ἡ *Κεϋλάνη*, αἱ Ἀνδαμάναι καὶ αἱ *Νικοβάραι* καὶ τὸ ΒΑ. μέρος τῆς *Βορνέου*. Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας διατελοῦσι καὶ τὰ ἐκ Μωαμεθανῶν Μαλαίων Σουλτανάτα *Βρουνέι* καὶ *Σαραβὰκ* (ὁμοῦ 124,220 □ χμ., πληθ. 370,000), ἅτινα κατέχουσι τὰ ΒΑ. τῆς *Βορνέου*.

Ὀλλανδικαὶ πᾶσαι αἱ *Σουνδαῖαι*, πλὴν τοῦ ΒΑ. μέρους τῆς *Βορνέου*, ὑπερ ἀνήκει, ὥς εἶρηται, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τοῦ ΒΑ. μέρους τῆς *Τιμώρης*, ὑπερ ἀνήκει εἰς τὴν Πορτογαλίαν, καὶ αἱ

Μολοϋνκαι. Αἱ Ὀλλανδικαὶ αὗται νῆσοι ἀποτελοῦσι τὸ Ὀλλανδοϊνδικὸν λεγόμενον κράτος, ὅπερ ἔχον πρωτεύουσιν τὴν πόλιν *Βαταβίαν* ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβα, κυβερνᾶται ἐντεῦθεν ὑπὸ Ὀλλανδοῦ Γενικοῦ διοικητοῦ.

Πορτογαλικὴ κτῆσις τὸ ΒΑ. μέρος τῆς *Τιμόρης* καὶ

Τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς αἱ *Σουλούϊαι* καὶ αἱ *Φιλιππῖναι*.

Γ'. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ἡ Ἀνατολικὴ Ἀσία περιλαμβάνει τρία κράτη, τὴν *Σινικὴν αὐτοκρατορίαν*, τὴν *Κορέαν* καὶ τὴν *Ἰαπωνίαν*.

α'. ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

(Ἐπιφ. 11,140,000 □χμ. Πληθ. 331,000,000).

Τὸ πολυπληθέστατον τοῦτο τῆς ὑψηλίου κράτος ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς Σιδηρίας μέχρι τοῦ Ἰνδοστάν καὶ τῆς Ἰνδοκίνας. Βρεχόμενον δὲ μόνον πρὸς Α. ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἔχει *κόλπους* σπουδαιότερους τὸν *Πετσάιλιον* ἐν τῇ *Κιτρίνῃ* θαλάσσῃ καὶ τὸν *Τογκινικὸν* ἐν τῇ *Ν. Κινεζικῇ* θαλάσσῃ. Ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ νήσων *Χαϊνάν*, *Μακάον*, *Χόγγ Κόγγ* καὶ *Φορμόζης* μόνον ἡ πρώτη ἀπομένει εἰς αὐτό, αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς ἀνήκουσιν εἰς ξένα κράτη καὶ δὴ ἡ μὲν *Μακάον* εἰς τὴν *Πορτογαλίαν*, ἡ δὲ *Χόγγ-Κόγγ* εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἡ *Φορμόζα* εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Ποταμοὺς δὲ ἔχει τὸν *Ἀμοὺρ* ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Ὀχοτσικήν θάλασσαν, τὸν *᾿Οάγγ-Χώ* (Κίτρινον ποταμὸν) ἐκβάλλοντα εἰς τὸν *Πετσάιλιον* κόλπον, καὶ τὸν *᾿Υάγγ-τσέ-Κιάγγ* (Κυανοδν), τὸν μέγιστον τῆς Ἀσίας, ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Α. Κινεζικὴν θάλασσαν. ἔχει δὲ ἡ χώρα καὶ *διώρυχας*, ὧν ἡ μεγαλειτέρα εἶναι ἡ αὐτο-

κρατορική καλουμένη, ἣτις συνδέει τὸν Ὀάγγ-Χὼ ποταμὸν μετὰ τοῦ Ὑάγγ-τσέ-Κιάγγ, καὶ μίαν λίμνην τὴν Κουκουνόρην.

Ὁ Ὄρη δὲ ἔχει τὰ Σαϊάνια, τὰ Ἀλιάια, τὰ Θιανσάνια, τὸν Ἰνδοκουῆχον (Ἰνδικὸν Καύκασον), τὰ Κουενλουέν, τὰ Καρακόρουμ καὶ τὰ Ἰμαλάια, τὰ ὑψιστα τῆς γῆς, ὧν ὑψίστη κορυφή τὸ Γκαουρισανγκάρ (8,840 μ.) καὶ μίαν ἔρημον, τὴν Γόβην, ἣτις εἶναι πετρώδης καὶ ἀλμυρά, πιθανῶς ἄλλοτε θάλασσα.

Τὸ κλίμα τῆς Κίνας εἶναι ποικίλον, τὰ δὲ κυριώτερα τῶν προϊόντων σιτηρά, μέταξα, βάμβαξ, τέιον, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, διάφορα μέταλλα καὶ γαιάνθρακες καὶ μετάξινα καὶ βαμβάκινα υφάσματα.

Οἱ Κινέζοι, οἵτινες εἶναι μογγολικῆς καταγωγῆς, ἀνέπτυξαν κατὰ τοὺς ἀρχαιστάτους χρόνους ἴδιον πολιτισμόν. Ἐγένισκον δὲ πολλῇ πρότερον τῶν Εὐρωπαϊῶν τὴν ναυτικὴν πυξίδα, τὴν παρσελάνην, τὸν χάρτην καὶ τὴν τυπογραφικὴν τέχνην. Καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη ὑπερβαίνουν αὐτοὺς εἰς τινὰ βιομηχανικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ εἶδη. Ἀλλ' ὅμως μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων ἀπέφευγον πᾶσαν πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν ἐπικοινωνίαν. Μόλις δὲ ἀπὸ τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐξηναγκάσθησαν ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν ν' ἀνοίξωσι τοὺς λιμένας των εἰς τοὺς ξένους, καὶ ἀπὸ τινος χρόνου ἤρξατο νὰ εἰσέρχεται καὶ εἰς τὴν χώραν ταύτην ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός.

Θρησκεία δὲ ἀνεγνωρισμέναι ἐν τῇ Σινικῇ αὐτοκρατορίᾳ εἶναι αἱ τοῦ Κομφουκίου καὶ τοῦ Βουδδα, εἰς ἃς ἀνήκουσιν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων, Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περὶ τὰ 30,000,000 Μωαμεθανῶν καὶ ὑπὲρ τὸ 1,200,000 χριστιανῶν (καθολικῶν καὶ προτεσταντῶν).

Τὸ δὲ πλῆθυσμα τῆς χώρας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ (ἀπὸ τοῦ 1906).

Ὁ δὲ τακτικὸς στρατὸς ἀνέρχεται εἰς 110,000 ἄνδρας καὶ ὁ στόλος εἰς 30 διάφορα πλοία.

Ἡ Σινικὴ αὐτοκρατορία ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κυρίως Κίνας καὶ

ἐκ τῶν εἰς αὐτὴν προσηρητημένων χωρῶν *Μαντζουρίας, Μογγολίας, Τσουγγαρίας, Ἀνατ. Τουρκουαν καὶ Θιβέτ.*

1. *Κίνα* (ἐπιφ. 5,304,120 □χμ., πληθ. 321,300,000). Τῆς χώρας ταύτης αἰσπουδαιότεραι πόλεις εἶναι τὸ *Πεκίνον* (1,600,000 κατ.) πρὸς Δ. τοῦ *Πετσιλίου* κόλπου, πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας, ἔχον ἐπίνειον τὸ *Τιέν-Τοϊν* (800,000 κατ.), μεθ' οὗ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου· τὸ *Ναγκὴν* (270,000 κατ.) οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰάγγ-τσέ-Κιάγγ, ὀνομαστὸν διὰ τὰ ἐν αὐτῷ κατασκευαζόμενα ὥραϊα μετὰξιν καὶ βαμβάκινα ὑφάσματα· ἡ *Σουτσέου* (500,000 κατ.) πόλις ὥραιστώτη καὶ πλουσιωτάτη ἐνεκα τοῦ ἐν αὐτῇ μεγάλου ἐμπορίου τῶν μετὰξιν ὑφασμάτων καὶ τῶν ποικίλων σιδηρῶν, ἐλεφαντίνων, ξυλίνων καὶ ἄλλων τεχνουργημάτων· ἡ *Σαγγάη* (652,000 κατ.), τὸ κυριώτατον κέντρον τοῦ Σινοευρωπαϊκοῦ ἐμπορίου καὶ ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς Κίνας· ἡ *Καντὼν* (900,000 κατ.) παρὰ τὴν Ν. θάλασσαν, πόλις ἐμπορικωτάτη· ἡ *Χάγγ-Τσέου* (350,000 κατ.)· ἡ *Νιγγ-Πὼ* (260,000 κατ.)· καὶ ἡ *Φουτσέου* (630,000 κατ.). Ἐν δὲ τῇ νήσῳ *Χαϊνάν*, ἐν τῇ Ν. θαλάσσῃ, ἡ *Κιουγγ-τσέου* (40,000 κατ.). Πρὸς Β. δὲ ἐπὶ τῆς χερσονήσου *Σαντογγ* παρὰ τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς *Κιτρίνης* θαλάσσης κεῖται ἡ *Γερμανικὴ* κτῆσις *Κιάο-τσέου*, καὶ παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ *Πετσιλίου* κόλπου ἡ *Ἀγγλικὴ* κτῆσις *Βέϊ-Χάϊ-Βέϊ.*

2. *Μαντζουρία* (939,980,000 □χμ., πληθ. 5,550,000). Ἡ χώρα αὕτη κεμένη ΒΑ. τῆς Κίνας καὶ χωριζομένη ἀπὸ τῆς Σιβηρίας ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀμούρ ἔχει πόλεις σπουδαιότερας τὸ *Μ. Ξικδεν* (170,000 κατ.), ἔπερ εἶναι πρωτεύουσα αὐτῆς, συνδεδεμένον διὰ τῆς ἀπὸ *Χαρμπὴν* διακλαδύσεως τοῦ ὑπερσιβηρικοῦ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ *Πεκίνου* καὶ τοῦ *Πόρι Ἀρθούρ*, καὶ ὀνομαστὸν διὰ τὴν μεγάλην ἤτταν τοῦ Ῥωσικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰαπωνικοῦ κατὰ τὸν τελευταῖον Ῥωσσοῖαπωνικὸν πόλεμον (1904)· ὀνομαστὸς δὲ ὡσαύτως κατέστη καὶ ὁ μνημονευθεὶς δχυρώτατος λιμὴν *Πόρι-Ἀρθούρ* ἐν τῷ *Πετσιλείῳ* κόλπῳ διὰ τὴν φοβερὰν κατὰ τὸν αὐτὸν πόλεμον πολιορκίαν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἰαπώνων καὶ τὴν ἥρωϊ-

κὴν ἄμυναν τῆς ἐν αὐτῇ Ῥωσικῆς φρουρᾶς καὶ τὸ Κιρὴν (120,000 κατ.).

3. *Μογγολία καὶ Τσουγγαρία* (ὅμοῦ 2,787,602 □χμ., πληθ. 1,900,000). Αἱ χῶραι αὗται, κατέχουσιν τὸ πρὸς Δ. τῆς Μαντζουρίας βόρειον μέρος τῆς αὐτοκρατορίας, κατοικοῦνται ἢ μὲν Μογγολία, ἣτις κεῖται πρὸς Α., ὑπὸ διαφόρων νομαδικῶν φύλων (Σινῶν, Κάλκας καὶ Καλμούχων), ἢ δὲ Τσουγγαρία, ἣτις κεῖται πρὸς Δ. ὑπὸ Μογγόλων καὶ Μαντζού. Διοικοῦνται δὲ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ ἰδιαιτέρου ὑπουργείου τῆς Σινικῆς κυβερνήσεως καὶ ἔχουσι σπουδαιότερας πόλεις ἢ μὲν Μογγολία τὴν Οὐργαν (40,000 κατ.), ἣτις εἶναι ὁ ἱερὸς τόπος τῶν Μογγόλων Βουδδιστῶν, καὶ τὴν *Μιτμοισαίην* (9,000 κατ.) παρὰ τὰ Ῥωσικὰ σύνορα καὶ ἀπέναντι τῆς Ῥωσικῆς πόλεως Κιάχτας· ἢ δὲ Τσουγγαρία τὴν *Κοῦνδσαν* (15,000 κατ.) πρωτεύουσιν αὐτῆς κειμένην παρὰ τὸν ποταμὸν Ἰλιν.

4. *Ἀνατολικὸν ἢ Κινεζικὸν Τουρκιστάν* (ἢ ἐπιφ. καὶ ὁ πληθ. αὐτοῦ περιλαμβάνεται ἐν τῇ κυρίως Κίνᾳ). Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις κατέχει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας καὶ εἶναι ἐπαρχία αὐτῆς, ἔχει πόλεις σπουδαιότερας τὴν *Κοσγάην* (80,000 κατ.) πρωτεύουσιν αὐτῆς, καὶ τὴν *Υαρκάνδην* (50,000 κατ.), αἵτινες ἀμρότεραι εἶναι ἐμπορικαί. Οἱ κάτοικοι δὲ αὐτῆς εἶναι ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες καὶ μωχιμεθανοὶ τὸ θρήσκευμα.

5. *Θιβὲτ* (2,109,000 □χμ., πληθ. 2,250,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις κεῖται πρὸς Β. τῶν ἱμαλαίων ὀρέων, εἶναι ἡ ὑψίστη τῆς γῆς. Εἶναι δὲ κράτος ἱερατικὸν καὶ ἡ κυρία ἑδρα τοῦ Βουδδισμοῦ, καὶ ἔχει πρωτεύουσιν τὴν *Λάσσαν* (25,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἡ πρώτη ἱερὰ πόλις τῶν Βουδδιστῶν. Παρ' αὐτὴν δὲ κεῖται τὸ ὄρος *Πατάλα*, ἐνθα κατοικεῖ ἐντὸς ἀνακτόρου μεγαλοπρεποῦς ὁ ἀνώτατος ἱερεὺς καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βουδδα *Δαλαϊλάμας*. Καὶ ἡ χώρα αὕτη διοικεῖται ἀπ' εὐθείας, ὅπως καὶ ἡ Μογγολία καὶ ἡ Τσουγγαρία, ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου ὑπουργείου τῆς Σινικῆς κυβερνήσεως.

β'. KOREA

(*Ἐπιφ.* 218,650 □ χμ. *Πληθ.* 9,800,000).

Ἡ ὀρεινὴ αὕτη Χερσονήσος, κειμένη πρὸς Ν. τῆς Μαντζουρίας καὶ μεταξὺ τῆς Κιτρίνης καὶ τῆς Ἰαπωνικῆς θαλάσσης, ἐκηρύχθη ἐν ἔτει 1895 μετὰ τὸν Σινοῖαπωνικὸν πόλεμον αὐτοκρατορία ἀνεξάρτητος. Μετὰ τὸν τελευταῖον ὅμως Ῥωσσοῖαπωνικὸν πόλεμον ἡ Ἰαπωνία, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας διετέλει ἡ χώρα, ἠνάγκασεν αὐτὴν ν' ἀναγνώρισῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν αὐτῆς. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι εὐφορὸς καὶ παράγει ὄρυζαν, σίτον, καπνόν, δέρματα, βάμβακα, χρυσὸν καὶ διάφορα ἄλλα μέταλλα. Θρησκεία, ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ χώρᾳ, εἶναι ὁ Βουδδισμός. Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι μοναρχία ἀπόλυτος. Πρωτεύουσα δὲ τοῦ κράτους εἶναι ἡ Σεούλη (200,000 κατ.), ἥς ἐπίνειον σπουδαιότατον εἶναι τὸ Χεμουλπον (27,000 κατ.), μεθ' οὗ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου.

γ'. ΙΑΠΩΝΙΑ

(*Ἐπιφ.* 452,920 □ χμ. *Πληθ.* 52,950,000).

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι συστάς νήσων ἡφαιστειογενῶν, ἐκτεινομένων ἀπὸ τῆς χερσονήσου Καμτσιάτσκας μέχρι τῆς Ν. Κινεζικῆς θαλάσσης καὶ χωριζομένων ἀπὸ τῆς ἀπέναντι ἡπείρου διὰ τῆς Ὀχοτσκιῆς, τῆς Ἰαπωνικῆς καὶ τῆς Α. Κινεζικῆς θαλάσσης. Αἱ νῆσοι, αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν Ἰαπωνίαν, ἥτις εἶναι αὐτοκρατορία συντηγματικῇ, εἶναι 5 μὲν μεγάλαι, ἡ Ἰεσώ, ἡ Νιπών, ἡ Σικώκ, ἡ Κιονσιού καὶ ἡ κατὰ τὸν τελευταῖον Σινοῖαπωνικὸν πόλεμον (1894-1895) καταληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἰαπωνίας Φορμόζα, πολυάριθμοι δὲ μικραί, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι αἱ Κουρίλαι πρὸς Β. καὶ αἱ Λιουκιού πρὸς Ν. Μετὰ δὲ τὸν τελευταῖον πόλεμον πρὸς τὴν Ῥωσσίαν ἐλάβε παρ' αὐτῆς ἡ Ἰαπωνία καὶ τὸ Ν. ἡμῖς τῆς νήσου Σαχαλίτης.

Τὸ *κλίμα* τῆς χώρας εἶναι ὠκεάνειον καὶ ὑγιεινόν, τὸ ἔδαφος εὐφορώτατον καὶ τὰ προϊόντα ὄρυζα, τέτον, μέταξα, διάφορα μέταλλα, γαιάνθρακες καὶ ἄλλα. *Βιομηχανικά* δὲ διάφορα ὑφάσματα, ποικίλα ἀντικείμενα τέχνης, διάφορα πολύτιμα ἀγγεῖα καὶ ἄλλα.

Οἱ *Ἰάπωνες* δὲν εἶναι γνήσιοι Μογγόλοι ὡς οἱ Κινέζοι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Μογγολοειδεῖς λαοὺς, ὅτινες, ὡς οἱ Φίνγοι καὶ οἱ Μαγυάροι, ἀποτελοῦσι τὴν γέφυραν πρὸς τοὺς Καυκασίους. Πολλῶ δὲ ἀνώτεροι πάντων τῶν Ἀσιανῶν κατὰ τὴν νοημοσύνην διέκριναν τὰ καλὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐγκολπωθέντες αὐτὸν ἀπὸ τινων δεκαετηρίδων κατῴρθωσαν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου οὐ μόνον νὰ προαχθῶσι σπουδαίως ἐν ταῖς ἐπιστήμας, ταῖς τέχναις, τῇ ἐμπορίᾳ, τῇ βιομηχανίᾳ καὶ τῇ συγκοινωνίᾳ, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἐξόχως νὰ τελειοποιήσωσι τὰς πολεμικὰς τῶν δυνάμεις, ὥστε κατῴρθωσαν ἐντὸς μιᾶς δεκαετίας (1895-1905) νὰ καταβάλωσι δύο κραταιοτάτας αὐτοκρατορίας, τὴν Σινικὴν καὶ τὴν Ῥωσικὴν. Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη ἀνάπτυξις τῆς Ἰαπωνίας ὀφείλεται εἰς τὸν νῦν αὐτοκράτορα (Μικᾶδον) αὐτῆς Μουτσουχίτο.

Ὁ *στρατὸς* τῆς Ἰαπωνίας ἀριθμεῖ ἐν εἰρήνῃ μὲν 220,000 ἄνδρας, ἐν πολέμῳ δὲ 1,500,000 ἄνδρας, ὁ δὲ στόλος 195 πολεμικὰ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρά, ὧν πολλὰ θωρηκτά.

Θρησκεία δὲ ἐπίσημος εἶναι ὁ λεγόμενος *Σιντοϊσμός*, ἥτοι ἡ λατρεία τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ψυχῶν διαπρεπῶν προγόνων. Ἀλλὰ καὶ ὁ Βουδδισμὸς ἀριθμεῖ πολλοὺς ὁπαδοὺς.

Πόλεις δὲ σπουδαιότεραι τῆς Ἰαπωνίας εἶναι αἱ ἑξῆς: Ἐν τῇ νήσῳ *Νιπὼν* τὸ *Τόκιον* (1,820,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας, ἔχον πανεπιστήμιον, ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν· ἡ *Υοκοχάμα* (325,000 κατ.) λιμὴν σημαντικὸς, παρὰ τὸν αὐτὸν κόλπον, καὶ πόλις ἐμπορικωτάτη συνδεομένη μετὰ τῆς πρωτεύουσας διὰ σιδηροδρόμου· τὸ *Κιότον* (380,000 κατ.) παρὰ τὴν λίμνην *Βίβαν*, πρῶτην πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνίας, πόλις

βιομήχανος καὶ ἐστία τῶν γραμιμάτων, συνδεσμένη σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς πρωτεύουσας· καὶ ἡ Ὁσάκα (996,000 κατ.), ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Ἰαπωνίας ἔχουσα λιμένα τὴν Κόβην.—Ἐν τῇ νήσῳ Κιουσιού ἡ Ναγασάκη (155,000 κατ.) ἔχουσα ἐξαίρετον λιμένα.—Ἐν τῇ νήσῳ Σικόκ ἡ Τοκουσίμα (65,000 κατ.)· καὶ Ἐν τῇ νήσῳ Ἰεσσῶ ἡ Χακοδάτη (86,000 κατ.).

Δ' · ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ.

Ἡ Βόρειος Ἀσία κατέχεται ὁλόκληρος ὑπὸ τῆς Σιβηρίας ἥτις μετὰ τοῦ Δ. Τουρκιστάν, τῆς Χίβας, τῆς Βουχάρας καὶ τῆς Καυκασίας ἀποτελεῖ τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν.

α'. **Σιβηρία** (ἐπιφ. 12,534,200 □ χμ., πληθ. 5,750,000)· Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις κατέχει τὸ Β.μέρος τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσίας, ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Οὐραλίων ὀρέων μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ.

Ἔχει δὲ ἡ Σιβηρία :

Θαλάσσας ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ ὠκεανῷ τὴν Καρικὴν· ἐν δὲ τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ τὴν Βερίγγειον, τὴν Ὀχοτσικὴν καὶ τὴν Ἰαπωνικὴν. Κόλπους τὸν Ὄβιον ἐν τῇ Καρικῇ θαλάσσῃ, τὸν Ἀναδυρινὸν ἐν τῇ Βερίγγειῳ θαλάσσῃ καὶ τὸν Πεζίνσκιην ἐν τῇ Ὀχοτσικῇ θαλάσσῃ.

Νεῖκους τὰς τῆς Νέας Σιβηρίας καὶ τὴν τοῦ Βράγγελ ἐν τῷ Β. Παγ. ὠκεανῷ, καὶ τὴν Σαχαλίνην ἐν τῇ Ὀχοτσικῇ θαλάσσῃ.

Ὅρη τὰ Οὐράλια, τὰ Ἀλτάια, τὰ Σαϊάνια, τὰ Δουρικά, τὰ Ἰαβλονόια, τὰ Στανβοβόια καὶ τὰ τῆς χερσονήσου Καμτσιάτκας.

Ἀκρωτήρια τὸ Βόρειον ἢ Τσελγιουσκίνον (τὸ βορειότατον τῆς Ἀσίας), τὸ Ἀνατολικὸν καὶ τὴν Λοπάικαν ἐπὶ τῆς χερσονήσου Καμτσιάτκας.

Ποταμοὺς δὲ τοὺς ἐξῆς σπουδαιότερους· τὸν Ὄβιν, τὸν Ἰε-νεσέην, τὸν Λέναν καὶ τὸν Ἰνδιγίρκαν, ἐκβάλλοντας εἰς τὸν

Β. Παγωμένον ὠκεανόν, καὶ τὸν Ἀμούρ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Ὀχοτσκικὴν θάλασσαν.

Ἐχει δὲ καὶ μίαν λίμνην, τὴν Βαϊκάλην.

Τὸ κλίμα τῆς Σιβηρίας εἶναι ψυχρότατον, τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα καλύπτεται ὑπὸ παχυτάτης χιόνος, κατὰ δὲ τὸ θέρος ἐπὶ τρεῖς μόνον μῆνας θερμαίνεται. Τὰ δὲ κυριώτατα προϊόντα εἶναι ἄφθονος ξυλεία, διάφορα μέταλλα, γαιάνθρακες, πολυτιμοὶ λίθοι καὶ ἄφθονα γουναρικά.

Κάτοικοι. Ἡ Σιβηρία κατοικεῖται ὑπὸ διαφόρων Μογγολικῶν φυλῶν, αἵτινες ζῶσι βίον πλάνητα ὡς κυνηγοὶ καὶ ποιμένες, καὶ ὑπὸ Ῥώσων ἀποίκων καὶ πολιτικῶν ἐξορίστων Ῥώσων καὶ Πολωνῶν. Ἐπικρατοῦντες ὅμως κάτοικοι εἶναι οἱ Ῥῶσοι. Θρησκεία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Ὀρθόδοξος.

Ἡ Σιβηρία διαιρεῖται διοικητικῶς εἰς 3 γενικὰ κυβερνεῖαι τῆς *Αντ. Σιβηρίας*, τῆς *Ανατ. Σιβηρίας* καὶ τοῦ Ἀμούρ. Σπουδαιότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι ἡ *Τόμσκη* (52,000 κατ.), πρωτεύουσα καὶ ἔδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Δ. Σιβηρίας, πόλις ἐμπορικὴ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· ἡ *Τ βόλσκη* (20,000 κατ.), σπουδαιότατον ἐμπορεῖον τῶν γουναρικῶν· ἡ *Ἰρκούσκη* (52,000 κατ.) οὐ μακρὰν τῆς λίμνης Βαϊκάλης, πόλις ἐμπορικὴ καὶ πρωτεύουσα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Α. Σιβηρίας· ἐν δὲ τῇ γενικῇ κυβερνεῖφ τοῦ Ἀμούρ ἡ *Νικολαϊέβσκη* (9,000 κατ.), παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμούρ, καὶ τὸ *Βλαδιβοστόκ* (30,000 κατ.) ἐν τῇ Ἰαπωνικῇ θαλάσῃ, ἀμφότεραι σπουδαιότατοι πολεμικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ λιμένες καὶ ἰδίως τὸ Βλαδιβοστόκ.

Ἡ συγκοινωνία ἐν Σιβηρίᾳ διευκολύνεται διὰ πολλῶν σιδηροδρομικῶν καὶ τηλεγραφικῶν γραμμῶν. Μεγάλης σημασίας εἶναι δὲ Σιδηρικὸς σιδηρόδρομος, ὅστις ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς Μόσχας κτείνεται διὰ τῆς Τόμσκης, Ἰρκούτσκης καὶ Μαντσουρίας μέχρι τοῦ Βλαδιβοστόκ. Διακλάδωσις δὲ αὐτοῦ διευθύνεται ἀπὸ τοῦ Χαρμπὶν διὰ τοῦ Μουῦκδεν πρὸς τὸ Πόρτ-Ἀρθούρ καὶ περαιτέρω πρὸς τὸ Τιεν-τσὶν

καὶ τὸ Πεκίνον. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ τηλεγραφικὴ γραμμὴ, ἥτις διὰ τῆς Σιβηρίας συνδέει τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν μετὰ τῶν ΝΑ κτήσεων αὐτῆς παρὰ τὸν Ἀμούρ, εἶναι ἡ μακροτέρα πασῶν τῶν ἡπειρωτικῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν.

β'. Δυτικὸν Τουρκιστάν (ἐπιφ. 3,382,000 □ χμ., πληθ. 5,750,000). Ἡ χώρα αὕτη, κειμένη μεταξὺ τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ ποταμοῦ Ἀμου-Δάρια (᾽Ωξου), τῶν Θιανσανίων καὶ Ἀλταίων ὀρέων καὶ τοῦ Σιβηρικοῦ βαθυπέδου, εἶναι, πλην τινῶν μικρῶν ἀνατολικῶν, στεππώδης, κατοικήσιμος μόνον παρὰ τοὺς ποταμούς, ἐνθα εἶναι καὶ εὐφορωτάτη. Παράγει δὲ σταφυλάς, σῦκα, ἔρια, βάμβακα, μέταξαν καὶ ἄλλα, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ Περσῶν, Κιργιζίων, Τατάρων, Τουρκομάνων κλπ. πάντων μωαμεθανῶν τὸ θρήσκευμα.

Ἐχει δὲ δύο λίμνας τὴν Ἀράλην καὶ τὴν Βαλχάσην καὶ ποταμούς τὸν Ἀμου-Δάρια (᾽Ωξον) καὶ τὸν Σὺρ-Δάρια (Ἰαξάρτην) χυνομένους εἰς τὴν λίμνην Ἀράλην καὶ τὸν Ἰλαν χυνόμενον εἰς τὴν λίμνην Βαλχάσην.

Πόλεις δὲ σπουδαιότεραι τῆς χώρας εἶναι ἡ Τασκέντη (160,000 κατ.) οὗ μακρὰν τοῦ Σὺρ-Δάρια, πρωτεύουσα γεν. κυβερνήτου, σπουδαία ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦ πόλις ἡ Σομαρκάνδη (56,000 κατ.) καὶ ἡ Κοκάνδη (82,000 κατ. παρὰ τὸν ἄνω Σὺρ-Δάρια, πόλις ἐμπορικὴ).

γ'. Χίβα (ἐπιφ. 60,000 □ χμ., πληθ. 500,000). Ἡ χώρα αὕτη, κειμένη πρὸς Ν. τῆς λίμνης Ἀράλης, εἶναι χωρὶς ὑποτελὲς εἰς τὴν Ῥωσίαν κατοικεῖται ὑπὸ Τουρκομάνων μωαμεθανῶν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Χίβιν (30,000 κατ.).

δ'. Βουχάρα (ἐπιφ. 205,000 □ χμ., πληθ. 1,500,000). Ἡ χώρα αὕτη, κειμένη ΝΑ. τῆς Χίβης, εἶναι ἐμμερῆς ὑποτελὲς εἰς τὴν Ῥωσίαν, κατοικεῖται καὶ αὕτη ὑπὸ Τουρκομάνων μωαμεθανῶν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βουχάραν (70,000 κατ.), ἥτις εἶναι κέντρον τοῦ διὰ караδανίων διεξαγομένου ἐμπορίου μεταξὺ τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης.

Σημ. Κατ' ἄλλην χωρογραφικὴν διαίρεσιν τῆς Ἀσίας τὸ *Αντικὸν Τουρκιστάν*, ἡ *Χίβα* καὶ ἡ *Βουχάρα* ἀποτελοῦσι τὴν *Κεντρικὴν* λεγομένην Ἀσίαν.

ε'. **Καυκάσια** (ἐπιρ. 473,000 □ χμ., πληθ. 9,290,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις περιλαμβάνει καὶ τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Ἀρμενίας, καίτοι μεταξὺ τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης διασχιζομένη διαγωνίως ὑπὸ τοῦ Καυκάσου.

Ποταμοὶ αὐτῆς σπουδαιότεροι εἶναι πρὸς Β. μὲν τοῦ Καυκάσου, ὁ *Κουβάν* καὶ ὁ *Τερέκης* πηγάζοντες ἀμφότεροι ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ χυνόμενοι ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν· πρὸς Ν. δὲ τοῦ Καυκάσου ὁ ἐκ τῶν Ἀρμενικῶν ὀρέων πηγάζων καὶ εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν χυνόμενος *Κούρ* (*Κύρος*), εἰς ὃν χύνεται καὶ ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρέων πηγάζων Ἀράς (ὁ ἀρχ. Ἀράξης). Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τοῦτων ποταμῶν καίτοι ἡ λίμνη *Σεβάγγα*.

Τὸ *κλίμα* τῆς Καυκάσιας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγμενόν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον. Παράγει δὲ ἡ χώρα ἔρια, μέταξαν, βάρβακκ, πετρέλαιον καὶ ἄλλα, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ διαφόρων φύλων, οἷον Ἀρμενίων, Κιρκασίων, Τατάρων, Ρώσων, Ἑλλήνων καὶ Γεωργιανῶν. Θρησκεία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ ὀρθόδοξος.

Πόλεις δὲ σπουδαιότεραι τῆς χώρας εἶναι πρὸς Ν. τοῦ Καυκάσου ἡ *Τιφλίς* (160,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς ὅλης χώρας καὶ ἔδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ αὐτῆς, πόλις ἐμπορικωτάτη· τὸ *Βατοῦμ* (15,000 κατ.) παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ὁ σπουδαιότερος λιμὴν τῆς χώρας. Ἐν τῇ Ῥωσικῇ Ἀρμενίᾳ τὸ *Κάρε* (30,000 κατ.) καὶ ἡ *Εριβάνη* (16,000 κατ.) ἀμφότεραι ὀχυρώταται· καὶ ἡ *Βακοῦ* (112,000 κατ.) ἐπὶ τῆς ἐν τῇ Κασπίᾳ θαλάσσει χερσονήσου Ἀφερῶν, ὀνομαστῆς διὰ τῆς πλουσίας αὐτῆς πηγῆς πετρελαίου. Πρὸς Β. δὲ τοῦ Καυκάσου ἡ *Σταυρόπολις* (42,000 κατ.) καὶ ὁ *Βλαδικαύκασος* (45,000 κατ.) πόλις ὀχυρά.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ἡπείρων τῆς γῆς κατέχουσα τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς ἑαφ᾽ ἑαυτῆς ὑδρογείου σφαίρας. Ὁρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου ὠκεανοῦ· πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εἰρηρικοῦ· πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῶν Οὐραλίων ὄρεων, τοῦ Οὐράλῃ ποταμοῦ, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης.

Ἔχει δὲ ἡ Ἀσία :

Θαλάσσας ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ ὠκεανῷ τὴν Καρικὴν, πρὸς Δ. τὸν Εὐξείνου Πόντον καὶ τὴν Προποντίδα· ἐν δὲ τῷ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Ὀμανικὴν, καὶ ἐν τῷ Εἰρηρικοῦ τὴν Βερίγγειον, τὴν Ὀχοτσκικὴν, τὴν Ἰαπωνικὴν, τὴν Κιτρίνην καὶ τὴν Ἀν. καὶ Νότιον Σινικήν.

Κόλπους σπουδαιοτέρους ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ ὠκεανῷ τὸν Ὀβιον· ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσει τὸν Ἀδριανικόν, τὸν Ἐρμαῖον, τὸν Παμφύλιον καὶ τὸν Ἰστικόν· ἐν δὲ τῷ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ τὸν τοῦ Ἀδεν, τὸν Περσικόν, τὸν Βεγγαλικόν καὶ τὸν Περούτιον· ἐν δὲ τῇ Ν. Σινικῇ θαλάσσει τὸν τοῦ Σιάμ καὶ τὸν Τογκινικόν, καὶ ἐν τῇ Κιτρίνῃ θαλάσσει τὸν Πεισιλίειον.

Νήσους σπουδαιοτέρας : Ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσει τὴν Λέσβον, τὴν Χίον, τὴν Σάμον, τὴν Ρόδον καὶ τὴν Κύπρον· ἐν τῷ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ τὴν Κεϋλάνην· καὶ ἐν τῷ Εἰρηρικοῦ τὴν Σουμάτραν, τὴν Ἰάβαν, τὴν Βόρνεον, τὴν Κελέβην, τὴν Μινδάναον, τὴν Λουϊζῶναν, τὴν Φορμόζαν καὶ τὰς 4 μεγάλας Ἰαπωνικάς, Κιονσιου, Σικώκ, Νισῶνα καὶ Ἰεσσῶ.

Χερσονήσους σπουδαιοτέρας πρὸς Δ. τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

πρὸς Ν. τὴν Ἀραβίαν, τὸ Δεκάν καὶ τὴν Ἰνδοκίαν μετὰ τῆς ἐξ αὐτῆς ἐξερτωμένης μικροτέρας χερσονήσου Μαλάκκας· καὶ πρὸς Α. τὴν Κορέαν καὶ τὴν Καμποϊάικον.

Ἀκρωτήρια σπουδαιότερα πρὸς Β. μὲν ἐν τῇ Σιδηρίᾳ τὸ Τηελγιουσκίνον· πρὸς Δ. ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ τὸ Δεκίον· τὴν Αοπάικαν ἐν Καμποϊάικᾳ, καὶ τὸ Ἀνατολικὸν παρὰ τὸν Βερίγγειον πορθμύον, καὶ πρὸς Ν. ἐν Μαλάκκᾳ τὴν Ῥωμάνιαν ἢ Βουροῦ, ἐν τῷ Δεκάν τὸ Κομορῖνον καὶ ἐν Ἀραβίᾳ τὸ Ἀδεν.

Πορθμοὺς σπουδαιότερους τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, οἵτινες χωρίζουσι τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης· τὸν Βοβελμανδέβ ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ· τὸν Ὀρμουζ ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ, τὸν τῆς Μαλάκκας, καὶ τὸν Βερίγγειον, ὅστις χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἰσθμοὺς τὸν τοῦ Σουέζ, ὅστις εἶναι τετμημένος διὰ διώρυγος, καὶ τὸν τῆς Μαλάκκας.

Ὅρη. Ἡ Ἀσία ἀποτελεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ δύο μεγάλων ὀροπεδίων χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ Ἰνδοκοῦχου εἰς δυτικὸν καὶ ἀνατολικόν. Καὶ τὸ μὲν δυτικόν, ὅπερ εἶναι μικρότερον καὶ χθαμαλότερον καὶ κατέχει τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν, περιλαμβάνει τὰ μικρότερα ὀροπέδια τῆς Μικρᾷ Ἀσίας, τῆς Ἀρμενίας, τῆς Συρίας καὶ τοῦ Ἰράν, καὶ ἔχει σπουδαιότερα ὄρη τὸν Ταῦρον, τὸν Ἀντίταυρον, τὸν Καύκασον, τὸ Ἀραράτ, τὸν Λίβανον, τὸν Ἀντιλίβανον καὶ τὸ Ἐλβουρσον· τὸ δὲ ἀνατολικόν, ὅπερ εἶναι εὐρύτερον καὶ ὑψηλότερον καὶ κατέχει τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν περιλαμβάνον καὶ τὸ ὀροπέδιον τοῦ Θιβέτ, περιστοιχίζεται πρὸς Ν. ὑπὸ τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων, ἅτινα εἶναι τὰ ὑψίστα τῆς γῆς (κορυφή Γκαουρισαγκάρ 8,840 μ.)· πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἠομίρ· πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Θιανσανίων ἢ Οὐρανίων ὄρεων, τῶν Ἀλιούτων, τῶν Σιλανίων καὶ Ἰαβλενιούτων, ὧν συνέχεια εἶναι τὰ μέχρι τοῦ Βερίγγειου πορθμοῦ ἐκτεινόμενα Σιανοβόια· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῶν Κινγγάν καὶ τῶν Σινκὼν Ἀλπεων, μεθ' ὧν συνάπτονται καὶ αἱ διασχίζουσαι τὴν Ἰνδοκίαν ὄροστοιχίαι. Τὸ δὲ ὀροπέδιον Θιβέτ, ὅπερ, ὡς εἴρη-

ται, περιλαμβάνεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἀνατολικῇ ὁροπεδίῳ, κεῖται μεταξὺ τῶν *Τιμολοίων* ὀρέων καὶ τῆς ὁροστοιχίας *Κουενλουέν* διασχιζόμενον ὑπὸ τῆς ὁροστοιχίας *Καρακόρουμ*, ἥτις εἶναι διακλάδωσις ἀπὸ Δ. τῆς ὁροστοιχίας *Κουενλουέν*. Ἀσχετα δὲ πρὸς τὰ δύο μεγάλα ὁροπέδια εἶναι τὰ ὄρη τοῦ *Δεκάν*, τῆς Ἀραβίας καὶ τὰ *Οὐράλια*.

Πεδιάδας ἔχει ἡ Ἀσία 5· τὴν ἀχανῆ *Σιβηρικὴν*, ἥτις εἶναι ἡ μεγίστη τῆς γῆς κατέχουσα ἅπασαν σχεδὸν τὴν Β. Ἀσίαν, τὴν *Τουρταϊκὴν*, τὴν τοῦ *Ἰνδοστάν*, τὴν *Σινικὴν* καὶ τὴν τῆς *Λεοποταμίας*.

Ἐχει δὲ ἡ Ἀσία καὶ πολλὰς ἐρήμους, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ *Γόβη*, ἡ μεγίστη πασῶν, ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ, καὶ α *Νεφουδ* καὶ *Δάνα* ἐν Ἀραβίᾳ.

Ποταμοί. Τῶν ποταμῶν τῆς Ἀσίας σπουδαιότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς· ὁ *Λένυς*, ὁ *Ιενεσέης* καὶ ὁ *Ὀρίς* διαρρέοντες τὴν *Σιβηρίαν* καὶ ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Β. Παγωμένον ὠκεανόν· ὁ *Ἀμούρ* διαρρέων τὴν *Μαντσουρίαν* καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν *Ὀχοτσκιτικὴν* θάλασσαν· ὁ *Ὀγγ-Χῶ* καὶ ὁ *Υαγγ-τοῦ-Κιὰγγ* διαρρέοντες τὴν *Κιναν* καὶ ἐκβάλλοντες ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὸν *Πετσιλειον* κόλπον, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὴν *Κινεζικὴν* θάλασσαν· ὁ *Μεκόγγ* ἐκβάλλων εἰς τὴν Ν. *Κινεζικὴν* θάλασσαν· ὁ *Σ. λουένης* καὶ ὁ *Ἰουβάδης* ἐκβάλλοντες εἰς τὸν *Ἰνδικόν* ὠκεανόν· ὁ *Βραμαπούτρας*, ὁ *Γάγγης* καὶ ὁ *Ἰνδὸς* ἐκβάλλοντες εἰς τὸν αὐτὸν ὠκεανόν· οἱ τῆς *Μεσοποταμίας* *Τίγρις* καὶ *Εὐφράτης* ἐκβάλλοντες εἰς τὸν *Περσικόν* κόλπον· ὁ *Ἀμὺ-Δάρις* (*Ὠξος*) καὶ ὁ *Σὺρ-Δάρις* (*Ἰαξάρτης*) ἐκβάλλοντες εἰς τὴν *Ἀράλην* λίμνην, καὶ ὁ *Κούρ* ἐκβάλλων εἰς τὴν *Κασπίαν* θάλασσαν.

Λίμναι. Τῶν δὲ λιμνῶν τῆς Ἀσίας αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ *Κασπία*, ἡ μεγίστη ἀλμυρὰ λίμνη τῆς γῆς, ἐξ οὗ καὶ θάλασσα καλεῖται· ἡ *Ἀράλη*, ἡ *Βολχάση* καὶ ἡ *Β. Ἰκάλη* ἐν τῇ Ἀσιατικῇ *Ῥωσίᾳ*· ἡ *Τάντα* ἐν τῇ *Μικρῇ Ἀσίᾳ*· ἡ *Βάνη* ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ ἐν *Παλαιστίνῃ* ἡ *Τιβεριὰς* ἡ *Γεννησαρεὶ* καὶ ἡ *Δοφλίτις*.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀσίας εἶναι ποικίλον, ἐν μὲν τῇ Β. Ἀσίᾳ ψυχρότατον, ἐν τῇ Μέσῃ ψυχρὸν καὶ ἐν τῇ Νοτίῃ θερμότατον. Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ διαφόρου ὕψους τῶν ὀροπεδίων καὶ ἐκ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς ἡπείρου, ἥτις καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἡπιοτέρων θαλασσίων ἀνέμων.

Τὰ δὲ προϊόντα τῆς Ἀσίας εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα, οἷον χρυσός, ἄργυρος, λευκόχρυσος, χαλκός, μόλυβδος, κασσίτερος, γαιάνθρακες, πολύτιμοι λίθοι (ἀδάμαντες καὶ σάπφειροι), ζῆα ἡμερα καὶ ἄγρια, οἷον λέοντες, τίγρεις, λεοπαρδάλεις, ἄρκτοι, ρινόκερος, ἐλέφαντες, πίθηκοι, κροκόδειλοι, ὄφεις δηλητηριώδεις κλπ. Φυτικὰ δὲ προϊόντα διάφορα, οἷον σίτος, ἀρχόσιτος, ὄρυζα, βάμβαξ, τένον, καφέ, κιννάμωμον, μοσχονάρικα, πάπερι, ὅπιον καὶ μέταλλα.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνήκουσιν εἰς τρεῖς φυλάς: τὴν *Μογγολικὴν*, τὴν *Καυκασίαν* καὶ τὴν *Μαλαϊκὴν*. Καὶ εἰς μὲν τὴν *Μογγολικὴν* φυλὴν, ἀριθμοῦσαν ἐν Ἀσίᾳ περὶ τὰ 570,000,000, ἀνήκουσι, πλὴν ἄλλων τινῶν ἀσημάντων λαῶν, οἱ Τάτσκοι, οἱ Τούρκοι, οἱ Τουρκομάνοι, οἱ Μογγόλοι, οἱ Κινέζοι, οἱ Ἰνδοκινέζοι, οἱ Κορεάται καὶ οἱ Ἰάπωνες· εἰς δὲ τὴν *Καυκασίαν*, ἀριθμοῦσαν ἐν Ἀσίᾳ περὶ τὰ 240,000,000, ἀνήκουσιν οἱ Ἰνδοί, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀφγανοί, οἱ Βελοῦτχοι, οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Γεωργιανοί, οἱ Ἑλληγες, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Σῦροι καὶ οἱ Ἀραβες· καὶ εἰς τὴν *Μαλαϊκὴν*, ἀριθμοῦσαν ἐν Ἀσίᾳ περὶ τὰ 30,000,000, ἀνήκουσι μόνον οἱ αὐτόχθονες τῆς χερσονήσου *Μαλάκκας* καὶ τῶν Ἰνδικῶν νήσων.

Θρησκεία. Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ κοιτίς τῶν σπουδαιοτέρων θρησκευμάτων, ἥτοι τοῦ *Βραχμανισμοῦ*, τοῦ *Βουδδισμοῦ*, τοῦ *Ἰουδαϊσμοῦ*, τοῦ *Χριστιανισμοῦ* καὶ τοῦ *Μωαμεθανισμοῦ*. Οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι εἰδωλολάτραι *Βουδδισταί* καὶ *Βραχμανισταί*. Ἐκ δὲ τῶν μονοθεϊστῶν ὑπερτεροῦσιν οἱ *Μωαμεθανοί* ἀνερχόμενοι εἰς 80,000,000, ἐν ᾧ οἱ *Χριστιανοί* ἀνέρχονται εἰς 20,000,000, καὶ οἱ *Ἰουδαῖοι* εἰς 500,000.

Πολιτισμός. Ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀσίας, ἐν ᾧ ὥς δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν ὑπὸ τὴν ἄνοικιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ, οἱ προηγμέναί αὐτῆς λαοὶ εἶναι περισσότεροι τῶν νομάδων καὶ τῶν ἀγρίων.

Ἐμπόριον. Τὸ ἐμπόριον ἐν Ἀσίᾳ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χερσαίον διεξαχόμενον διὰ καρχαλνίων συναντωμένων εἰς τὴν Βουχάραν, τὴν Χεράτην, τὸ Βαγδάτιον, τὸ Χαλέπιον, τὴν Δαμασκόν, τὴν Κοβδόλην κλπ. Εὐρίσκειται δὲ τὸ χερσαίον ἐμπόριον κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Βουχαράιων, τῶν Ἀρμενίων, τῶν Περσῶν, τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Εὐρωπαίων. Ἡ Κίνα διεξάγει μέγα ἐμπόριον μετὰ τῆς Ῥωσσίας διὰ τῆς Α. Γόθης. Ἡ Ἰνδικὴ ἀποστέλλει τὰ ἐμπορικὰ αὐτῆς προϊόντα διὰ τῶν Ἰρανικῶν χωρῶν εἰς τὴν Συρίαν, Ἀρμενίαν, Μικρὰν Ἀσίαν καὶ Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν. Τὸ δὲ θαλάσσιον ἐμπόριον εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένον ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων καὶ ἰδίως ὑπὸ τῶν Ἀγγλων. Σπουδαιότατοι ἐμπορικοὶ λιμένες εἶναι ἡ Σμύρνη, ἡ Μασκάτη, ἡ Βασσόρα, ἡ Βουσχέρη, ἡ Βομβάη, ἡ Μαδράση, ἡ Καϊκούτια, ἡ Σιγγαπύρη, ἡ Βαταβία, ἡ Σαγγάη, ἡ Ναυασάκη καὶ ἡ Ὑοκουάμα.

Βιομηχανία. Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ διακρίνονται πρὸ πάντων οἱ Ἰάπωνες, οἱ Κινέζοι καὶ οἱ Ἰνδοί, καὶ τελευταῖοι οἱ Πέρσαι, οἱ Τοβρκοὶ καὶ οἱ Ἀραβες. Καὶ δὲν εἶναι μὲν αὕτη εὐρεία, τὰ ἀντικείμενα ὥς, εἰς ἃ περιορίζεται, δύνανται νὰ καυχῶνται ἐπὶ μεγίστη τελειότητι, ὥς μαρτυροῦσι τοῦτο τὰ μετάξινα, βαμβάκινα καὶ μάλλινα ὑφάσματα, τὰ δέρματα, τὰ τουρκικὰ καὶ ἀραβικὰ ἔπλα, τὰ περσικὰ, τουρκικὰ καὶ ἰνδικὰ σιδήρια καὶ τάπητες, καὶ ἡ πορσελάνη, ὁ χάρτης, τὰ μετάξινα ὑφάσματα καὶ τὰ πολυειδῆ ἐλεφάντινα τεχνουργήματα τῶν Κινέζων καὶ τῶν Ἰαπώνων.

Συγκοινωνία. Ἡ συγκοινωνία, ἡ σιδηροδρομικὴ καὶ τηλεγραφική, εἶναι ἀνεπτυγμένη πρὸ πάντων ἐν τῇ ἈγγλοἸνδικῇ αυτοκρατορίᾳ, τῇ Σιδηρίᾳ καὶ τῇ Ἰαπωνίᾳ, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐν τῇ Κίνᾳ καὶ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Πολίτευμα. Ἐκ πάντων τῶν κρατῶν τῆς Ἀσίας μόνον ἡ Ἰαπωνία, ἡ Κίνα καὶ ἡ Περσία ἔχουσι συνταγματικὰ πολιτεύματα, πάντες

δὲ τὰ λοιπὰ ἔχουσι δεσποτικά, ἤτοι ἀπολυτον μοναρχίαν, τλήν, ἐννοεῖται, τῶν χωρῶν ἐκείνων, αἵτινες εἶναι κτήσεις Ευρωπαϊκαί.

Π Ι Ν Α Ε

ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΑΤΩΝ Ν' ΣΩΝ, ΟΡΓΩΝ,
ΠΟΤΑΜΩΝ, ΛΙΜΝΩΝ, ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Χ ὄ ρ α ι.

Α'. τῆς Δ.τ. Ἀσίας: 1) ἡ *Μικρὰ Ἀσία* μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν νήσων· 2) ἡ *Ἀρμενία*· 3) ἡ *Κενταύσια*· 4) ἡ *Μεσοποταμία*· 5) ἡ *Συρία*· 6) ἡ *Παλαιστίνη*· 7) ἡ *Ἀρβία*· 8) ἡ *Περσία*· 9) τὸ *Ἀγαγιότιν* καὶ 10) τὸ *Βελιτχιστιν*.

Β. τῆς Ν. Ἀσίας: 1) αἱ *Ἰνδία* (*Ἰνδοστάν* καὶ *Ἰνδοκίνα*) καὶ 2) αἱ *Ἰνδικαὶ νῆσοι*.

Γ'. τῆς Α. Ἀσίας: 1) ἡ *Κίνα*· 2) ἡ *Μοντζουρία*· 3) ἡ *Μογγολία*· 4) ἡ *Τουγγουρία*· 5) τὸ *Α. Τυρκεσιάν*· 6) τὸ *Θι ει*, 7) ἡ *Κορία* καὶ 8) ἡ *Ἰππωνία*.

Δ'. τῆς Β. Ἀσίας ἡ *Σβηρία*. Πρὸς Ν. δὲ αὐτῆς καὶ πρὸς Α. τῆς *Κασπίας* θαλάσσης τὸ *Δ. Τυρκεσιάν*, ἡ *Δίβα* καὶ ἡ *Βουχάρα*.

Νῆσοι: Ἐν τῇ Μεσ. θαλάσῃ ἡ *Αἴθρος*, ἡ *Χίος*, ἡ *Σάμος*, ἡ *Ρόδος* καὶ ἡ *Κύπρος*· ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ Ὠκεανῷ ἡ *Κεϊλάνη*, καὶ ἐν τῇ Ἑρηνικῇ ἡ *Σουμάτρα*, ἡ *Γάτα*, ἡ *Βόρνεος*, ἡ *Κελεβν*, ἡ *Μινδάνος*, ἡ *Αντζών*, ἡ *Φορμόζα* καὶ αἱ 4 μεγάλα *Ἰαπωνικαὶ Κήποι*, *Σικώκ*, *Νιπὼν* καὶ *Ἰεσσώ*.

Ὅρη: Ἐν τῇ Α. Ἀσίᾳ τὰ *Ὀρεῖα*, ὁ *Καύκασος*, τὸ *Ἀραράτ*, ὁ *Ταῖρος*, ὁ *Ἀντίταυρος*, ὁ *Δίβρος*, ὁ *Ἀντιλίβιος*, τὸ *Ἑλβοῦρον* καὶ ὁ *Ἰνδοκοῦχος*. Ἐν τῇ Α. Ἀσίᾳ καθόλου τὰ *Ἰραλίου*, τὸ *Κουενλουεν*, τὰ *Καρακόρουμ*, τὰ *Θιανουα* ἢ *Ὀβουα*,

τὰ Ἀλγεία, τὰ Σαΐδια, τὰ Δουρικά, τὸ Κινγκάν καὶ τὰ Ἰνδοκινεζικά.

Ποταμοί: ὁ Εὐφράτης, ὁ Τίγρις, ὁ Ἰνδός, ὁ Γάγγης, ὁ Βραμπεύρις, ὁ Ἰαβούδης καὶ ὁ Σολουένης χυνόμενοι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν· ὁ Μεγγόρ, ὁ Ὑάγγ-τσέ-Κιάγγ, ὁ Ὀάγγ-Χὼ καὶ ὁ Ἀμὺρ χυνόμενοι εἰς τὸν Εἰρηγικὸν Ὠκεανόν· ὁ Ἀμὺ-Δάρις καὶ ὁ Σὺρ-Δάρις χυνόμενοι εἰς τὴν λίμνην Ἀράλην· ὁ Λένας, ὁ Ἱερσέης καὶ ὁ Ὀβις χυνόμενοι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν· καὶ ὁ Κοὺρ χυνόμενος μετὰ τοῦ παραποτάμου αὐτοῦ Ἀράξου εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Λίμναι: ἡ Κασπία, ἡ Ἀράλη, ἡ Βολχάση καὶ ἡ Βαϊκάλη ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Ῥωσίᾳ· ἡ Βάνη ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ· ἡ Τάτια ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ· καὶ ἡ Τιβερίας ἢ Γεννησαρετ καὶ ἡ Ἀσφυλιῖτις (Νεκρὰ Θάλασσα) ἐν τῇ Παλαιστίνῃ.

Πόλεις: Ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ ἡ Σμύρνη (210,000 κατ.), τὸ Σκούτιρι (100,000 κατ.)· ἡ Δαμασκός (145,000 κατ.)· τὸ Χαλέπιον (128,000 κατ.)· ἡ Βηρυτός (120,00 κατ.)· ἡ Ἱερουσαλήμ (53,000 κατ.) καὶ τὸ Βαγδάτιον (145,000 κατ.). Ἐν τῇ Περσίᾳ ἡ Τεχεράνη (280,000 κατ.) καὶ ἡ Ταυρίς (200,000 κατ.). Ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Ῥωσίᾳ ἡ Τιφλίς (160,000 κατ.), ἡ Βακοῦ (112,000 κατ.) καὶ ἡ Τσικέντη (160,00 κατ.). Ἐν τῇ Ἰνδοστανῇ ἡ Κολκοῦτια (900,000 κατ.), ἡ Βομβάη (785,000 κατ.), ἡ Μοδιάση (510,000 κατ.), ἡ Χαϊδεραβάδη (450,000 κατ.), ἡ Βενερόση (210,000 κατ.), ἡ Δελχί (210,000 κατ.), ἡ Λαχώρη (210,000 κατ.), ἡ Ἀλλοχαβάδη (175,000 κατ.) καὶ τὸ Κολόμβον (150,000 κατ.). Ἐν τῇ Ἰνδοκίνα ἡ Βαγκόκη (600,000 κατ.), ἡ Ρ.γγούνη (240,000 κατ.) καὶ ἡ Μανδαλάη (190,000 κατ.). Ἐν ταῖς Ἰνδικαῖς νήσοις ἡ Μανίλλα (225,000 κατ.) καὶ ἡ Βατοβία (120,000 κατ.). Ἐν τῇ Σινικῇ αὐτοκρατορίᾳ τὸ Πεκίνον (1,600,000 κατ.), ἡ Καντὼν (900,000 κατ.), τὸ Τιέν-Ταϊν (800,000 κατ.), ἡ Σαγγάν (652,000 κατ.), ἡ Φουτσέου (630,000 κατ.), ἡ Σουτσέου (500,000 κατ.), ἡ Χάγγ-Τσέου (350,000 κατ.),

τὸ Ναγκιὺ (270,000 κατ.) καὶ τὸ Νιγγ-Πὼ (260,000 κατ.).
Ἐν τῇ Κορέᾳ ἡ Σεούλ (200,000 κατ.) καὶ ἐν τῇ Ἰαπωνίᾳ τὸ
Τόκιον (1,820,000 κατ.), ἡ Ὁσάκα (996,000 κατ.), τὸ Κιότιον
(380,000 κατ.), ἡ Ὑοκοχάμα (325,000 κατ.) καὶ ἡ Ναγασάκη
(155,000 κατ.).

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

(Έπιφ. 30,000,000 □ χμ. Πληθ. 170,000,000)

Ἡ Ἀφρική κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸν πληθυσμὸν εἶναι ἡ τρίτη τῶν ἡπείρων τῆς γῆς. Συνδέεται δὲ μετὰ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ τετμημένου ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ καὶ περιδρέχεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις τῆς Ἀφρικῆς. Διὰ τῆς μεγάλης ἐντομῆς τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας πρὸς Δ., πρὸς ὃν ἀνταποκρίνεται ἡ κατ' εὐθείαν γραμμὴν πρὸς Α. κειμένη κερατοειδὴς χερσόνησος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σομαλῶν, διαιρεῖται ἡ Ἀφρική εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν βόρειον ἔχει τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἑκτασιν ἀπ' Α. πρὸς Δ., τὸ δὲ νότιον ἀπὸ Β. πρὸς Ν. Οὕτω δὲ χωρογραφικῶς διαιρεῖται ἡ Ἀφρική εἰς Βόρειον, εἰς Νότιον καὶ εἰς τὰς νήσους.

Α'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Ἡ Βόρειος Ἀφρική περιλαμβάνει τὰς ἑξῆς χώρας· τὴν Βερβερίαν, τὴν Βάρκαν, τὰς παρὰ τὸν Νεῖλον χώρας, τὴν Σαχάραν καὶ τὸ Σουδάν.

α'. Βερβερία. Ἡ χώρα αὕτη, κειμένη μεταξὺ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Σαχάρας καὶ ἑκτεινομένη ἀπὸ Δ. πρὸς Α. ἀπὸ

τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Σίδρας καὶ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου, ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων χωρῶν, ἦται τοῦ Μαρόκου, τῆς Ἀλγερίας, τῆς Τυνησίας καὶ τῆς Τριπολίτιδος. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Μαύρων μωαμεθανῶν τὴν ὀρησκειάν, οἵτινες προέκυψαν κατὰ τοὺς Μésous αἰῶνας ἐκ τῆς ἐπιμιξίας Βαρβέρων (ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς χώρας) μετ' Ἀράβων.

1. *Μαρόκκον* (439,240 — χμ., ἀνευ τοῦ Τουάτ καὶ τῆς ἐρήμου, καὶ πληθ. 8,000,000). Ἡ χώρα αὕτη κατέχει τὴν δυτικὴν γωνίαν τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ. Διασχιζομένη δὲ ἀπὸ τῶν ΝΔ. πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τοῦ ὄρους Ἀτλαντος διαιρεῖται οὕτως εἰς δύο μέρη, τὸ βορειον, ὅπερ εἶναι εὐφορον, καὶ τὸ νότιον, ὅπερ εἶναι συνέχεια τῆς Σαχάρας καὶ καλεῖται διὰ τοῦτο καὶ Μαρόκκιος Σαχάρα. Τὸ Μαρόκκον εἶναι κράτος δεσποτικὸν κυβερνώμενον ὑπὸ Σουλτάνου. Πρωτεύουσα δὲ αὐτοῦ καὶ πρώτη καθέδρα τοῦ Σουλτάνου εἶναι τὸ Φεζ (150,000 κατ.) κείμενον ἐν τῇ Β. τριήματι, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος. Δευτέρα δὲ καθέδρα τοῦ Σουλτάνου εἶναι ἡ πόλις Μαρόκκον (50,000 κατ.) κείμενον παρὰ τοὺς ΝΔ. πρόποδας τοῦ Ἀτλαντος. Ἄλλαι δὲ πόλεις τῆς χώρας ἄξιαι λόγου εἶναι ἡ Τετουάνη (20,000 κατ.) παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἡ παρὰ τὴν δυτικὴν εἴσοδον τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ κειμένη Τογγέρη (20,000 κατ.), ἐν ᾗ μένουσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, καὶ ἡ οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Μαρόκκου κειμένη Μογαδώρη (20,000 κατ.), αἵτινες εἰς αἰσπουδαῖοι ἐμπορικὸι λιμένες τῆς χώρας. Ἡ δὲ ἀπέναντι τοῦ Γιβραλτάρ κειμένη ὀχυρωτάτη πόλις Σέουτα ἀνήκει εἰς τὴν Ἰσπανίαν.

2. Ἀλγερία (890,000 — χμ., πληθ. 5,230,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις κεῖται πρὸς Α. τοῦ Μαρόκκου, ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Ἀλγέριον (155,000 κατ.), ὅπερ εἶναι πόλις παράλιος καὶ ὀχυρὰ καὶ σπουδαῖος ἐμπορικὸς λιμὴν. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ἡ χώρα τὴν Κωνσταντίνην (58,000 κατ.),

ἥτις εἶναι πόλις ἐχυρά, ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος· καὶ τὸ Ὅραν (106,000 κατ.).

3. *Τυννησία* (167,490 $\square$ χιλ., πληθ. 1,830,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις κεῖται πρὸς Α. τῆς Ἀλγερίας καὶ παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γάβης (π. Μικρὰ Σύρτις), εἶναι ἡγεμονία ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Τύνιδα (200,000 κατ., ἐξ ὧν 61,000 Εὐρωπαῖοι), ἔδρυν τοῦ ἡγεμόνος ἡ Βέη. Παρ' αὐτὴν δὲ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ περιφέρυμος *Καρχηδών*, ἡ μεγίστη καὶ ἀκμαιοτάτη τῶν Φοινικικῶν ἀποικιῶν καὶ ἐχθρὰ ἀδιόλλακτος τῆς Ῥώμης. Ἀλλὰς δὲ πόλεις αἱ ἰσας λόγου ἔχει ἡ χώρα τὴν *Καίρο-βάην* (15,000 κατ.), καὶ παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γάβης τὸ *Σφαῖς* (30,000 κατ.).

4. *Τριπολίτις* (892,000 $\square$ χιλ., πληθ. 700,000). Ἡ χώρα αὕτη, εἰς τὴν ἀνήκει καὶ τὸ πρὸς Ν. ἐν τῇ *Σαχάρα* κείμενον *Φεζάν*, κειμένη παρὰ τὸν κόλπον τῆς Σίδρας (π. Μεγάλῃ Σύρτις), διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας ἀποτελοῦσα βιλαέτιον. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις *Τρίπολις* (30,000 κατ.), ἥτις εἶναι πόλις παράλιος, ἐμπορικὴ καὶ σπουδαία, διότι ἀπ' αὐτῆς γίνεται διὰ καραβανίων ἡ συγκοινωνία μετὰ τῶν μεσογείων μερῶν τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ δὲ γεῖον εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἔρημος, πλήρης ὅμως εὐφορτωτάτων οὐάσεων. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι ἡ *Μουρζουκη* (4,000 κατ.), ἥτις εἶναι κέντρον τῶν καραβανίων τῶν ἐκτελούντων τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ Σουδάν.

β'. *Βάρνα* (ἐπιφ. 159,000 $\square$ χιλ., πληθ. 300,000). Ἡ Βάρνα (π. Κυρηναική), ἥτις κεῖται παρὰ τὴν ἀνατ. πλευρὰν τοῦ κόλπου τῆς Σίδρας, ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐπαρχίαν διατελοῦσαν ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας καὶ διοικουμένην ἁμέσως ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν αὐτῆς. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Ἀράβων μωαμεθανῶν καὶ οὐλίων Βερβέρων καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Βεγγάζην* (30,000 κατ.).

γ'. *Αἱ παρὰ τὸν Νεῖλον χῶραι*. Αἱ χῶραι αὗται εἶναι ἡ

Αἴγυπτος, ἡ Νουβία καὶ τὸ Ἀνατολικὸν ἡ Αἰγυπτιακὸν Σουδάν, καὶ ἡ Ἀβησσινία.

1. Αἴγυπτος (994,300 □ χμ. ἄνευ τοῦ Ἀνατ. Σουδάν, καὶ πληθ. 11,272,000). Ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς ἡ Αἴγυπτος κατέχει σπουδαιστάτην θέσιν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, διότι οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀνέπτυξε μέγαν πολιτισμόν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς μετέπειτα (ἰδίως ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων) κατέστη τὸ κέντρον τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ). Κεῖται δὲ ἐπὶ τοῦ ΒΑ. μέρους τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τῆς Σαχάρας, τῆς Νουβίας καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Διαρρέεται δὲ ἡ Αἴγυπτος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Νείλου, ὅστις εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἀφρικῆς ἀποτελούμενος κατ' ἀρχὰς ἐκ δύο ποταμῶν ἐνουμένων παρὰ τὴν πόλιν Καρτὸῦμ ἐν Σουδάν, ἧτοι ἐκ τοῦ Λευκοῦ ποταμοῦ πρὸς Δ., πηγάζοντος ἐκ τῶν λιμνῶν Οὐκερέβης (Βικτωρίας-Νυάνσης) καὶ Μιουιάνης (Ἀλβέρτου-Νυάνσης), καὶ ἐκ τοῦ Κυανοῦ ποταμοῦ πρὸς Α., πηγάζοντος ἐκ τῶν Ἀθησινιακῶν ὀρέων. Κατὰ δὲ τὸν ῥοδὸν αὐτοῦ δεχόμενος καὶ τὸν ὡσαύτως ἐκ τῶν Ἀθησινιακῶν ὀρέων πηγάζοντα Ἀιβάραν καὶ διασχιζόμενος παρὰ τὸ Κάβρον σχηματίζει τὸ Δέλτα, ὅπερ εἶναι τὸ εὐφορώτατον μέρος τῆς Αἰγύπτου, καὶ χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διὰ δύο κυρίως στομάτων, τοῦ τῆς Ροσσέτης καὶ τοῦ τῆς Δαρμείτης. (Τὸ πάλαι τὰ στόματα τοῦ Νείλου ἦσαν ἑπτὰ).

Τὸ κλίμα τῆς Αἰγύπτου εἶναι θερμόν· τὸ δὲ ἔδαφος, ὅσον μὲν ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Νείλου, καὶ ἰδίως τὸ Δέλτα, εἶναι εὐφορώτατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἄγονον. Τὰ κυριώτατα δὲ τῶν προϊόντων τῆς χώρας εἶναι βάμβαξ, ὄρυζα, σίτος, ἀραβόσιτος, διάφορα ὑσπρια, σάκχαρον, φοῖνικες καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι. Οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων τῆς Αἰγύπτου εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ Φελλάχοι, οἵτινες εἶναι μωαμεθανοὶ τὴν θρησκείαν, καὶ οἱ Κόπται, οἵτινες εἶναι χριστιανοὶ μονοφυσίται. Πλὴν δὲ τούτων κατοικοῦσι προσέτι ἐν Αἰγύ-

πταί και Ἀραβες μωαμεθανοί, Ἑλληνες (περί τὰς 100,000) καὶ ἄλλαι Εὐρωπαῖοι. Θρησκεία δὲ επικρατοῦσα εἶναι ἡ μωαμεθανική.

Ἡ Αἴγυπτος εἶναι κράτος ἀπόλυτον κυβερνώμενον ὑπὸ ἀντιβασιλέως (Κεδίβη) κληρονομικοῦ καὶ ὑποτελὲς εἰς τὴν Τουρκίαν, κατεχόμενον ὅμως ἀπὸ τοῦ 1882 στρατιωτικῶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, οἵτινες ἐποπτεύουσι τὴν διοίκησιν καὶ τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ.

Χωρογραφικῶς διαιρεῖται ἡ Αἴγυπτος εἰς τρία μέρη, ἥτοι εἰς Ἀνω, Μέσην καὶ Κάτω Αἴγυπτον.

Πόλεις δὲ σπουδαιότεραι αὐτῆς εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἐν τῇ Ἀνω Αἰγύπτῳ (ἡ Ἀσουάνη (5,000 κατ.) καὶ ἡ Σιούη (42,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας (ἀμφότεραι κείμεναι παρὰ τὸν Νεῖλον, Μεταξὺ δὲ τῶν πόλεων τούτων καὶ ἐπίσης παρὰ τὸν Νεῖλον (ἀκριδῶς παρὰ τὰς σημερινὰς κόμας Καρνάκ, Λουξὸρ, Γκουρνού καὶ Μεδινέτ-Αμποῦ) κείνται τὰ εἰρηστικά τῶν ἀρχαίων Ἑκατομυλίων Θηβῶν, πρωτεύουσας τῆς Ἀνω Αἰγύπτου.)

Ἐν τῇ Μέσῃ Αἰγύπτῳ τὸ Κάϊρον (640,000 κατ.) καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ ἡ πολυπληθεστάτη τῶν πόλεων τῆς Ἀφρικῆς ἔχουσα ἀξιόλογον μουσεῖον Αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀκαδημειαν μωαμεθανικήν. Παρὰ τὸ Κάϊρον κείνται τὰ εἰρηστικά τῆς Μέμφιδος, τῆς ἀρχαίας πρωτεύουσας τῆς Μέσης Αἰγύπτου, καὶ παρ' αὐτὰ αἱ περίφημοι Πυραμίδες, ὧν ὑψίστη ἡ τοῦ Χέοπος (150 μ. ὑψ.) ἀρχαιοτάτου βασιλέως τῆς Αἰγύπτου.

Ἐν τῇ Κάτῳ Αἰγύπτῳ ἡ Ἀλεξάνδρεια (377,000 κατ.), πόλις ἐμπορικωτάτη κτισθεῖσα ἐν ἔτει 332 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ καταστὰσα ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων κέντρον τῶν ἐπιστημῶν ἔχουσα πλὴν πολλῶν ἄλλων περιωνύμων ἰδρυμάτων καὶ Βιβλιοθήκην, ἥτις ἦτο ἡ μεγίστη τοῦ ἀρχαίου κόσμου περιλαμβάουσα ἅπαντα τὸν πνευματικὸν θησαυρὸν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνῶν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ οἰκοῦσι νῦν πολλοὶ Ἑλληνες, οἵτινες ἔχουσι γυμνάσιον καὶ διάφορα ἄλλα ἐκπαιδευτήρια. Ἐδρεῦει δὲ καὶ πατριάρχης Ἑλλην ὀρθόδοξος. (Ἄλλαι δὲ αἵτιαι λόγου πόλεις εἶναι ἡ Ταῖα (57,300 κατ.)· τὸ Ζαγαζίκιον (36,000 κατ.)·

ἡ Μονσούρα (34,000 κατ.) ἡ Δομέτιη (31 300 κατ.) παρὰ τὸ ἀνατολικὸν στόμιον τοῦ Νείλου· ἡ Ροσσέτη (20,000 κατ.) παρὰ τὸ δυτικόν καὶ παρα τὴν διώρυχα τοῦ Σουέζ, πρὸς μὲν τὴν Μεσογείων θάλασσαν τὸ Πόρι-Σοῦτ (43,100 κατ.), πρὸς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν τὸ Σινέζ (18,000 κατ.).

Ἐχει ἰδὲ ἡ Αἴγυπτος καὶ πολλὰς δάσεις, αἵτινες πᾶσαι κεῖνται ἐν τῇ Αἰθιοπικῇ ἐρήμῳ, καὶ ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Σίβά, ἐν ἣ ἔκειτο τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνίου Διός, ὑπερ ἐπεσκέφθη ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος (ἡ Φασαφρά, ἡ Δοχέλ καὶ ἡ Κοριζέ).

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνήκουσι καὶ ἡ Νουβία καὶ τὸ Ἀνατολικὸν Σουδάν, καὶ προσέτι ἡ Σιναιτικὴ χερσόνησος, ἣν χωρίζει ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ὁ στενὸς κόλπος Ἀκαβᾶ καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑφίσταται τὸ ὄρος Σινᾶ, πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, κτισθὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ.

2. Νουβία καὶ Ἀνατολικὸν ἢ Αἰγυπτιακὸν Σουδάν (Κορδοφάν καὶ Δαρφούρ, ὁμοῦ 1,900,000 $\square$ χμ., πληθ. 11,000,000). Αἱ χῶραι αὗται κεῖμεναι πρὸς Ν. τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀνήκουσαι πρότερον εἰς αὐτήν, ἀπεσπάρσθησαν ἀπ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐν ἔτει 1882 ἐπαναστάντος Μαγδῆ καὶ ἀπετέλουν ἔκτοτε τὸ κράτος αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1898, ὅτε οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἀνέκτησαν αὐτάς πάλιν καὶ ἤγνωσαν μετὰ τῆς Αἰγύπτου. Πρωτεύουσα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ τούτου Σουδάν εἶναι ἡ Καρτοῦμ (50,000 κατ.) κειμένη παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Κυανοῦ εἰς τὸν Λευκὸν Νεῖλον. Ἀλλὰ δὲ ἄξιαι λόγου πόλεις εἶναι ἐν μὲν τῷ Σουδάν ἡ Ἐλ-Ὀβεῖδ (30,000 κατ.) πρωτεύουσα τοῦ Κορδοφάν, καὶ ἡ Ἐλ-Φοχέρ (3,000 κατ.) καὶ ἡ Κοβέχη (60,000 κατ.) ἐν Δαρφούρ. Ἐν δὲ τῇ Νουβίᾳ αἱ παρὰ τὸν Νεῖλον κεῖμεναι Νέα Δόγγολα (12,000 κατ.) καὶ Βεβερέη (18,000 κατ.), καὶ ἡ Κασσάλα (12,000 κατ.) πρὸς Α. τῆς Καρτοῦμ παρὰ τὸν Ἀτθάραν, ἡ Σενάαρη (11,000 κατ.) ἐν τῇ ὁμωνύμῳ χώρᾳ παρὰ τὸν Κυανοῦν Νεῖλον, καὶ τὸ Σουακὶν (12,000 κατ.) παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

3. **Αβησσινία* (540,000 □ χμ., πληθ. 8,000,000). **Ἡ Ἀβησσινία* (ἀρχ. Αἰθιοπία) καίτοι πρὸς Ν. καὶ Α. τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Σουδάν καὶ παρὰ τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν. Ἀποτελεῖ δὲ ὁροπέδιον κατὰφυγον καὶ εὐφορον, ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ χιονοσκεπῶν ὀρέων τοῦ ὁποῖου πηγάζουσιν ὁ Κουνοῦς Νεῖλος καὶ ὁ παραπόταμος τοῦ Νεῖλου Ἀιβάρας. Παράγει δὲ καφέν, ἐλεφάντινον ὄστουν, ἔδενον, σάνταλον, πτερὰ στρουθοκαμήλων καὶ ἄλλα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀβησσινίας εἶναι μίγμα ἐξ Ἀράβων καὶ Αἰθιοπῶν, τὸ δὲ θρήσκευμα χριστιανοὶ μονοφυσίται. ἔχουσι δὲ αὐτοκρατορίαν ἀπόλυτον, ὃ δὲ αὐτοκράτωρ φέρει τὸν τιτλον Νεγκοῖς Νεγκέσι, ἧτοι βσιλεὺς τῶν βασιλέων, διότι, ἀποτελουμένης τῆς αὐτοκρατορίας ἐκ πολλῶν μικρῶν κρατῶν, οἱ ἡγεμόνες τούτων ὑπακούουσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

Πόλεις δὲ ἀξίας λόγου ἔχει ἡ χώρα τὴν πρωτεύουσαν Ἀδδίσ-
**Αβάβαν* (35,000 κατ.), τὴν Ἀδουαν (4,000 κατ.), τὴν Γαδι-
ραν (5,000 κατ.), τὴν Ἀγκοβέριν (6,000 κατ.) καὶ τὴν Χωρά-
ραν (40,000 κατ.).

**Ἡ δὲ πρὸ τῆς Ἀβησσινίας παραλίᾳ κατὰ μῆκος τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης μέχρι τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδέδ, καλουμένη Ἑριθροῖα* (130,000 □ χμ., πληθ. 280,000) εἶναι κηῖς **Ἰουλική* ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Μασσάβαν (20,000 κατ.). Παρὰ τὸν πορθμὸν Βαβελμανδέδ κατέχουσιν οἱ Γάλλοι τὴν Ὀβόκην, τὸ Τζιμπουτί μετὰ τοῦ λιμένος Ταιζιουρά συνδεομένου διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Χαράρας.

Τὴν δὲ λοιπὴν βόρειον παραλίαν, πλὴν τῆς περὶ τὸ Γουαρδαφούβον ἀκρωτήριον χώρας, κατέχουσιν οἱ Ἀγγλοὶ ἔχοντες αὐτοὺς πόλεις τὴν Ζεῖλαν, τὴν Βεβεράν καὶ τὸ Ασσορί.

δ'. *Σαχάρα* (ἐπιφ. 6,662,000 □ χμ., πληθ. 3,500.000). **Ἡ Σαχάρα* εἶναι ἡ μεγίστη ἔρημος τῆς γῆς κειμένη πρὸς Ν. τῶν Βερβερικῶν χωρῶν καὶ τῆς Βάρκας καὶ ἐκτεινομένη πρὸς Ν. μὲν μέχρι τοῦ Σουδάν, ἀπὸ Δ. δὲ πρὸς Α. ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεα-

νοῦ μέχρι τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Νουβίας. Ἡ ἀχανὴς δὲ αὕτη ἔρημος δὲν εἶναι, ὥς ἄλλοτε ἐπιστάβετο, βυθὸς ἀποξηρανθείσης θαλάσσης, ἀλλ' εἶναι καὶ αὕτη ἐσχηματισμένη, ὅπως καὶ πᾶσα ἄλλη χώρα τῆς γῆς, ἥτοι ἔχει καὶ αὕτη ὄρη, ὄροπέδια, κοιλάδας, μάλιστ' αὖ καὶ ποταμούς, ἃν καὶ ἡ κοίτη τούτων συνηθέστατα εἶναι ξηρά. Ἀληθὲς δὲ ἡ Σαχάρα εἶναι μέγιστον ὄροπέδιον (350 μ. ὕψους) διασχιζόμενον διαγωνίως ὑπὸ τοῦ ΝΑ. τῆς Ἀλγερίας καί μένου βορείου ὠρειπέδου Τασσιλί, καὶ τῶν ΝΑ. τούτου καμμένων ὁρέων Τούμμον καὶ Τάρσον, ἅτινα διαιροῦσι τὴν Σαχάραν εἰς δύο τμήματα, Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν. Καὶ τὸ μὲν ἀνατολικὸν ἀποτελεῖ ἡ Λιβυκὴ ἔρημος, τὸ δὲ δυτικὸν ἡ ἔρημος Σαχέλ. Εἶναι δὲ ἡ Σαχάρα ἀνυδροῦς καὶ θερμότητι καὶ καλύπτεται ἀλλαχοῦ μὲν ὑπὸ ἄμμου, ἀλλαχοῦ δὲ ὑπὸ μεγάλων κροκαλῶν. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν αὐτῇ πολλοὶ δάσεις, ἐνθα ὑπάρχουσι πόλεις καὶ χωρία καὶ καλλιεργεῖνται καρποὶ δημητριακοὶ καὶ δένδρα ὀπωροφόρα. Πλὴν δὲ τῆς ἀνυδρίας καὶ τῆς θερμότητος μαστίζεται προσέτι ἡ ἀχανὴς αὕτη ἔρημος καὶ ὑπὸ τοῦ πνέοντος αὐτῇ: καυστικοῦ καὶ πνιγροῦ ἀνέμου Σαμουὴν (Σιρόκκου), ὅστις τοσοῦτον μέγала νέφη ἐξ ἄμμου ἀνυψώνει, ὥστε τὰ διερχόμενα καραβάνια οὐχὶ σπανίως θάπτονται ὑπ' αὐτά.

Κατοικεῖται δὲ ἡ Σαχάρα ὑπὸ Ἀράβων, Βερβέρων καὶ διαφόρων ἄλλων φύλων, ἀπάντων μωαμεθανῶν. Ἐκ δὲ τῶν κατοίκων αὐτῆς τούτων ἄλλοι μὲν ἔχουσι μονίμους κατοικίας εἰς τὰς δάσεις καὶ ζῶσιν ὡς γεωργοὶ καὶ ἔμποροι, ἄλλοι δὲ διάγουσι βίον νομαδικὸν καὶ ληστρικὸν ληστεύοντες τὰ διὰ τῆς ἐρήμου διερχόμενα καραβάνια. Ἐκ δὲ τῶν δάσεων τῆς Σαχάρας αἱ ἐν τῇ ἀνατ. τμήματι αὐτῆς κείμεναι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Βάρκαν καὶ τὴν Τρίπολιν. Τὸ δὲ δυτ. τμήμα, πλὴν τινων δάσεων ἀνηκουσῶν εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ τὸ Μαρόκκον, καὶ τινων παραλίων μερῶν κατεχομένων ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας (Πρὸς δὲ Ὄρο), θεωρεῖ ἡ Γαλλία ὡς Γαλλικὴν χώραν σκοποῦσα νὰ κατασκευάσῃ ἐν αὐτῇ

σιδηροδρομικὰς γραμμὰς, ἵνα συνδέσῃ δι' αὐτῶν τὴν Ἀλγερίαν μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ Σουδάν καὶ τοῦ Γαλλικοῦ Κόγγου.

ε'. **Σουδάν.** Τὸ Σουδάν, καίμενον πρὸς Ν. τῆς Σαχάρας καὶ ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τῆς Ἀθιοπίας, κατέχει ὅλον τὸ νότιον ἥμισυ τῆς Β. Ἀφρικῆς. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Νιγηριτῶν καὶ μιγάδων ἐκ τούτων καὶ ἐξ Ἀράβων κατὰ τὸ πλεῖστον Μωαμεθανῶν καὶ διακρίνεται εἰς Ἀνατολικόν, Κεντρικόν καὶ Δυτικόν Σουδάν.

1) **Ἀνατολικόν Σουδάν.** Τοῦτο, ὡς εἶδομεν, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ Αἰρσοῦ καὶ τοῦ Κορδοφάν, ἀνήκει εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐξ οὗ καὶ Αἰγυπτιακὸν Σουδάν καλεῖται.

2) **Κεντρικόν Σουδάν.** Τὸ Κεντρικόν Σουδάν, ὅπερ ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Ἀνατ. Σουδάν καὶ τοῦ Κάτω Αἰγύπτου, διαρρέεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, αἵτινες καθιστῶσι τὸ ἔδαφος αὐτοῦ πολλαχρὸς εὐφορον, καὶ ἔχει πολλὰς λίμνας, ὧν σπουδαιότερα εἶναι ἡ Τσαάδα, ἥτις εἶναι πλήρης νησίδων, καὶ εἰς ἣν χύνονται δύο σπουδαῖοι ποταμοὶ ὁ Κομαδουγγοῦ καὶ ὁ Σιαρί.

Ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ μεσόγειοι χῶραι τοῦ Κεντρικοῦ Σουδάν εἶναι πλούσιαι καὶ ἦσαν διηρημέναι εἰς πολλὰ κράτη, κατέκτησεν αὐτὰς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Γαλλία, αἵτινες ἀπὸ μικροῦ χρόνου κατεῖχον ἤδη τὰς παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γουινέας χῶρας. Οὕτω δὲ ὁλόκληρον τὸ Κεντρικόν Σουδάν κατέχεται ὑπὸ τῶν τριῶν μνημονευθεισῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων.

(Καὶ ἡ μὲν Ἀγγλία κατέχει ἅπασαν τὴν μεταξὺ τοῦ Νίγηρος καὶ τοῦ Καμερόν καὶ πρὸς Β. μέχρι τῆς λίμνης Τσαάδας καίμενην χῶραν, ἥτις καλουμένη **Νιγηρία** ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀσάβαν, ἐν ἣ ἑδρεύει ὁ Διοικητής. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ἡ χώρα αὕτη τὴν Βιδαν (90,000 κατ.), τὴν Ὑόλαν (15,000 κατ.), τὴν Ὑακόβαν (35,000 κατ.), τὸ Σόκοτον (120,000 κατ.) καὶ τὴν Κοῦκαν (60,000 κατ.).)

(Ἡ δὲ Γερμανία, κατέχουσα πρότερον τὸ Καμερόν παρὰ τὸν

κόλπον τῆς Γουϊνέας, κατώρθωσε διὰ τῆς ὑποταγῆς τοῦ πρὸς Β. κειμένου κράτους Ἀδαμάντα νὰ ἐπεκτείνῃ καὶ αὐτὴ τὰς κτήσεις αὐτῆς μέχρι τῆς λίμνης Τσάδας.)

(Ἡ δὲ Γαλλία, κατέχουσα πρότερον τὸ λεγόμενον Γαλλικὸν Κάγγον, κείμενον πρὸς Ν. καὶ Α. τοῦ Γερμανικοῦ Καίμερον, κατώρθωσεν ὁρμωμένη ἀπ' αὐτοῦ νὰ ἐπεκτείνῃ καὶ αὐτὴ τὰς κτήσεις τῆς πρὸς Β. μὲν μέχρι τῆς λίμνης Τσάδας, πρὸς Α. δὲ μέχρι τοῦ Ἀνατ. Σουδάν ὑποτάξασα οὕτω πάντα τὰ αὐτοῖσι κείμενα ἰθαγενῆ κράτη ἄλλοι Ρούγγα, Βαρρουν, Φάρι, Βαδάϊ μετὰ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ Ἀβέχρος (25.000 κατ.), Κατὲμ καὶ ἄλλα. Πρὸς δὲ τούτοις κατέλαβεν ἡ Γαλλία καὶ τὸ πρὸς Β. τῆς Νιγηρίας καὶ τῆς λίμνης Τσάδας μέρος τοῦ Κεντρικοῦ Σουδάν ἐνώσασα οὕτω τὰς Ἀνατ. κτήσεις αὐτῆς μετὰ τῶν Δυτικῶν.)

3. *Δυτικὸν Σουδάν.* Τὸ Δυτικὸν Σουδάν ἐκτείνεται ἀπὸ Δ. πρὸς Α. ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Κάτω Αἰγῆρου καὶ διαρρέεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Νιγηρ καὶ ὁ Σενεγάλης πηγάζοντες ἀπὸ τοῦ ὄρους πεδίου Γουτὰ-Τζαλὼν καὶ χυνόμενοι ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἀπέναντι τῶν νήσων τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, (καὶ ὁ Βόλτικος πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Νανουὶ καὶ χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.)

Τὸ Δυτικὸν Σουδάν κατέχεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Πορτογαλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Τὸ πλεῖστον ἔμως μέρος αὐτοῦ κατέχεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἐξ οὗ καὶ καλεῖται *Γαλλικὸν Σουδάν.*

Τὸ Γαλλικὸν Σουδάν ἔχει ἑκτασιν ἐν συνόλῳ 1.737,400 □ χμ. καὶ πληθυσμὸν περὶ τὰ 13,000,000. Ἀποτελοῦσι δὲ αὐτὸ αἱ ἐξ ἧς χώραι:

1. *Ἡ Σενεγαμβία* (1.200.000 κατ.), ἣτις ἐκτείνεται παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλης μέχρι τῆς Σιέρρας Λεόνης καὶ καλεῖται οὕτως ἀπὸ τῶν διαρρέοντων αὐτὴν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Γαμβία. Ἡ χώρα αὕτη οὖσα

πρότερον κεχωρισμένη Γαλλική ἀποικία, εἶναι ἤδη ἠγνωμένη μετὰ τῶν λοιπῶν Γαλλικῶν χωρῶν τοῦ Δυτ. Σουδάν. Πρωτεύουσα δὲ τῆς Σενεγαμβίας εἶναι ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (20,000 κατ.) κείμενος ἐπὶ νησιδὸς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σενεγάλη καὶ συνδεόμενος διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ λιμένος Δακάρ (8,000 κατ.), ἐν ᾧ ἐδρεύει ὁ Γενικὸς διοικητὴς τοῦ Γαλλικοῦ Σουδάν.

2. Ἡ Γαλλικὴ λεγομένη Γουϊνέα κειμένη ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Σενεγαμβίας καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸ Κονακρύ.

3. Ἡ λεγομένη Παραλία τοῦ ἐλεφαντόδοντος κειμένη ἐν τῇ Ἄνω λεγομένη Γουϊνέα (*) καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸ Μέγα Βασσάμ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κομοέ, καὶ ἐμπορικὸν κέντρον τὸ Κόγγ εἰς τὰ μεσόγεια.

4. Ἡ πρὸς Α. τῆς Τογολάνδης κειμένη καὶ ὑπὸ τῆς Γαλλίας τῷ 1892 κυριευθεῖσα Δαχομήη, ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸ Πόρτο-Νόβο (35,000 κατ.) καὶ λιμένα τὸ Κοτονοῦ, ἄλλην δὲ ἀξίαν λόγου πόλιν τὴν Ἀβομήην (30,000 κατ.).

5) Πᾶσαι αἱ ἀπὸ τοῦ Σενεγάλη μέχρι τῶν περὶ τὸν Κάτω Νίγηρα Ἀγγλικῶν κτήσεις κείμεναι μεσόγειοι χῶραι, ὅπου κεῖνται τὰ ἰθαγενῆ κράτη Μασόνα, Σεγγοῦ, Τόμβο, Μόσσι, Γκούρμα καὶ ἄλλα, καὶ πόλεις ἄξια λόγου ἡ Βαμακοῦ, τὸ Σεγγοῦ Σικόρο, ἡ Βανδιαγάρα καὶ ἡ βορειοτάτη Τιμβουκτοῦ παρὰ τὸν Νίγηρα.

Αἱ δὲ τρεῖς ἄλλαι Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, ἧτοι ἡ Ἀγγλία, ἡ Πορτογαλία καὶ ἡ Γερμανία κατέχουσι μόνον τὰς ἐξῆς χώρας τοῦ Δυτικοῦ Σουδάν.

Ἡ Ἀγγλία 1) τὴν ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Σενεγαμβίας κειμένην Γαμβίαν (115,000 κατ.) ἔχουσαν πρωτεύουσαν τὴν Ἀγίαν Μιρίαν Βιθούρστην (4,000 κατ.)· 2) τὴν ΝΑ. τῆς Γαλλικῆς

(*) Ἡ Ἄνω Γουϊνέα καλεῖται ἡ νότιος παραλία τοῦ Δυτ. Σουδάν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Πάλμας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νίγηρος. Κάτω δὲ Γουϊνέα καλεῖται ἡ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νίγηρος μέχρι τοῦ ποταμοῦ Κουνέις ἐν τῇ Ν. Ἀφρικῇ ἐκτεινομένη παραλία.

Γουϊνέας κειμένην Σιέρραν Λεόνην (1,100,000 κατ.) ἔχουσιν πρωτεύουσιν τὴν Φρέντοβνην (30,000 κατ.)· 3) τὴν λεγομένην Πα-
ραλίαν τοῦ Χρυσοῦ (1,500,000 κατ.) ἐν τῇ Ἄνω Γουϊνέᾳ, ἔχου-
σιν πρωτεύουσιν τὸ Καίπ-Κώσι-Κάσιλε (10,000 κατ.), προσέτι
δὲ τὸ πρὸς τὰ μεσόγεια κείμενον πρῶτην βασιλείαν Ἀσχατιῇ ἔχον
πρωτεύουσιν τὴν Κουμασίαν (70,000 κατ.) καὶ 4) τὰς μεταξὺ
τῆς Δαχομένης καὶ τοῦ Κάτω Νίγηρος κειμένης χώρας Λάγος καὶ
Ἰορούβα (1,300,000 κατ.), ὧν πρωτεύουσαι εἶναι ἡ πόλις Λάγος
40,000 κατ.).

Ἡ Πορτογαλία τὴν καλουμένην Πορτογαλικὴν Γουϊνέαν
μετὰ τῶν παρὰ κειμένων νησίδων Βισσάγος (170,000 κατ.), κειμέ-
νην ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Σαενεγαμβρίας καὶ ἔχουσιν πρωτεύουσιν
τὴν Βουλάμην (4,000 κατ.).

Ἡ Γερμανία τὴν Τογολάνδην (1,500,000 κατ.) ἐπὶ τῆς νο-
τίου παραλίας μεταξὺ τοῦ Βόλτα ποταμοῦ καὶ τῆς Δαχομένης,
ἔχουσιν πρωτεύουσιν τὴν Σιμβέ.

Ἡ μόνη ἀνεξάρτητος χώρα τοῦ Δ. Σουδάν εἶναι ἡ Δημο-
κρατία τῆς Λιβερίας (1,500,000 κατ.), κειμένη ἐπὶ τῆς ΝΔ γω-
νίας αὐτοῦ μεταξὺ τῆς Σιέρρας Λεόνης καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Πάλ-
μας, καὶ ἔχουσα πρωτεύουσιν τὴν Μονροβίαν (5,000 κατ.). Ἡ
Δημοκρατία αὕτη ἰδρύθη τῷ 1821 ὑπὸ τῆς Β. Ἀμερικανικῆς Συμ-
πολιτείας ἐξ ἀπελευθέρων δούλων.

Β'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Ἡ Νότιος Ἀφρική εἶναι ὁροπέδιον περιβαλλόμενον ἀπὸ Δ. Ν.
καὶ Α. ὑπὸ ὁροσειγῶν παραλλήλων πρὸς τὴν παραλίαν. Διαρρέε-
ται δὲ ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Κόγγος
καὶ ὁ Ὁράγγης, χυνόμενοι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, καὶ ὁ
Λίμποπος, ὁ Σαμβέξης καὶ ὁ Ῥοβούμας χυνόμενοι εἰς τὸν Ἰνδι-
κὸν Ὠκεανόν. Ἔχει δὲ καὶ λίμνας πολλὰς, ὧν αἱ σπουδαιότεραι

είναι ἡ Μικράνη (Ἀλβέρτου-Νιάντσα), ἡ Οὐκερέβη (Βικτωρία-Νιάντσα), ἡ Ταγγανίκα καὶ ἡ Νιάσσα. *Βασιλείην.*

Ἀπασα σχεδὸν ἡ Νότιος Ἀφρικὴ κατέχεται ὑπὸ Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ δὴ ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Πορτογαλίας καὶ ἐν μέρει τῆς Ἰταλίας.

Διακρίνεται δὲ ἡ Νότιος Ἀφρικὴ εἰς Ἀνατολικήν, Δυτικὴν, Νότιον καὶ Κεντρικὴν.

α') Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ. Ἡ χώρα αὕτη ἐκτετατομένη ἀπὸ τοῦ Γουαρδαφουῖου ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ κόλπου Δελαγδά εἶναι κτήσις τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Πορτογαλίας.

Τῆς Ἰταλίας κτήσις εἶναι πρὸς Β. ἡ ἀνατ. παραλία τῆς τῶν Σομαλῶν χώρας μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἰούδα.

Τῆς Ἀγγλίας κτήσεις εἶναι 1) ἡ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἰούδα καὶ Βάγγα παράλιος καὶ πρὸς τὰ μεσόγεια μέχρι τῆς λίμνης Οὐκερέβης καὶ τοῦ ΒΔ. ταύτης κατεμένου κράτους Οὐγάνδα ἐκτετατομένη χώρα, ἣτις καλεῖται Ἀνατολικὴ Ἀγγλικὴ Ἀφρικὴ (4,000,000 κατ.) καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν παράλιον πόλιν Μομβάσην, συνδεομένην διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς λίμνης Οὐκερέβης καὶ τοῦ, ὡς εἴρηται, ΒΔ. τῆς λίμνης ταύτης κατεμένου κράτους Οὐγάνδα (4,000,000 κατ.), ὅπερ διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας· καὶ 2) τὸ Σουλτανᾶτον τῶν νήσων Ζανζιβάρης καὶ Πέμπας (200,000 κατ.) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Ζανζιβάρην (100,000 κατ.) ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νήσου, σπουδαϊότατον λιμὲνα ὅλης τῆς ἀνατ. παραλίας τῆς Ἀφρικῆς.

Τῆς Γερμανίας κτήσεις εἶναι 1) ἡ μεταξὺ τῆς ἀνατ. Ἀγγλικῆς Ἀφρικῆς, τῶν λιμνῶν Οὐκερέβης καὶ Ταγγανίκας καὶ τοῦ ποταμοῦ Ροδούμα ἐκτετατομένη χώρα, ἣτις καλεῖται Ἀνατολικὴ Γερμανικὴ Ἀφρικὴ (6,700,000 κατ.) καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν παράλιον πόλιν Δαρεσαλάμ (15,000 κατ.) καὶ σπουδαῖον λιμὲνα τὸ Βαγαμάδον (13,000 κατ.) ἀντικρὺ τῆς Ζανζιβάρης, καὶ 2) ἡ νησίς Μοφία.

Τῆς Πορτογαλίας κτήσεις εἶναι ἡ ἀπέναντι τῆς νήσου Μαδαγασκάρης μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ῥοβούμα καὶ τοῦ κόλπου Δελαχόα παράλιος καὶ πρὸς τὰ μεσόγεια μέχρι τῆς λίμνης Νυάσσης καὶ τῆς συμβολῆς τοῦ ποταμοῦ Λοαγγούα εἰς τὸν Ζαμβέζην ἐκτεινομένη χώρα, ἣτις, ἀποτελουμένη ἐκ τῆς *Μοζαμβίκης* καὶ τῆς *Σοφάλης* καλεῖται *Ἀνατολικὴ Πορτογαλικὴ Ἀφρική* (2,300,000 κατ.), καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν *Μοζαμβίκη* (11,000 κατ.), κειμένην ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νησίδος, καὶ λιμένα σπουδαῖον ἐν τῷ κόλπῳ Δελαχόα τὸν *Λορένζο-Μαρκουέζ* (7,000 κατ.) συνδεόμενον διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Τρανσβάλ.

6') *Δυτικὴ Ἀφρική*. Ἡ χώρα αὕτη ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ ὅρους Καμερόν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ὁράγγη εἶναι κτήσεις τῆς *Γερμανίας*, τῆς *Γαλλίας* καὶ τῆς *Πορτογαλίας*.

Τῆς Γερμανίας κτήσεις εἶναι 1) ἡ περὶ τὸ ὄρος Καμερόν δμώνυμος χώρα (3,500,000 κατ.), ἣτις, ὡς εἶδομεν, ἐξετάθη πρὸς τὰ μεσόγεια καὶ πρὸς Β. μέχρι τοῦ ποταμοῦ Σζαρί καὶ τῆς λίμνης Τσάδας, καὶ ἥς πρωτεύουσα εἶναι ἡ *Βικτωρία*, ἐν ἣ ἑδρεύει ὁ διοικητής· καὶ 2) ἡ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Κουνένε καὶ Ὁράγγη κειμένη χώρα, ἣτις καλεῖται *Νοτιοδυτικὴ Γερμανικὴ Ἀφρική* (200,000 κατ.) καὶ ἔχει κύριον Γερμανικὸν σταθμὸν τὴν παράλιον πόλιν *Ἀγγραν Πεκουέναν*, ἐν ἣ ἑδρεύει ὁ διοικητής. Τὸν δὲ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κείμενον κόλπον τῶν *Φαλαινῶν* κατέχει ἡ Ἀγγλία.

Τῆς Γαλλίας κτήσεις εἶναι ἡ πρὸς Ν. καὶ Α. τοῦ Καμερόν κειμένη χώρα, ἥτοι τὸ λεγόμενον *Γαλλικὸν Κόγγον* (8,500,000 κατ.), ἔχον σπουδαιότερας πόλεις τὴν πρωτεύουσαν *Λιβρεβίλλην* παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Γαδών, καὶ τὴν *Βρατσαβίλλην*, λιμένα παρὰ τὸν Κάτω Κόγγον.

Τῆς δὲ Πορτογαλίας κτήσεις εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κόγγου καὶ τοῦ Κουνένε παράλιος καὶ πρὸς τὰ μεσόγεια μέχρι τῶν ποταμῶν Κουάγγου, Καβόμπου καὶ Ζαμβέζη ἐκτεινομένη χώρα, ἣτις καλεῖται *Ἀγγολα* (3,800,000 κατ.) καὶ ἔχει σπουδαιότερας πόλεις τὸν *Ἅγιον Παῦλον* τῆς *Λοάνδης* (17,000 κατ.),

τὸν Ἅγιον Φίλιππον τῆς Βεγγουέλας καὶ τὴν Μοσσαμέδην, ἀπᾶσας παραλίους. Εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀνήκει καὶ ἡ πρὸς Β. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κόγγου κειμένη Καβίνδα.

γ') *Νότιος καὶ Κεντρικὴ Ἀφρική*. Αἱ χώραι αὗται κατέχονται ἡ μὲν Νότιος Ἀφρική ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, ἡ δὲ Κεντρικὴ ἐπίσης ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὑπὸ τοῦ οὐδειτέρου κράτους τοῦ Κόγγου.

1. *Ἀγγλικαὶ κτήσεις* 1) ἡ Καπλανδία ἢ ἀποικία τοῦ Ἀκρωτηρίου (2,500,000 κατ.). Ἡ χώρα αὕτη κατέχουσα τὸ νοτιώτατον μέρος τῆς Ἀφρικῆς πρὸς Ν. τοῦ ποταμοῦ Ὁράγγη κυβερνᾶται ὑπὸ Ἀγγλοῦ διοικητοῦ μετὰ ἰδίας κυβερνήσεως καὶ δύο Βουλῶν. Ἐχει δὲ κλίμα λαμπρὸν καὶ ἔδαφος εὐφορον παράγον δημητριακοὺς καρπούς, σάκχαρον, καφέν, οἶνον, χρυσόν, χαλκὸν καὶ ἀδάμαντας, καὶ διασχίζεται εἰς τὰ ἐνδότερα διὰ σιδηροδρόμου. Ἐπὶ τοῦ ΝΔ. μέρους τῆς χώρας κεῖται τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, τὸ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων ἀνακαλυφθὲν ἐν ἔτει 1486, ὅτε οὗτοι ὑπὸ τὸν Βαρθολομαῖον Διάζον ἀνεξήτουν θαλασσίαν ὁδὸν πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

Κάτοικοι δὲ τῆς χώρας εἶναι οἱ Ὀυτεντόιτοι, οἵτινες εἶναι ἰθαγενεῖς, καὶ Ὀλλανδοὶ ἀποικοί, καλούμενοι Βόερς. Σπουδαίστεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι ἡ Καπιάουν (πόλις τοῦ Ἀκρωτηρίου, 78,000 κατ.) πόλις παράλιος καὶ ἐμπορικὴ, ἡ Κιμβερλέϋ (35,000 κατ.), ἔχουσα πλούσια ἀδάμαντωρυχεῖα, καὶ ὁ Λιμὴν τῆς Ἐλισάβετ (34,000 κατ.).

2) Ἡ ἐπὶ τῆς ΝΑ. παραλίας κειμένη Νατάλη μετὰ τῆς Ζουλulάνδης (1,050,000 κατ.), ἣτις κυβερνᾶται ἀμέσως ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Πιτερμαριτς-βούργην (20,000 κατ.) καὶ σπουδαῖον λιμένα τὴν Δουρβάν (26,000 κατ.) συνδεομένην διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς πρωτεύουσας.

3) Αἱ δύο τέως Δημοκρατίαι Ὁράγγης καὶ Τρανσβάλ, ὧν ἡ μὲν πρώτη κειμένη πρὸς Β. τῆς ἀνατ. Καπλανδίας καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ Ὁράγγη ἔχει πληθυσμὸν 385,000 καὶ πρωτεύουσαν τὸ Βλοεμφοντέιν (6,000 κατ.), ἡ δὲ δευτέρα κειμένη πρὸς Β. τῆς

προηγούμενης ἔχει πληθυσμὸν 1,350,000 καὶ σπουδαιότερας πόλεις τὴν πρωτεύουσαν *Πραιτωρίαν* (37,000 κατ.), καὶ τὴν *Ἰωαννεσβούργην* (160,000 κατ.), ὀνομαστὴν διὰ τὰ πλούσια αὐτῆς χρυσωρυχεῖα καὶ συνδεομένην διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Πραιτωρίας τοῦ Βλοεμφοντέϊν καὶ τῆς Καπτάουν.

Αἱ δύο αὗται τέως Δημοκρατίαι, αἵτινες εἶχον ἰδρυθῇ ὑπὸ Ὀλλανδῶν χωρικῶν (Βόερς), περιπλκνέσαι εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐν ἔτει 1899-1900 καὶ ἡττηθεῖσαι ὑπ' αὐτῆς μετὰ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα, προσετέθησαν εἰς τὰς ἄλλας ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ Ἀγγλικὰς κτήσεις.

4) Ἡ πρὸς Α. τῆς Ὁράγγης κειμένη *Βασουτολάνδη* (350,000 κατ.), ἣτις κυβερνᾶται ἀμέσως ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως.

5) Ἡ πρὸς Β. τῆς Καπλανδίας κειμένη *Βειχωαναλάνδη*, ἐν ἣ καὶ ἡ ἔρημος *Καλαχάρη*, καὶ ἡ βορειότερον ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀφρικῇ κειμένη *Ρουδεσία*, ἔχουσαι ἀμφότεραι 1,450,000 κατοίκων καὶ.

6) Ἡ παρὰ τὴν λίμνην *Νυάσσαν* κειμένη *Νυασσαλάνδη* (795,000 κατ.), ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν *Βλαντίερν*.

2. **Τὸ οὐδέτερον κράτος τοῦ Κόγγου** (ἐπιφ. 2,380,000 □ χμ., πληθ. 15,500,000). Τὸ μέγα τοῦτο κράτος ἐκτεινόμενον ἀπὸ Δ. μὲν πρὸς Α. ἀπὸ τῶν ποταμῶν Κόγγου καὶ Οὐδάγγη μέχρι τῆς Οὐγάνδας καὶ τῆς λίμνης *Ταγγανίκας*, ἀπὸ Β. δὲ πρὸς Ν. ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Κόγγου μέχρι τῶν Πορτογαλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν κτήσεων, κατέχον οὕτω τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Βορείου Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ Στάνλεϋ ἐξερευνηθείσης χώρας τοῦ ποταμοῦ Κόγγου. Κείμενον δὲ μεταξὺ τῶν Ἀγγλικῶν, Γαλλικῶν, Γερμανικῶν καὶ Πορτογαλικῶν κτήσεων ἐκηρύχθη ἕνεκα τῆς ἀντιζηλίας τῶν Δυνάμεων τούτων, οὐδέτερον καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ νῦν βασιλέως τοῦ Βελγίου *Λεοπόλδου τοῦ Β'*. Ἐχει δὲ τὸ κράτος τοῦτο σπουδαιότερους σταθμοὺς τὴν πρωτεύουσαν *Βόμαν* παρὰ τὸν Κάτω Κόγγον, ἐν ἣ ἐδρεύει ἡ τοπικὴ κυβέρνησις, καὶ τὴν *Λεοπολδούπολιν*, συνδεομένας διὰ σιδηροδρόμου, καὶ στρατὸν ἐκ 13,660 ἀνδρῶν.

Γ'. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Αἱ νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἄκιστοι κήρυες Εὐρωπαϊκαί.
Αἱ νῆσοι δὲ αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ἐν μὲν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ:

Αἱ Ἀζόραι πρὸς Β. (260,000 κατ.) ἐννέα τὸν ἀριθμὸν, ὧν
μερίστη ὁ Ἅγιος Μιχαήλ, ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Πορτογάλους (καὶ
ἀποτελοῦσαι νομὸν τοῦ βασιλείου τῆς Πορτογαλίας).

Ἡ Μαδέϊρα (150,000 κατ.), ἀνήκουσα ὡσαύτως εἰς τοὺς
Πορτογάλους καὶ ἀποτελοῦσα καὶ αὕτη νομὸν τοῦ βασιλείου τῆς
Πορτογαλίας. Ἐχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη κλίμα ὑγιεινότατον, παρά-
γει οἶνον ἐξαιρετὸν καὶ ἔχει πρωτεύουσάν τὴν Φουγκάλην
(20,000 κατ.).

Αἱ Κανάριοι (403,000 κατ.), ὧν μερίστη εἶναι ἡ Τενερίφα,
μικροτάτη δὲ ἡ Φέρρος, δι' ἧς διέρχεται ὁ πρῶτος Μεσημβρι-
νός. Αἱ νῆσοι αὗται ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἀποτελοῦσιν
ἐπαρχίαν Ἰσπανικὴν.

Αἱ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου (Καπερδικαί) ἀνήκουσαι εἰς
τοὺς Πορτογάλους.

Αἱ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Γουϊνέας τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ἧτοι
ὁ Ἅγιος Θωμᾶς καὶ ἡ τοῦ Πριγκηπος, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν
Πορτογαλίαν, καὶ ἡ τοῦ Φερδινάνδου Πῶ καὶ ἡ Ἀννοβόν, ἀνή-
κουσαι εἰς τὴν Ἰσπανίαν.

Καὶ αἱ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀνήκουσαι ἑξῆς τρεῖς:

Ἡ τῆς Ἀναλήψεως.

Ἡ τῆς Ἀγίας Ἑλένης, ἐν ἣ ἔζησεν ἐξόριστος ἀπὸ τοῦ 1815
καὶ ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέων (1821) καὶ

Ἡ τῆς Τριστάν-δὲ-Κούνα ΝΔ. τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς.
Ἐλπίδες, χρησιμεύουσα ὡς σταθμὸς τῶν πλοίων.

Ἐν δὲ τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ:

Ἡ Μαδαγασκάρη (ἐπιρ. 592,000 □ χμ., πληθ. 2,706,000).

Ἡ μεγίστη αὕτη τῶν νήσων τῆς Ἀφρικῆς ἐκυβερνᾶτο πρότερον ὑπὸ βασιλείας, ἣτις κατέστησε θρησκείαν τοῦ Κράτους τὸν χριστιανισμόν. Ἄλλ' ἐν ἔτει 1896 καταληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλίας κατέστη Γαλλικὴ ἀποικία διοικουμένη ὑπὸ Γάλλου διοικητοῦ. Ἔχει δὲ πρωτεύουσαν τὴν Ταναναρίβαν (80,000 κατ.), πόλιν μεσόγειον καὶ ἐμπορικὴν, καὶ σπουδαιότερους λιμένας τὴν Ταματάβαν (15,000 κατ.) καὶ τὴν Μαγιούγγαν (10,000 κατ.).

Αἱ Κομόραι ΒΔ. τῆς Μαδαγασκάρης, τέσσαρες τὸν ἀριθμόν, ὧν μεγίστη ἡ Κομόρη, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλίαν.

Ἡ πρὸς Ν. τῶν Κομορῶν κειμένη Μαϋότιη, ἀνήκουσα καὶ αὕτη εἰς τὴν Γαλίαν.

Αἱ Μασκαρέναι πρὸς Α. τῆς Μαδαγασκάρης, ὧν ἡ μὲν Ἐνωσις ἀνήκει εἰς τὴν Γαλίαν, ὁ δὲ Μαυρικίος καὶ ἡ Ροδριγου ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Αἱ Ἀμιράνται πρὸς Α. τῆς Ζανζιβάρης, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Αἱ Σεϋχέλλαι ΒΑ. τῶν Ἀμιραντῶν, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ

Ἡ Σοκότορα ἢ Σοκοτόρα πρὸς Α. τοῦ Γουαδουφουῦ ἀκρωτηρίου, ἀνήκουσα καὶ αὕτη εἰς τὴν Ἀγγλίαν (καὶ ὑπαγομένη εἰς τὴν Ἀγγλοϊνδικὴν αὐτοκρατορίαν).

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Ἡ Ἀφρική κατὰ τε τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸν πληθυσμὸν εἶναι ἡ τρίτη τῶν Ἠπείρων τῆς γῆς. Συνδέεται δὲ μετὰ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ τετμημένου ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ καὶ περιβρέχεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Εὐρυθρεᾶς θαλάσσης.

Ἐκ πασῶν τῶν Ἠπείρων ἡ ὀλιγώτερον ὑπὸ τῆς θαλάσσης διαμεμελισμένη εἶναι ἡ Ἀφρική, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει κόλπους ὀλιγίστους, οἵτινες εἶναι οἱ ἑξῆς: ὁ τῆς Γουϊνέας ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, ὁ τοῦ Ἄδεν ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ, καὶ οἱ τῆς Σίδρας καὶ τῆς Γάβης ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ.

Πορθμοὺς δὲ ἔχει ἡ Ἀφρική τὸν τοῦ Γιβραλτάρ, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸν τοῦ Βαβελμανδέβ, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἀραβίας.

Ἰσθμὸν δὲ ἔχει ἓνα καὶ μόνον, τὸν τοῦ Σουέξ, ὅστις εἶναι τετμημένος διὰ διώρυχας.

Χερσόνησον ὡσαύτως μίαν, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σομαλῶν, ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ.

Ἀκρωτήρια τὰ ἐξῆς σπουδαιότερα: τὸ Λευκὸν καὶ τὸ Καλὸν ἐν τῇ Τυνησίᾳ, ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ· τὸ Βογιαδὸρ καὶ τὸ Λευκὸν ἐν τῇ Σαχάρα, τὸ Πράσινον ἐν τῇ Σενεγαμβίᾳ, τὸ Πάλμας ἐν τῇ Ἄνω Γουϊνέᾳ, τὸ Λόπεζον ἐν τῇ Κάτῳ Γουϊνέᾳ, τὸ τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ τὸ τῆς Μαγνητικῆς Βελόνης ἐν τῇ νοτιωτάτῃ ἄκρᾳ τῆς Ἠπείρου καὶ ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ: τὸ Αἰλγαδον καὶ τὸ Γουαρδαφούϊον.

Ὅρη. Τὸ πλεῖστον τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ὀροπέδιον, ὅπερ περιβάλλουσι τὰ ἐξῆς ὄρη: πρὸς τὸ ΒΔ. μέρος ὁ Ἄτλας (3,800 μ.).

πρὸς Δ. τὸ ἠψικιστιογενὲς *Καμερόν* (3,991 μ.) καὶ τὸ *Κόγγον* καὶ πρὸς Α. αἱ *Ἀβησσινιακαὶ Ἀλπεις*, τὰ *Κένια* (5,500 μ.) καὶ τὸ ἠψικιστιογενὲς *Κιλιμάντζαρον* (5,700 μ.), τὸ ὑψηλότερον τῆς Ἀφρικῆς.

Πεδιάδας ἡ Ἀφρικὴ ἔχει μόνον ἐν τῇ Σουδάν καὶ τῇ Κόγγῳ καλῶς ἀρδευομένας, γονίμους καὶ πεκαχυμμένας ὑπὸ δασῶν. ἔχει ὅμως τὴν μερίστην ἔρημον τῆς γῆς, τὴν *Σαχάραν*, στερουμένην σχεδὸν ὕδατος καὶ κατοικοῦμένην μόνον εἰς τὰς πολυχρήτους αὐτῆς ὁάσεις.

Ποταμοὺς ἔχει πολλοὺς, ὧν αἱ σπουδαιότεροι εἶναι ὁ *Νεῖλος*, ὁ μέγιστος τῆς ἡπείρου, χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· ὁ *Νίγηρ*, ὁ *Κόγγος* καὶ ὁ *Οὐράγγης*, χυνόμενοι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, καὶ ὁ *Δίμπεπος*, ὁ *Ζαμβέζης* (ὁ μέγιστος τῆς Ἀφρικῆς ποταμός) καὶ ὁ *Ροβούμας*, χυνόμενοι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

Λίμναι σπουδαιότεραι ἐν τῇ Ἀφρικῇ εἶναι ἡ *Τσάδα* ἐν τῇ Σουδάν, ἡ *Τσάνα* ἐν τῇ Ἀβησσινίᾳ, ἡ *Μιουτάνη* (Ἀλδέρτου-Νυάנסα) καὶ ἡ *Οὐκερέβη* (Βικτωρία-Νυάנסα) παρὰ τὸν Ἰσημερινόν, καὶ πρὸς Ν. αὐτῶν ἡ *Ταγγανίκα* καὶ ἡ *Νυάσσα*.

Νῆσοι δὲ τῆς Ἀφρικῆς μᾶλλον ἄξιαι λόγου εἶναι ἐν μὲν τῇ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ ἡ *Μαδαγασκάρη*, ἐν δὲ τῇ Ἀτλαντικῷ αἱ τοῦ *Πρασίνου ἀκρωτηρίου* (*Καπερδικαὶ*) καὶ αἱ *Κανάριοι*.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἐν γένει θερμόν, πολλοὶ δὲ τόποι αὐτῆς χθαμαλοὶ εἶναι λίαν νοσώδεις. Ὑγιεινὰ δὲ χῶροι τῆς ἡπείρου ταύτης εἶναι αἱ παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἡ *Καπλανδία* καὶ ἡ Ἀβησσινία.

Τὰ δὲ προϊόντα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα, ἦτοι χρυσός, ἀδάμαντες, χαλκός, σίδηρος, μύλυθος, γαϊάνθρακες, σίτες, καφές, βάμβαξ, φοίνικες, πέπερι, κόμμι κλπ. Ποικίλα δὲ εἶναι ὡπαύτως καὶ τὰ ζῷα αὐτῆς, ἅτινα εἶναι ἤμερα καὶ ἄγρια, ἦτοι στρουθοκάμηλοι, πίθηκοι, κροκόδειλοι, ἵπποπόταμοι, ἐλέφαντες, ὄνοι, γροί, λέοντες, τίγρεις, θάιναι, λεοπαρδάλεις, ὄφεις ἰσθόλοι κλπ.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουσιν οἱ μὲν τῶν

παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν χωρὼν εἰς τὴν Κανκασίαν φυλὴν, οἱ δὲ τῆς λοιπῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Νιγηρικὴν. Ὅλος δὲ ἄσχετος πρὸς ἀμφοτέρως τὰς φυλὰς ταύτας εἶναι οἱ ἐν τῷ νοτιωτάτῳ μέρει τῆς ἡπείρου κατοικοῦντες Ὀσιεντόιτοι καὶ οἱ βραχύσωμοι Βουσαῖνοι, οἵτινες εἶναι λείψανα τῶν ἀρχαιοτάτων κατοίκων τῆς χώρας. Κατοικοῦσι δὲ ἐν τῇ Ἀφρικῇ καὶ πολλοὶ Ἀραβες καὶ Εὐρωπαῖοι.

Θρησκεία. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς ὀλίγοι εἶναι χριστιανοὶ (περὶ τὰ 5,800,000, ἐξ ὧν 3,000,000 Κόπται), οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι μωαμεθανοὶ (περὶ τὰ 42,000,000) καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον Φειχιστοί.

Πολιτισμός. Ἡ Ἀφρικὴ διατελοῦσα ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀναπτύξῃ οὐδένα πολιτισμόν. Ἀφ' ὅτου ὅμως αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις ἔδρυσαν ἐν αὐτῇ διαφόρους ἀποικίας, ἤρχισαν μικρὸν κατὰ μικρὸν νὰ ἐξημερώνωσι τὰς ὑπ' αὐτῶν κατεχομένας χώρας καὶ νὰ κατασκευάζωσιν ἐν αὐταῖς σιδηροδρομικὰς καὶ τηλεγραφικὰς γραμμὰς πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς συγκοινωνίας καὶ τοῦ ἐμπορίου.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἔχουσι κτήσεις ἡ Τουρκία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Πορτογαλία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἰταλία.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΑΤΩΝ ΝΗΣΩΝ, ΟΡΕΩΝ,
ΠΟΤΑΜΩΝ, ΛΙΜΝΩΝ, ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Α'. Χῶραι τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

Τὸ Μαρόκκον, ἡ Ἀλγερία, ἡ Τυνησία, ἡ Τριπολίτις, ἡ Βάρκα, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Νουβία καὶ τὸ Ἀνατολικὸν ἢ Αἰγυπτιακὸν Σουδάν, ἡ Ἀβησσινία, ἡ Ἐρυθραία, ἡ Σαχάρα καὶ τὸ Σουδάν, οὗτος τὸ μὲν Ἀνατολικὸν μέρος, ἦτοι τὸ Δαρφουρ καὶ τὸ Κορδοφάν, ἀνήκει, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὸ Κεντρικὸν εἰς τὴν Γαλλίαν, Γερμανίαν καὶ Ἀγγλίαν, καὶ τὸ Δυτικὸν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐξ οὗ καὶ Γαλλικὸν Σουδάν καλεῖται. Ἐπὶ δὲ τῆς δυτικῆς καὶ τῆς νοτίου παραλίας τοῦ Δυτικοῦ Σουδάν κείνται αἱ ἐξῆς χῶραι: ἡ Σενεγαμβία, ἡ Γαμβία, ἡ Πορτογαλικὴ Γουϊνέα, ἡ Γαλλικὴ Γουϊνέα, ἡ Σιέρρα Λεόνη, ἡ Δημοκρατία Αἰβερία, ἡ Παραλία τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ἡ Παραλία τοῦ χρυσοῦ, ἡ Τογολάνδη, ἡ Δαχομέη, ἡ Λάγος καὶ Ὑδρούβα, καὶ ἡ Νιγηρία.

Β'. Χῶραι τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς.

Ἡ χώρα τῶν Σομαλῶν, ἥς τὴν ἀνατ. παραλίαν κατέχει ἡ Ἰταλία, ἡ Ἀνατολικὴ Ἀγγλικὴ Ἀφρική, ἡ Οἰγάνδα, τὸ Σουλτανάτον τῆς Ζανζιβάρης, ἡ Ἀνατολικὴ Γερμανικὴ Ἀφρική, ἡ Ἀνατολικὴ Πορτογαλικὴ Ἀφρική, τὸ Τρανσβάλ, ἡ Ὁράγγη, ἡ Βασουτολάνδη, ἡ Καπλανδία, ἡ Νατάλη, ἡ Ζουλουλάνδη, ἡ Βετχουαναλάνδη, ἡ Ροδεσία, ἡ Νυασσαλάνδη, ἡ Νοτιοδυτικὴ Γερμανικὴ Ἀφρική, ἡ Πορτογαλικὴ Ἀγγόλα, τὸ Γαλλικὸν Κόγγον, καὶ Γερμανικὸν Καμερόν καὶ τὸ Οὐδέτερον κράτος τοῦ Κόγγον.

Κυριώταται νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς: Ἡ Μαδαγασκάρη, αἱ τῶν Πρασίνου ἀκρωτηρίου (Καπβερδικαί) καὶ αἱ Κανάριαι.

Κυριώτατα ὕδα: Ὁ Ἄτλας, τὸ Καμερούν, τὸ Κόγγον, αἱ Ἀβησσωνικαὶ Ἀλπεις καὶ τὸ Κιλιμάντζαρον.

Κυριώτατοι ποταμοί: Ὁ Νάιλος, ὁ Νίγηρ, ὁ Κόγγος, ὁ Ὁράγγης, ὁ Αἰμποπος, ὁ Ζαμβέζης καὶ ὁ Ρεβούρας.

Κυριώταται λίμναι: Ἡ Οὐκερέβη, ἡ Μιουτάνη, ἡ Ταγγανίκα, ἡ Νυάσσα, ἡ Τσάδα καὶ ἡ Τσάνα.

Κυριώταται πόλεις: Τὸ Κάιρον (580,000 κατ.), ἡ Ἀλεξάνδρεια (320,000 κατ.), ἡ Τύνις (170,000 κατ.), τὸ Ἀλγέριον (97,000 κατ.), τὸ Ὁράν (85,000 κατ.), τὸ Φέξ (150,000 κατ.), τὸ Μορόκκον (55,000 κατ.), ἡ Ἰωαννεσβούργη (160,000 κατ.), ἡ Κεπίτων (78,000 κατ.) ἡ Ταρανατίβα (80,000 κατ.) καὶ ἡ Ζαϊζιβάρη (100,000 κατ.).

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

(Έπιφ. 39,200,000 □ χμ. Πληθ. 145,000,000)

Ἡ Ἀμερικὴ, ἣτις ἀνεκαλύφθη ἐν ἔτει 1492 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ ἐκ τῆς Γενούης τῆς Ἰταλίας καταγομένου Χριστοφόρου Κολόμβου, εἶναι κατὰ μὲν τὸ μέγεθος ἡ δευτέρα τῶν ἡπείρων τῆς γῆς, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν ἡ τετάρτη. Κεῖται δὲ μεταξὺ τριῶν Ὠκεανῶν, τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Βορείου Παγωμένου, χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ Βερνγγείου πορθμοῦ, καὶ διαιρεῖται διὰ τοῦ ἰσμοῦ τοῦ Παναμᾶ εἰς Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις τῆς Ἀμερικῆς. Χωρογραφικῶς ἡ Ἀμερικὴ διαίρεται εἰς τρία μέρη· εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, εἰς τὴν Μέσην Ἀμερικὴν μετὰ τῶν Ἀντικῶν Ἰνδιῶν, καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν.

Α'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

(Έπιφ. 23,313,000 □ χμ. Πληθ. 66,500,000).

Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ περιλαμβάνει τὴν νῆσον Γροινλανδίαν, τὴν Βρετανικὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τὸ Μεξικόν.

α') Γροινλανδία (ἐπιφ. 2,170,000 □ χμ., πληθ. 12,000).

Ἡ Γροινλανδία εἶναι ἡ μεγίστη τῶν νήσων τῆς γῆς καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀρκτίαν. Κεῖται δὲ ΒΑ. τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ εἶναι ψυ-

χρηστάτη, διότι καλλύπεται πᾶσα σχεδὸν ἀλυσίως ὑπὸ πάγων, πλὴν τῆς νοτιοδυτικῆς παραλίας, ἣτις καὶ μόνῃ κατοικεῖται, καὶ ἐφ' ἣς κείνται αἱ Δανικαὶ ἀποικίαι, αἵτινες εἶναι 13. Κάτοικοι δὲ τοῦ μέρους τούτου τῆς νήσου εἶναι οἱ Ἰθαγενεῖς Ἑσκιμῶται, οἵτινες δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 12,000 καὶ ζῶσιν ἀπὸ τῆς θήρας καὶ τῆς αἰκίας.

β') **Βρετανικὴ Βόρειος Ἀμερικὴ** (ἐπιφ. 9.770,000 □ χμ., πληθ. 6,230,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις κατέχει τὸ βόρειον ἥμισυ σχεδὸν μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς, εἶναι κτήσις τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Ἀγγλῶν, Γάλλων, Γερμανῶν καὶ ἄλλων Εὐρωπαίων, καὶ ὑπὸ εὐαρίθμων Μαύρων ἐξ Ἀφρικῆς καταγομένων, καὶ ὑπὸ ὀλίγων Ἑσκιμῶν, καὶ ἔχει μεγάλας πηγὰς πλούτου, οἷον ξυλείαν, μεταλλεῖα, δημητριακοὺς καρπούς, ζῶα διάφορα κλπ. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς Ἐπικρατείας τοῦ Καναδά καὶ ἐκ τῶν νήσων Νέας Φουνδλανδίας (Νέας Γῆς) καὶ Βερμονδῶν.

1. **Ἐπικράτεια τοῦ Καναδά** (ἐπιφ. 9,659,300 □ χμ., πληθ. 5,982,000). Ἡ ἐπικράτεια αὕτη ἀποτελεῖ αὐτόνομον Συμπολιτείαν διοικουμένην ὑπὸ Ἀγγλοῦ Γεν. διοικητοῦ μετὰ Γερουσίας καὶ Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, καὶ συγκειμένην ἐξ 9 πολιτειῶν, ὧν ἐκάστη ἔχει ἰδίαν Βουλὴν καὶ κυβέρνησιν, καὶ ἐξ 7 διαμερισμάτων ἢ νομιῶν. Σπουδαιότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι ἡ Ὀυάβα (65,000 κατ.) ἐδρα τοῦ Γενικοῦ διοικητοῦ· ἡ Μοντιρέλλη (268,000 κατ.), ἡ πολυπληθεστάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἐπικρατείας, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· ἡ Κουεβέκη (69,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου· τὸ Τορόντον (208,000 κατ.) παρὰ τὴν λίμνην Ὀντάριο, πόλις ἐμπορικωτάτη ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· καὶ ἡ Χαλιφάξη (45,000 κατ.) ἐπὶ τῆς χερσονήσου Νέας Σκωτίας.

2. **Νέα Φουνδλανδία** (ἐπιφ. 110,650 □ χμ., πληθ. 228,000). Ἡ παρὰ τὸν κόλπον τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου κειμένη αὕτη μεγάλη νήσος, ἣτις εἶναι ὀνομαστή διὰ τὴν παρὰ τὰς ἀκτὰς αὐτῆς αἰκίαν τῶν βαρκιῶν, εἶναι ἄμεσος κτήσις τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸν Ἅγιον Ἰωάννην (30,000 κατ.).

3. *Βερμουδάι* (ἐπιφ. 50 □ χμ., πληθ. 20,000). Αἱ νῆσοι αὐταὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθήκη γαιανθράκων διὰ τὸν Ἀγγλικὸν στόλον. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ *Χάμιλτων* (1,200 κατ.). Αἱ νῆσοι αὐταὶ κεῖνται πρὸς Α. τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Αἱ δὲ πρὸς Ν. τῆς Φουνδλανδίας κείμεναι νησίδες *Ἅγιος Πέτρος καὶ Μικελὼν* ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν.

γ') *Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς* (ἐπιφ. 9,386,000 □ χμ., πληθ. 76,290,000). Ἡ χώρα, ἡ ἀνήκουσα εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Εἰρηγικοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς Βρεττανικῆς Βορείου Ἀμερικῆς μέχρι τοῦ Μεξικοῦ καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου. Πολιτικῶς δὲ ἀποτελεῖ δημοκρατικὴν Συμπολιτείαν ἢ Ὁμοσπονδίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς*. Ἡ δὲ Συμπολιτεία αὕτη σύγκειται ἐκ 48 Πολιτειῶν ἢ Δημοκρατιῶν, ὧν ἐκάστη ἔχει ἴδιον πρόεδρον μετὰ Βουλῆς, ἐκ τῆς ὁμοσπονδου ἐπαρχίας *Κολομβίας*, ἐνθα κεῖται ἡ πρωτεύουσα τῆς Συμπολιτείας *Οὐάσιγκτων*, ἐν ἣ ἑδρεύει ὁ πρόεδρος αὐτῆς μετὰ τῆς κυβερνήσεως καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, ἐκ δύο διαμερισμάτων ἐπίσης ὁμοσπονδῶν, τῆς *Ὁριζόνης* καὶ τοῦ *Νέου Μεξικοῦ*, καὶ ἐκ δύο ἄλλων ἐξωτερικῶν διαμερισμάτων, τῆς *Ἀλάσκας*, ἣτις εἶναι κεχωρισμένη ἐντελὼς τοῦ ἐδάφους τῆς Συμπολιτείας διὰ τῆς ἐπικρατείας τοῦ Καναδᾶ κειμένη ἐπὶ τοῦ βορειοδυτικωτάτου μέρους τῆς Β. Ἀμερικῆς παρὰ τὸν Βερίγγειον πορθμόν, καὶ τῶν ἐν τῷ Εἰρηγικῷ Ὠκεανῷ κειμένων νήσων *Χαβάι*.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ τῆς προόδου καὶ ἐν γένει τοῦ πολιτισμοῦ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς κατέχουσι θέσιν ἐπιφανεστάτην, διότι καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν καὶ ἡ βιομηχανία, καὶ ἡ γεωργία, καὶ ἡ ναυτιλία, καὶ ἡ συγκοινωνία διὰ τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ τῶν πολλῶν σιδηροδρόμων, καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, καὶ ἡ ναυτικὴ καὶ στρατιωτικὴ δύναμις προκαλοῦσι τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Εἶναι δὲ ἡ χώρα καὶ εὐφορωτάτη καὶ πλουσία παρὰ-

γούσα σιτηρά, ὄρυζαν, σιγαροκάλαμον, βάμβακα, πετρέλαιο, γαιάνθρακες καὶ πλείστα μέταλλα, οἷον χρυσόν, ἄργυρον, σίδηρον, χαλκὸν κλπ.

Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 110,000 ἄνδρας, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 10,000,000. Ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 137 πλοίων, ὧν τὰ 62 θωρηκτὰ διαφόρων τάξεων. Προσέτι δὲ ναυπηγοῦνται καὶ ἄλλα περὶ τὰ 40 διάφορα πλοῖα.

Θρησκεία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ τῶν διαμαρτυρομένων, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ καθολικοὶ περὶ τὰ 7,000,000.

Πόλεις δὲ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) Τῶν παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν Πολιτειῶν ἡ Οὐάσιγκτων (308,000 κατ.) ἐν τῇ ὁμοσπονδίᾳ ἐπαρχία Κολομβία, πρωτεύουσα, ὡς εἴρηται, τῆς Συμπολιτείας καὶ ἔδρα τοῦ προέδρου καὶ τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς, ὡς καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον ἡ Βοστώνη (603,000 κατ.) πόλις ἐμπορικῇ ἡ Νέα Ὑόρκη (4,115,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων αὐτῆς) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐδσωνος ποταμοῦ, ἡ ἐμπορικωτάτη τῶν πόλεων τῆς Συμπολιτείας, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον καὶ πλείστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα ἡ Φιλαδέλφεια (1,415,000 κατ.) μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν τὸ Πιτσβούργον (375,000 κατ.) πόλις βιομηχανοῦ τὸ Βούρφαλον (381,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῆς Ἐρίης λίμνης ἡ Κλεβελάνδη (465,000 κατ.) παρὰ τὴν αὐτὴν λίμνην καὶ ἡ Βαλτιμόρη (555,000 κατ.) ΝΔ. τῆς Φιλαδελφείας, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον καὶ ἡ Νέα Ὁρλεάνη (315,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μισσισιπῆ (ἐν τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ), μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν.

2) Τῶν μεσογείων Πολιτειῶν ἡ Κιγκινάτη (346,000 κατ.) παρὰ τὸν Ὀχίον ποταμὸν, τὸ πρῶτον χοιρεμπορεῖον τοῦ κόσμου ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (650,000 κατ.) παρὰ τὸν Μισσισιπῆν, πόλις ἐμπορικῇ, καὶ τὸ Σικάγον (2,050,000 κατ.) παρὰ τὴν λίμνην Μιχιγάνην, ἔχον πανεπιστήμιον καὶ μέγα ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ χοίρων.

3) Τῶν δὲ παρὰ τὸν Εἰρηλικὸν Ὠκεανὸν Πολιτειῶν ἡ σημαντικωτέρα πόλις εἶναι ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος (360,000 κατ.) ἐν τῇ χρυσοφόρῳ πολιτείᾳ Ἀνω Καλιφορνίᾳ, ὁ κυριώτατος λιμὴν ἐν τῷ Εἰρηλικῷ Ὠκεανῷ.

Κτήσεις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς: αἱ νῆσοι Φιλιππῖναι, Γουάμ, Τουτουίλα καὶ Πορτορικόν.

δ'. **Μεξικὸν** (ἐπιφ. 1,987,200 □ χμ., πληθ. 13,610,000). Τὸ Μεξικὸν κείμενον ΝΔ. τῆς Β. Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ῥίο-Γράντε-ντέλ-Νόρτε (Μεγάλου ποταμοῦ τοῦ Βορρά), ἐκτείνεται ΝΑ. περὶ τὸν ὁμόνομον κόλπον καὶ περιλαμβάνει καὶ τὰς χερσονήσους Ὑουκατάνην καὶ Κάτω Καλιφορνίαν. Εἶναι δὲ τὸ Μεξικὸν χώρα ὀρεινὴ καὶ πολλαχοῦ ἡφαιστειώδης, πλουσίᾳ ὅμως εἰς μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἄλλων μετάλλων, καὶ εὐφορὸς παράγουσα καπνόν, ἐσπεριδοειδῆ, καφὲν κλπ., καὶ κατοικεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἰνδιάνων, Κρεσῶν, Νιγριτῶν καὶ μυιάδων ἐκ τῶν τῶν τριῶν τούτων φύλων, ὁμιλούντων ὅμως πάντων τὴν Ἰσπανικὴν γλῶσσαν, διότι πρότερον τὸ Μεξικὸν ἦτο ἀποικία Ἰσπανικὴ. **Θρησκεία** δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Καθολικὴ.

Τὸ Μεξικὸν ἀποτελεῖ δημοκρατικὴν Συμπολιτείαν ἢ Ὁμοσπονδίαν, ἣτις σύγκειται ἐξ 27 Πολιτειῶν, τριῶν διαμερισμάτων καὶ μιᾶς ἐπαρχίας ὁμοσπόνδου· ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Συμπολιτείας ἐκλέγεται κατὰ ἑξαετίαν.

Ἡ Βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι πολὺ προηγμένα, ἡ δὲ συγκοινωνία προάγεται ὀσμήραι.

Ὁ **στρατός** ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀνέρχεται εἰς 28,000 ἄνδρας, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 80,000. Ὁ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 19 διαφόρων πλοίων.

Πόλεις δὲ τῆς Συμπολιτείας σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: τὸ Μεξικὸν (345,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Συμπολιτείας· ἡ Γουαδλαχάρα (100,000 κατ.), ἔχουσα μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ πανεπιστήμιον· ἡ Πουέβλα (95,000 κατ.)· ἡ Βερακρούη (90,000 κατ.)

παρὰ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Μεξικοῦ, καὶ ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος Ποτόζι (60,000 κατ.).

Β'. ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

(Ἐπιφ. 774,000 □ χμ., πληθ. 11,000,000)

α') Μέση Ἀμερική (ἐπιφ. 513,000 □ χμ., πληθυσμ. 4,700,000). Ἡ στενὴ χώρα, ἡ συνδέουσα τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν καὶ διαχωρίζουσα τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τοῦ Εἰρηγικοῦ, καλεῖται Μέση Ἀμερική. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ὄρεινὴ καὶ ὑψιστενῶδες, ἔχει θύμως κλίμα θερμὸν καὶ ἔδαφος εὐφορον παράγον καφέν, ὄρυζαν, κακάον, καπνόν, ἀραβοσίτον κλπ. Καταλαμβάνεται δὲ ὑπὸ Ἰνδιάνων καὶ μεγάλων καθολικῶν τὴν θρησκείαν καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 6 ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων Δημοκρατιῶν καὶ μιᾶς Βρετανικῆς κηϊσεως, αἵτινες εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ Δημοκρατία τῆς Γουατεμάλης (ἐπιφ. 113,000 □ χμ., πληθ. 1,840,000 κατ.), ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Γουατεμάλαν (72,000 κατ.).

2) Ἡ τοῦ Σάν Σαλβαδόρ (ἐπ. 21,160 □ χμ., πληθ. 1,160,000 κατ.), ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Σολβαδόρ (60,000 κατ.).

3) Ἡ τῆς Χονδούρας (ἐπιφ. 114,670 □ χμ., πληθ. 500,000 κατ.) ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Τεγουσιγάπαν (23,000 κατ.). Πλὴν τῆς ἀνεξαρτήτου Χονδούρας ὑπάρχει παρὰ τὸν ὁμίονον κόλπον καὶ ἐπὶ τῆς χερσονήσου Γιουκατάνης καὶ ἡ Βρετανικὴ κηϊσις Χονδούρα (39,000 κατ.), ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Βελίσην (9,000 κατ.).

4) Ἡ τῆς Νικαραγουάς (ἐπιφ. 128,340 □ χμ., πληθ. 460,000 κατ.), ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Μαραγουάν (35,000 κατ.).

5) Ἡ τῆς Κόστα-Ρίκας (ἐπιφ. 48,410 □ χμ., πληθ. 350,000 κατ.) ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸν Ἅγιον Ἰωσήφ (26,000 κατ.) καὶ

6) Ἡ ἀπὸ τῆς Κολομβίας (ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ) ἀποσπασθεῖσα ἐν ἔτει 1903 Δημοκρατία τοῦ Παναμά (ἐπ. 87,480 □ χμ., πληθ.

400,000). ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸν *Παναμᾶν* (30,000 κατ.).

β') **Δυτικαὶ Ἰνδία** (ἐπιφ. 261,000 □ χμ., πληθυσμ. 6,300,000). Αἱ πρὸς Α. τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου κείμεναι καὶ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ὀρινόκου τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἐκτείνονται πολυάριθμοι νῆσοι καλοῦνται *Δυτικαὶ Ἰνδία*, κληθεῖσαι οὕτως ὑπὸ τοῦ ἐν ἔτει 1492 ἀνακαλύψαντος αὐτάς Χριστοφόρου Κολόμβου, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι ἀπετέλουν μέρος τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἰνδιῶν.

Τοπογραφικῶς αἱ νῆσοι αὗται διαίρονται εἰς τὰς *Βαχάμας* ἢ *Λουκαϊκὰς νήσους*, εἰς τὰς *Μεγάλας Ἀντίλλας* καὶ εἰς τὰς *Μικρὰς Ἀντίλλας*.

1) **Βαχάμα**. Αἱ νῆσοι αὗται, αἵτινες κείνται πρὸς Α. τῆς Φλωρίδος καὶ εἶναι πολυάριθμοι, μὴ κατοικούμεναι ὁμῶς πᾶσαι, ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Σπουδαιότερα δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ *Γινα-ιαχάνη*, ἣν πρώτην ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος, τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 1492 καὶ ὠνόμασεν Ἀγιον Σωτήρα.

2) **Μεγάλαι Ἀντίλλαι**. Αὗται εἶναι μόνον τέσσαρες:

α') Ἡ *Κούβα* (ἐπιφ. 118,833 □ χμ., πληθ. 2,049,000) ἡ μεγίστη πασῶν καὶ εὐφορωτάτη, παράγουσα σάκχαρον, καφέν, καὶ τὸν ἄριστον καπνὸν τοῦ κόσμου. Ἡ νῆσος αὕτη ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον *Δημοκρατίαν*. Ἐχει δὲ πρωτεύουσαν τὴν *Ἀβάιναν* (298,000 κατ.) καὶ ἄλλην ἐπίσης σπουδαίαν πόλιν τὸ *Σαντιάγον* (45,000 κατ.) ὀνομαστὸν διὰ τὰ εὐώδη αὐτοῦ σιγάρα.

β') Ἡ *Γαμαϊκὴ* (ἐπιφ. 10,900 □ χμ., πληθ. 830,000), ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Εἶναι δὲ λίαν εὐφορος, παράγουσα καφέν, σάκχαρον, βανίλας, βάμβακα καὶ ἐκλεκτοὺς καρπούς, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Κιγγστὸν* (46,000 κατ.), ἥτις εἶναι καὶ ἔσρα τοῦ διοικητοῦ τῶν ἐν ταῖς Δυτικαῖς Ἰνδαῖς Ἀγγλικῶν κτήσεων.

γ') Ἡ *Αἴτη*, ἥτις ἀποτελεῖ δύο *Δημοκρατίας* ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων (ὁμοῦ ἐπιφ. 77,253 □ χμ., πληθ. 1,810,000), ἥτοι τὴν πρὸς Δ. *Δημοκρατίαν* τῆς *Αἴτης* (1,425,000 κατ.), ἔχουσαν

πρωτεύουσαν τὸν *Λιμένα* τοῦ *Περίγκιπος* (61,000 κατ.), καὶ τὴν πρὸς Α. Δημοκρατίαν τοῦ *Ἀγίου Δομίγγου* 416,000 κατ.), ἔχουσιν πρωτεύουσιν τὴν ὁμώνυμον πόλιν (20.000 κατ.).

δ') Τὸ *Πορτορίκον* (ἐπιφ. 9,300 □ χμ., πληθ. 950,000), ἀνήκον ἀπὸ τοῦ 1898 εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ ἔχον πρωτεύουσιν τὸν *Ἄγιον Ἰωάννην* (32,000 κατ.).

3) *Μικραὶ Ἀντίλλαι*. Αἱ μικραὶ αὗται καὶ πολυάριθμοι νῆσοι κεῖμεναι ἡμικυκλικῶς πρὸ τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης, εἶναι εὐφορώταται καὶ ἀνήκουσιν ἄλλαι μὲν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς (ἡ *Βαρβάδος*, ἡ *Ταβάγος*, ἡ *Ἀγία Τριάς*, ἡ *Ἀγία Λουΐα*, ἡ *Δομνίκα*, ὁ *Ἅγιος Βικέντιος* κ. ἄλ.), ἄλλαι εἰς τοὺς Γάλλους (ἡ *Μαρτινίκα*, ἡ *Γουαδελοῦπη*, ὁ *Ἅγιος Βαρθολομαῖος* κ. ἄλ.), ἄλλαι εἰς τοὺς Ὁλλανδοὺς (ὁ *Ἅγιος Σάββας*, ὁ *Ἅγιος Εὐστάθιος*, ἡ *Κιονρασάου* κλπ.) καὶ ἄλλαι εἰς τοὺς Δανούς (ὁ *Ἅγιος Θωμᾶς*, ὁ *Ἅγιος Ἰωάννης* καὶ ὁ *Τίμιος Στανυός*).

Γ'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

(Ἐπιφ. 18,500,000 □ χμ. Πληθ. 45,000,000).

Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἀποτελεῖται ἐκ 10 χωρῶν δημοκρατούμενων καὶ ἐκ μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς κτήσεως. Καὶ αἱ μὲν 10 δημοκρατούμεναι χώραι εἶναι ἡ *Κολομβία*, ἡ *Βενεζουέλα*, ἡ τοῦ *Ἰσημερινοῦ*, ἡ *Περουΐα*, ἡ *Βολιβία*, ἡ *Χιλή*, ἡ *Ἀργεντίνη*, ἡ *Παραγουάνη*, ἡ *Οὐρουγουάη* καὶ ἡ *Βρασιλία*. Ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ κτήσις εἶναι ἡ *Γουϊάνα*, ἥτις κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ὁλλανδίας καὶ τῆς Γαλλίας. Αἱ χώραι αὗται τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, πλὴν τῆς Βρασιλίας καὶ τῆς Γουϊάνας, εἶναι παλαιαὶ Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι, αἵτινες ὅμως ἀποτινάξασαι τὴν Ἰσπανικὴν κυριαρχίαν κατῴρθωσαν μετὰ μακροχρονίους πολέμους νὰ καταστῶσιν ἀνεξάρτητοι. Ἡ δὲ Βρασιλία ἀνήκουσα εἰς τὴν Πορτογαλίαν, ἥτις τὸ πρῶτον κατέκτησεν αὐτήν, ὑπετάσσετο εἰς τὴν χώραν ταύτην μέχρι τοῦ 1821. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποτινάξασα καὶ αὐτὴ

τὴν Πορτογαλικὴν κυριαρχίαν κατέστη ἀνεξάρτητος ιδρύσασα ἰδίαν αὐτοκρατορίαν διατηρηθεῖσαν μέχρι τοῦ 1889, ὅτε καταλυθεῖσιν καὶ ταύτης ἰδρύθη ἡ Δημοκρατία. Ἡ μόνη δὲ χώρα, ἥτις ἐξακολουθεῖ κατεχομένη ὑπὸ τῶν τῷ πρώτῳ κατακτησάντων αὐτὴν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν Ἀγγλίας, Ὀλλανδίας καὶ Γαλλίας, εἶναι ἡ Γουιάνα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μγάδες, περὶ τὰ 8 ἑκατομ. Ἰσπανικῆς καὶ Πορτογαλικῆς καταγωγῆς, καὶ ὀλίγοι ἰθαγενεῖς εἰδωολάτραι, διατελοῦντες ἔτι ἐν ἡμιαγρία κατὰστάσει. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶναι ἡ καθολικὴ.

1. Κολομβία (ἐπιφ. 1,181,573 □ χμ., πληθ. 4,142,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις ἀποτελεῖ μίαν μόνην Δημοκρατίαν, κεῖται ἐπὶ τῆς ΒΔ. γωνίας τῆς Ν. Ἀμερικῆς παρὰ τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ καὶ τοὺς κόλπους τοῦ Παναμᾶ καὶ τῆς Δαρίας. Διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς Μαγδαληνῆς, ὅστις καθιστᾷ τὸ ἔδαφος αὐτῆς εὐφορον, καὶ παράγει προϊόντα κυριώτερα χρυσόν, ἄργυρον, καπνὸν καὶ καφέν. Πρωτεύουσαν δὲ ἔχει ἡ χώρα τὴν Βογοτᾶν (100,000 κατ.) καὶ ἄλλας πόλεις ἀξίας λόγου τὴν Βορραγκίλλαν (42,000 κατ.) σπουδαῖον λιμένα, κείμενον παρὰ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν, καὶ τὸ Μεδελλίνον (54,000 κατ.).

2. Βενεζουέλα (ἐπιφ. 942,300 □ χμ., πληθ. 2,650,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις κεῖται πρὸς Α. τῆς Κολομβίας καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρινόκου, ἀποτελεῖ δημοκρατικὴν Συμπολίτειαν, ἥτις σύγκειται ἐκ 13 Πολιτειῶν, μιᾶς ὁμοσπόνδου ἐπαρχίας καὶ 4 διαμερισμάτων. Παράγει δὲ καφέν, κακάον, βανίλλην, ἄνθρακα καὶ ἐλαστικὸν κόμμι, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Καρακάσην (73,000 κατ.) καὶ ἄλλας πόλεις ἀξίας λόγου τὴν Βαλεντίαν (40,000 κατ.) καὶ τὸ Μαρακάιβον (35,000 κατ.) παρὰ τὴν ὁμώνυμον λιμνοθάλασσαν.

3. Τοῦ Ἰσημερινοῦ (ἐπιφ. 299,600 □ χμ., πληθ. 1,272,000). Ἡ Δημοκρατία αὕτη, ἥτις καλεῖται οὕτως ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ θέσεως αὐτῆς, κεῖται πρὸς Ν. τῆς Κολομβίας

καὶ ἔχει ὑψοσεία ὕψηλὰ καὶ πάντοτε χιονοσκεπῇ καὶ ὄρη ἐγκλειόμενα χρυσόν, ἄργυρον, πλάτιναν καὶ ὀρυκτοὺς ἀνθρακας. Πρωτεύουσά δὲ αὐτῆς εἶναι τὸ Κίτον (80,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον, καὶ ἄλλαι ἄξιοι λόγου πόλεις τὸ Ρουαγιάκιλον (51,000 κατ.) λιμὴν σπουδαῖος, καὶ ἡ Κουένσα (30,000 κατ.).

Εἰς τὴν Δημοκρατίαν ταύτην ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐκατέρωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ κείμεναι νησίδες Γαλαπάγος.

4. Περουῖα (ἐπιφ. 1,769,804 □ χμ., πληθ. 4,560,000). Ἡ χώρα αὕτη κειμένη πρὸς Ν. τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ διασχίζεται κατὰ μῆκος ὑπὸ τῶν Περουϊανῶν ᾿Ανδεων. Παράγει δὲ νίτρον, φλοιὸν τῆς κίνας, σάκχαρον, μαλλία, χαλκὸν καὶ ἄργυρον, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Λίμαν (145,000 κατ.), ἣτις εἶναι πόλις ἐμπορικὴ συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ λιμένος αὐτῆς Καλλάου (34,000 κατ.) καὶ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον, ὅπερ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον τῆς Ἀμερικῆς. Ἄλλας δὲ πόλεις ἄξιας λόγου ἔχει τὸ Κουσκοκ (30,000 κατ.) καὶ τὴν Ἀρεκίπαν (35,000 κατ.)

3. Βολιβία (ἐπιφ. 1,470,196 □ χμ., πληθ. 1,955,000). Ἡ χώρα αὕτη κειμένη ΝΑ. τῆς Περουῖας ἔχει κλίμα ποικίλον, ὄρη λίαν μεταλλοφόρα καὶ θασώδη, καὶ ἔδαφος εὐφορώτατον. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Σούκρα (28,000 κατ.) ἔχουσα πανεπιστήμιον. Ἄλλαι δὲ ἄξιοι λόγου πόλεις ἡ Λαπάξη (58,000 κατ.), ἣτις εἶναι πόλις ἐμπορικὴ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον, καὶ τὸ Ποτόσι (20,000 κατ.) ὀνομαστόν ἄλλοτε διὰ τὰ μεταλλεῖα αὐτοῦ.

6. Χιλῆ (ἐπιφ. 755,100 □ χμ., πληθ. 3,250,000). Ἡ Δημοκρατία αὕτη κειμένη πρὸς Δ. τῆς Βολιβίας καὶ τῆς Ἀργεντινῆς, ἐκτείνεται παρὰ τὸν Εἰρηγικὸν Ὠκεανὸν ἀπὸ τῆς Περουῖας μέχρι τοῦ Μαγελανείου πορθμοῦ καὶ πέραν τούτου ἐπὶ τῆς Γῆς τοῦ Πυρὸς μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρν. Ἐχει δὲ ἡ χώρα αὕτη πλούσια μεταλλεῖα ἀργύρου, χαλκοῦ, γαιανθράκων καὶ νίτρου καὶ πρωτεύουσαν τὸ Σαντιάγον (350,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον. Ἄλλας δὲ πόλεις

ἀξίας λόγου ἔχει τὸ *Βαλπαράϊσον* (145,000 κατ.), ὅπερ εἶναι ἐπὶ εἰον τοῦ *Σαντιάγου*, μεθ' οὗ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου καὶ μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν, καὶ τὴν *Τάλλαν* (43,000 κατ.). Εἰς τὴν *Χιλὴν* ἀνήκουσι καὶ αἱ νησίδες *Χιλόαι*, ἡ μακρὰν τῆς ἀκτῆς κειμένη νησίς *Ιωάννης Φερδινάνδος* καὶ τινες ἄλλαι ἐκ τῶν παρακειμένων πρὸς Δ. νησίδων. Προσέτι δὲ μέρος τῆς *Παταγονίας* καί, ὥς εἴρηται, μέρος τῆς *Γῆς τοῦ Πυρός*.

7. Ἀργεντίνη (ἐπιφ. 2,804,400 □ χιλ., πληθ. 5,976,000). Ἡ Δημοκρατία αὕτη, κειμένη πρὸς Α. τῆς *Χιλῆς* καὶ πρὸς Ν. τῆς *Βολιβίας*, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας, 14 *Πολιτειῶν* καὶ 9 διαμερισμάτων ὁμοσπόνδων. Διαρρέεται δὲ ἡ χώρα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ *Λαπλάτα*, τῶν παραποτάμιων αὐτοῦ *Παράνα* καὶ *Οὐρουγουάη*, καὶ νοτιώτερον ὑπὸ τοῦ *Ῥίο-Κολοράδο* καὶ *Ῥίο-Νέγρο*, καὶ ἐξάγει δέρματα, βάμβακα, ἔρια, ὄρυζαν, κρέας, ζῖα καὶ ἄλλα. Ἔχει δὲ πρωτεύουσαν τὴν *Βουένος-ἈἼρες* (1,440,000 κατ.), ἣτις εἶναι ὁμόσπονδος καὶ ἡ πολυανθρωποτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη τῶν πόλεων τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς καὶ οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Λαπλάτα*. Ἀλλας δὲ ἀξίας λόγου πόλεις ἔχει τὴν *Κόρδοβαν* (50,000 κατ.) ἔχουσαν πανεπιστήμιον, τὸ *Ροζάριον* (ἐπιφ. 112,000 κατ.) παρὰ τὸν ποταμὸν *Παράναν*, καὶ τὴν *Λαπλάταν* (48,000 κατ.).

Εἰς τὴν Ἀργεντίνην ἀνήκει καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς *Παταγονίας* καὶ τὸ ἥμισυ τῆς *Γῆς τοῦ Πυρός*.

Αἱ δὲ πρὸς Α. τοῦ *Μαγελανείου* πορθμοῦ κείμεναι τραχεῖαι καὶ ἔρημοι *Φαλλκλανδικαὶ* νῆσοι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Ἀγγλους, οἵτινες κατέλαβον αὐτάς χάριν κυρίως τῆς ἀλιείας τῶν φαλαινῶν.

8. Παραγουάη (ἐπιφ. 253,100 □ χιλ., πληθ. 634,000). Ἡ μικρὰ αὕτη Δημοκρατία κειμένη ΒΑ. τῆς Ἀργεντίνης εἶναι εὐφορος, παράγουσα τέτον, καφέν, ἀραβόσιτον καὶ καπνόν, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀσουναῖων (60,000 κατ.).

9. Οὐρουγουάη (186,926 □ χιλ., πληθ. 1,105,000). Ἡ Δημοκρατία αὕτη, ἣτις κεῖται παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν

καὶ πρὸς Α. τῆς Ἀργεντίνης, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Οὐρουγουάη, εἶναι εὐφορωτάτη παράγουσα σιτηρά, καφέν, καπνὸν καὶ σακχαροκάλαμον. Ἐξάγει δὲ μαλλία, στέαρ, ζῶα καὶ κρέας ἄλλιπαστον, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Μοντεβιδεον (275,000 κατ.), ὅπερ εἶναι καὶ μέγας λιμὴν παρὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Δαπλάτα σχηματιζόμενον κόλπον.

10. Βρασιλιανὴ Συμπολιτεία (ἐπιφ. 8,550,000 □ χμ., πληθ. 17,500,000). Ἡ Βρασιλία, ἣτις κατέχει τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ἀποτελεῖ Συμπολιτείαν δημοκρατικὴν συνισταμένην ἐξ 20 Πολιτειῶν, ἐξ ἑνὸς διαμερισματος, ἐν ᾧ κεῖται ἡ πρωτεύουσα, καὶ ἐξ ἑνὸς νομοῦ. Ἡ ἀχανὴς αὕτη χώρα, ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων, τῶν πολλῶν αὐτοῦ παραποτάμων, τῶν ἄνω ῥοφῶν τοῦ Παράνα καὶ ἄλλων ποταμῶν, εἶναι εὐφορωτάτη παράγουσα καφέν, καπνόν, ὄρυζαν, σάκχαρον, βανίλλαν, κακάον, βάμβακα, ἐλαστικὸν κόμμι, βαφικὰ ξύλα, πλάτιναν, ἀδάμαντας καὶ ἄλλα. Ἐκ δὲ τῶν κατοίκων αὐτῆς οἱ πλείστοι εἶναι Πορτογαλικῆς καταγωγῆς καὶ καθολικοὶ τὴν θρησκείαν. Πρωτεύουσα τῆς Συμπολιτείας εἶναι τὸ Ῥιον Ἰανέιρον (740,000 κατ.) πόλις ἐμπορικωτάτη κειμένη παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον ἐπὶ τοποθεσίας μαγευτικωτάτης καὶ ἔχουσα ἓνα τῶν εὐρυχωροτέρων καὶ ἀσφαλεστέρων λιμένων τῆς γῆς. Ἄλλαι δὲ σπουδαῖαι πόλεις αὐτῆς εἶναι ἡ Βαχία (230,000 κατ.) μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν· τὸ Περγαμβούκον (120,000 κατ.), πόλις παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, καὶ ὁ Ἅγιος Παῦλος (240,000 κατ.).

11. Γουϊάνα (ἐπιφ. 298,277 □ χμ., πληθ. 348,000). Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις κεῖται πρὸς Α. τῆς Βενεζουέλης καὶ πρὸς Β. τῆς Βρασιλίας, εἶναι ἡ μόνη ἐκ τῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς χωρῶν, ἣτις κατέχεται ὑπὸ Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Εἶναι δὲ ταῦτα, ὡς εἴρηται, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ὁλλανδία καὶ ἡ Γαλλία.

Καὶ ἡ μὲν Ἀγγλία κατέχει τὸ δυτικὸν μέρος αὐτῆς (ἐπιφ. 90,277 □ χμ., πληθ. 234,000) ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Γεωργετόβην (50,000 κατ.).

Ἡ δὲ Ὀλλανδία κατέχει τὸ μέσον (129,000 $\square$ χμ., πληθ. 81,000), ὅπερ καλεῖται **Σουρινάμ** καὶ ἔχει πρωτεύουσιν τὸ **Παραμάριβον** (35,000 κατ.).

Ἡ δὲ Γαλλία κατέχει τὸ ἀνατολικὸν μέρος (ἐπιφ. 78,900 $\square$ χμ., πληθ. 33,000), ὅπερ καλεῖται **Καθέννη** ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ **Καθέννης** (13,000 κατ.).

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἡ Ἀμερική εἶναι ἡ δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος ἡπειρος τῆς γῆς. Κεῖται δὲ μεταξύ τριῶν Ὠκεανῶν, ἴτοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Βορείου Παγωμένου, χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ Βερίγγειου πορθμοῦ καὶ διαιρεῖται διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ εἰς Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικήν.

Ἐχει δὲ θαλάσσας δύο, ἐν μὲν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ τὴν Βερίγγειον, ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ τὴν Καριβικὴν ἢ τῶν Ἀντιλλῶν.

Κόλπους δὲ ἔχει πολλοὺς, ὧν οἱ ἀξιολογώτεροι εἶναι ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ Ὠκεανῷ ὁ Βαφθίνιος· ἐν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ ὁ Καλιφορνικὸς καὶ ὁ τοῦ Παναμᾶ, καὶ ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ ὁ Οὐδσώνσιος, ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, ὁ Μεξικανικὸς καὶ ὁ τῆς Χονδούρας.

Καὶ πορθμοὺς ἡ Ἀμερική ἔχει πολλοὺς, ὧν κυριώτεροι εἶναι οἱ ἑξῆς: ὁ Βερίγγειος, ὅστις χωρίζει τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας· ὁ Οὐδσώνσιος, ὅστις συνδέει τὸν ἐμώνυμον κόλπον μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ· ὁ Λαβίσιος μετὰ τῆς νήσου Βαφφίνης καὶ τῆς Γροινλανδίας· ὁ τῆς Φλωρίδος, ὅστις χωρίζει τὴν ἐμώνυμον χερσόνησον ἀπὸ τῆς Κούδας· καὶ ὁ Μαγελάνσιος, ὅστις χωρίζει τὴν Παταγονίαν ἀπὸ τῆς Γῆς τοῦ Πυρός.

Ἰσθμὸν δὲ ἔχει τὸν τοῦ Παναμᾶ, ὅστις συνδέει τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν μετὰ τῆς Νοτίου.

Χερσονήσους δὲ ἔχει ἀξιολογωτέρας τὰς ἑξῆς: Ἐν μὲν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ τὴν Λαβραδορίαν, τὴν Νέον Βρουναβίγην, τὴν Νέαν Σκωτίαν καὶ τὴν Φλωρίδα, κειμένας ἀπάσας ἐπὶ τῶν ἀνατ. παραλλίων τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, καὶ τὴν Ὑουκατάνην παρὰ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον· ἐν δὲ τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ τὴν Ἀλάσκαν, παρὰ τὸν Βερίγγειον πορθμόν, καὶ τὴν Κάτω Καλιφορίαν.

Νήσους δὲ ἔχει ἀξιολογώτερας ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ Ὠκεανῷ τὴν Γροινλανδίαν καὶ τὴν Βαρφίνην, ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ τὴν Σουθάμπιαν, τὴν Νέαν Φουνδλανδίαν ἢ Νεαν Γῆν, τὰς Βαχάμας καὶ τὰς Μεγάλας καὶ Μικρὰς Ἀντίλλας.

Ὅρη. Ἡ Ἀμερικὴ διασχίζεται ὑπὸ πολλῶν σειρῶν ὀρέων, ὧν αἱ μέγιστα καὶ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ καλούμεναι Κορδιλλιέραι, αἵτινες διασχίζουν αὐτὴν κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἑκτασιν ἀπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Μαγελανείου πορθμοῦ. Αἱ Κορδιλλιέραι δὲ αὗται, αἵτινες ἔχουσι πλεῖστα μέταλλα καὶ ἡφαίστεια ἐσθεσμένα καὶ ἐνεργά, διαιροῦνται εἰς τὰς Ἀνδεις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, εἰς τὰς Ἀνδεις τῆς Μέσης Ἀμερικῆς, ἀπὸ τοῦ Παναμᾶ μέχρι τοῦ ἐν τῷ Μεξικῷ ἰσθμοῦ τῆς Τεχουαντεπέκης, καὶ εἰς τὰς Κορδιλλιέρας τῶν Ἀνδεων τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ καὶ αἱ Ἀνδεις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς χωρίζονται εἰς δύο μακροτάτας ὄροστοιχίας, ὧν ἡ μὲν ἐκτείνεται παρὰ τὸν Εἰρηγικὸν Ὠκεανόν, ἀποτελομένη ἐκ τῆς Σιέρρας Νεβάδας καὶ τῆς Σιέρρας Μάδρε, ἡ δὲ ἑτέρα ἐκτείνεται πρὸς Α. καὶ σχεδὸν παραλλήλως τῆς πρώτης καὶ καλεῖται ὄροστοιχία τῶν Βραχωδῶν ὀρέων. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ὄροστοιχῶν κεῖται τὸ ὄροπέδιον τῆς Οὐτάχης. Πλὴν δὲ τῶν εἰρημένων ὄροστοιχῶν ὑπάρχουσι προσέτι ἐν μὲν τῇ Β. Ἀμερικῇ καὶ κατὰ τὰς ΝΑ. ἀκτὺς αὐτῆς τὰ Ἀλλεγάνια ὄρη ὅλως ἄσχετα πρὸς τὰς Κορδιλλιέρας, ἐν δὲ τῇ Ν. Ἀμερικῇ ΒΔ. μὲν ἡ Σιέρρα Νεβάδα τῆς Ἀγίας Μάρθας καὶ τὰ τῆς Βανεζουέλης, ΝΑ. τούτων τὰ τῆς Γουϊάνας, κατὰ δὲ τὸ ἀνατ. μέρος τὰ Βρασιλιανά, ὅτινα εἶναι πολυάριθμα.

Ἀκρωτήρια δὲ ἔχει ἡ Ἀμερικὴ ἀξιολογώτερα τὰ ἐξῆς: τὸ τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας παρὰ τὸν Βερίγγειον πορθμόν, τὸ Βαρρόβιον παρὰ τὸν Β. Παγ. Ὠκεανόν, τὸν Ἅγιον Λουκᾶν ἐν τῇ χερσονήσῳ Καλιφορνίᾳ, τὸν Ἅγιον Ρόκον ἐν τῇ Βρασιλίᾳ καὶ τὸ Χόρν ἐν τῇ Γῇ τοῦ Πυρός.

Πεδιάδας ἔχει ἡ Ἀμερικὴ πολλὰς καὶ εὐρυτάτας, ὧν ἀξιο-

λογώτεραι εἶναι ἐν μὲν τῇ Β. Ἀμερικῇ ἢ Οὐδασώνειος καὶ αἱ ὑπὸ τῶν ποταμῶν Μακκένζυ, Μισισσιππὴ καὶ Μισσοῦρη ἀρδεύμεναι, ἐν δὲ τῇ Ν. Ἀμερικῇ αἱ ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ὀρινόκου, Ἀμαζόνων καὶ Αὐπλάτα ἀρδεύμεναι.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Ἐξ ὅλων τῶν ὑπείρων τῆς γῆς ἡ Ἀμερικῇ, ἥ τε Βόρειος καὶ ἡ Νότιος, ἔχει τοὺς μεγαλειτέρους ποταμοὺς καὶ τὰς μεγαλειτέρας λίμνας. Καὶ τῶν μὲν ποταμῶν οἱ σημαντικώτεροι εἶναι οἱ ἑξῆς: Ἐν μὲν τῇ Β. Ἀμερικῇ ὁ Μακκένζυ χυνόμενος εἰς τὸν Β. Παγ. Ὠκεανόν· ὁ Ὑουκὼν χυνόμενος εἰς τὴν Βερίγγειον θάλασσαν· ὁ Κολουμβίος χυνόμενος εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν· ὁ δυτικὸς Κολοράδος χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλιφορνίας· ὁ Ἅγιος Αὐρεντίος, ὅστις δεχόμενος τὰ ὕδατα πέντε μεγάλων λιμνῶν χύνεται εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον· καὶ οἱ εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον χυνόμενοι Ριο-Γράντε-νιέλ-Νόρτε (ἦτοι μέγας ποταμὸς τοῦ Βορρᾶ) καὶ Μισισσιππῆς, ὁ μέγιστος τῆς γῆς, ὅστις κατὰ τὸν ῥοδὸν αὐτοῦ δέχεται τὰ ὕδατα πολλῶν παραποτάμων (τοῦ Μισσοῦρη, τοῦ Ὀχίου, τοῦ Ἀρκάνσα κ. ἄλ.). Ἐν δὲ τῇ Ν. Ἀμερικῇ ὁ Ὀρινόκος, ὁ τῶν Ἀμαζόνων, ὁ πολυῦδρότατος τῆς γῆς, δεχόμενος τὰ ὕδατα πλείστων παραποτάμων, καὶ ὁ Αὐπλάτας, ὅστις σχηματίζεται ἐκ τοῦ Παράνα, τοῦ Οὐρουγινάη καὶ πολλῶν ἄλλων παραποτάμων καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Τῶν δὲ λιμνῶν αἱ σημαντικώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: Ἐν μὲν τῇ Β. Ἀμερικῇ βορειότερον μὲν (ἐν τῇ Καναδᾷ) αἱ τῶν Ἀρκιων καὶ τῶν Αὐλῶν λεγόμεναι, ἡ Ἀθαβάσκα, ἡ Οὐαλλαστόνη καὶ ἡ Οὐϊνπέγη· νοτιοανατολικώτερον δὲ (ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Συμπολιτείᾳ καὶ παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Καναδᾶ) πέ, τε μεγάλαι, ὧν τὰ ὕδατα ἀποτελοῦσι τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ Ἀγίου Αὐρεντίου. Αὗται δὲ εἶναι ἡ Ἀνω Λίμνη, ἡ Μιχιγάνη, ἡ Οὐρόνη, ἡ Ἐλίη καὶ ἡ Ὑπάριος, εἰς ἣν χύνεται ὁ Νουάρας ποταμὸς, πηγάζων ἐκ τῆς Ἐρίης καὶ σχηματίζων ἐν τῇ μέσῃ περίπῳ τοῦ ῥοῦ αὐτοῦ δύο καταρράκτας. Πλὴν δὲ τῶν λιμνῶν τούτων ὑπάρχει προσέτι ἐν τῇ

Β. Ἀμερικὴ πρὸς **Δ.** τῶν Βραχυδῶν ὁρίων ἐν τῇ Οὐτάχῃ ἢ Μεγάλῃ Ἀλμυρᾷ λίμνῃ, καλουμένη οὕτω, διότι τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἶναι ἀλμυρόν. Ἐν δὲ τῇ **Ν.** Ἀμερικῇ, ἣτις δὲν ἔχει πολλὰς λίμνας, σημαντικώτεραι εἶναι ἡ *Μαρακάιβος* καὶ ἡ *Τικακά*.

Τὸ *κλίμα* τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ποικίλον· καὶ τὰ μὲν βορειότατα καὶ νοτιώτατα μέρη αὐτῆς εἶναι ψυχρότατα, τὰ δὲ ὀλιγώτερον βόρεια καὶ νότια εἶναι εὐκρατα, τὰ δὲ μέσα εἶναι θερμά. Ἐνισχυοῦ δὲ τῶν παρὰλλίων, καὶ πρὸ πάντων ἐν ταῖς Δυτικαῖς Ἰνδίαῖς, ἀναπτύσσεται κίτρινος πυρετός.

Προϊόντα. Τῆς Ἀμερικῆς τὰ προϊόντα εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα. Καὶ τὰ μὲν φυτικὰ αὐτῆς προϊόντα εἶναι σίτος, ἀρχόσιτος, ὄρυζα, γεώμυλα, κηφές, πέπερι, κίνα, βανίλλη, κακάον, καπνός, σακχαροκάλαμον καὶ βάμβαξ· τὰ δὲ ὀρυκτὰ χρυσός, ἄργυρος, μόλυβδος, χαλκός, λευκόχρυσος (πλάτινα), ὀδράργυρος, ἀδάμαντες, γαιάνθρακες καὶ ἄλλα. Πλὴν δὲ τούτων ἔχει προσέτι ἡ Ἀμερικὴ πολλὰ ζῶα ἡμέρα, ἔτι δὲ καὶ ἄγρια, ὡς ἀγρίους ἵππους, πιθήκους, κάστορας, ἄρκτους καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἔποικοι Εὐρωπαῖοι (Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Ἰσπανοὶ, Πορτογάλοι, Γερμανοὶ κλπ.), οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι μιγάδες, μαυροὶ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς μετενεχθέντες, αὐτόχθονες Ἀμερικανοί, οἵτινες καλοῦνται καὶ Ἰνδιάνοι, Σιναι καὶ διάφοροι ἄλλοι. Ὡς πρὸς δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι χριστιανοὶ (διαμαρτυρόμενοι καὶ καθολικοὶ), εἰδωολάτραι δὲ οἱ αὐτόχθονες.

Πολιτισμός. Ὁ πολιτισμός εἶναι τὰ μάλιστα προηγμένος ἐν τῇ Βορείῃ Ἀμερικῇ, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς **Β.** Ἀμερικῆς, ἕνεκα τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς καὶ δραστηριότητος τῶν κατοίκων αὐτῶν. Ἐν δὲ τῇ Νοτίῃ Ἀμερικῇ δὲν εἶναι πολὺ προηγμένος.

Τὸ δὲ *πολίτευμα* ἐν ἀπάσαις ταῖς Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς, τῆς τε Βορείου καὶ τῆς Μέσης καὶ τῆς Νοτίου, εἶναι *δημοκρατικόν*.

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΑΤΩΝ ΝΗΣΩΝ, ΟΡΕΩΝ,
ΠΟΤΑΜΩΝ, ΛΙΜΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Χῶραι τῆς Ἀμερικῆς : ἡ Γροινλανδία, ἡ Βρετανικὴ Βόρειος Ἀμερικὴ, αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, τὸ Μεξικόν, ἡ Δημοκρατία τῆς Γουατεμάλης, ἡ τοῦ Σάν Σαλβαδόρ, ἡ τῆς Χονδούρας, ἡ τῆς Νικαραγούας, ἡ τῆς Κόστα-Ρίκας, ἡ τοῦ Παραμα, αἱ Ἀντικαὶ Ἰνδῖαι (Βαχάμα, Μεγάλαι Ἀντίλλαι, Μικραὶ Ἀντίλλαι), ἡ Κολομβία, ἡ Βενεζουέλα, ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἡ Περονία, ἡ Βολιβία, ἡ Χιλὴ, ἡ Ἀργεντίνη, ἡ Παραγουάη, ἡ Οὐρουγουάη, ἡ Βρασιλία καὶ ἡ Γουϊάνα

Νῆσοι κυριώτατοι : ἡ Γροινλανδία, ἡ Βαρφίνη, ἡ Νέα Φουνδλανδία ἢ Νέα Γῆ καὶ αἱ Μεγάλαι Ἀντίλλαι.

Ὅρη κυριώτατα : αἱ Κορδιλλέρας, τὰ Βραχώδη ὄρη, τὰ Ἀλλεγάνια ὄρη, ἡ Σιέρρα Νεβάδα τῆς Ἀγίας Μάρθας, τὰ τῆς Βενεζουέλης, τὰ τῆς Γουϊάνας καὶ τὰ Βρασιλιανά.

Ποταμοὶ κυριώτατοι : ὁ Μακκένζι, ὁ Κολουμβίας, ὁ Κολοράδος, ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος, ὁ Ρίο-Γράντε-ντέλ-Νόρτε, ὁ Μισισσιπιῆς, ὁ Ὀρινόκος, ὁ τῶν Ἀμαζόνων, ὁ Ασπλάτας, ὁ Παράνας καὶ ὁ Οὐρουγουάης.

Λίμναι κυριώταται : ἡ τῶν Ἀρκτων, ἡ τῶν Δούλων, ἡ Ἀθασάσκα, ἡ Οθαλλαστόνη, ὁ Οὔνιπéγη, ἡ Ἀνω Λίμνη, ἡ Μιχαγάνη, ἡ Οὐρόνη, ἡ Ἐρίη, ἡ Ὀντάριο, ἡ Μεγάλῃ Ἀλμυρὰ Λίμνη καὶ ἡ Τιμνάκα.

Πόλεις κυριώταται : Ἐν τῇ Βρετανικῇ Β. Ἀμερικῇ : ἡ Μοντερέαλη (268,000 κατ.) καὶ τὸ Τορόντον (208,000 κατ.). Ἐν ταῖς Ἠνωμ. Πολ. τῆς Β. Ἀμερικῆς : ἡ Νέα Ὑόρκη (4,115,000 κατ.), ἡ Φιλαδέλφεια (1,415,000 κατ.), ἡ Βοσιώνη (603,000

κατ.), ἡ Βολτιμόρη (555,000 κατ.), τὸ Σικάγον (2,050,000 κατ.), ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (650,000 κατ.), ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος (360,000 κατ.), ἡ Νέα Ὁρλεάνη (315,000 κατ.) καὶ ἡ Οὐάσιγκτων (308,000 κατ.). Ἐν τῷ Μεξικῷ: τὸ Μεξικόν (345,000 κατ.) καὶ ἡ Γουαδαλαγιάρα (100,000 κατ.). Ἐν τῇ Νοτ. Ἀμερικῇ: Ἐν Κολομβία ἡ Βογοιά (100,000 κατ.)· ἐν Βενεζουέλλῃ ἡ Καρακάση (13,000 κατ.)· ἐν τῇ Δημ. τοῦ Ἰσημερινοῦ τὸ Κίτον (80,000 κατ.)· ἐν τῇ Περουῖᾳ ἡ Λίμα (145,000 κατ.)· ἐν τῇ Βολιβία ἡ Λαπάζη (58,000 κατ.)· ἐν τῇ Χιλῇ τὸ Σαντιάγον (350,000) καὶ τὸ Βαλπαράϊσον (145,000 κατ.)· ἐν τῇ Ἀργεντίνῃ ἡ Βουένο - Ἀϊρες (1,140,000 κατ.)· ἐν τῇ Παραγουάῃ ἡ Ἀσουνσιὼν (60,000 κατ.)· ἐν τῇ Οὐρουγουάῃ τὸ Μοντεβ.δεον (275,000 κατ.)· ἐν τῇ Βρασιλία τὸ Ριον Ἰανέϊρον (740,000 κατ.), ἡ Βαχία (230,000 κατ.) καὶ ὁ Ἅγιος Παῦλος (240,000 κατ.) καὶ ἐν τῇ Κούβα ἡ Ἀράνα (298,000).

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

(*Επιφ. 8.915.000 □ χμ. Πληθ. 7.000.000).

Ἡ Αὐστράλια, ἥτις εἶναι ἡ μικροτέρα τῶν ἡπείρων τῆς γῆς κατὰ τὴν ἑκτασιν καὶ τὸν πληθυσμόν, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Ἑπειρωτικῆς καὶ τῆς Νησιωτικῆς Αὐστραλίας. Καὶ ἡ μὲν Ἑπειρωτικὴ Αὐστράλια, εἰς τὴν ἀνήκει καὶ ἡ πρὸς Ν. αὐτῆς κειμένη νήσος Τασμανία, κεῖται μεταξὺ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εὐργινικοῦ Ὠκεανοῦ· ἡ δὲ Νησιωτικὴ, ἥτις ἀποτελεῖται ἐξ ἀναριθμήτων νήσων, κεῖται ἐν τῷ Εὐργινικῷ Ὠκεανῷ, ἐξ οὗ καλεῖται καὶ Ὠκεανία καὶ διαιρεῖται εἰς τὴν Μελανησιαν, τὴν Πολυνησίαν, τὴν Μικρονησίαν καὶ τὴν Νέαν Σηλανδίαν.

Α' Ἡ ΠΕΡΙΩΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

(*Επιφ. 7.704.000 □ χμ Πληθ. 4.500.000).

Ἡ Ἑπειρωτικὴ Αὐστράλια, ἥτις ἀνεκαλύφθη ἐν ἔτει 1642 ὑπὸ τῶν Ὑλλανδῶν καὶ ἐκαλεῖτο διὰ τοῦτο πρότερον Νέα Ολλανδία, ἀποικισθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1788 ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἐγένετο ἔκτοτε ἀποικία αὐτῆς. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ ὀλιγαριθμῶν ἰθαγενῶν Μαύρων, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ὁσημέραι ἐλλειπουσιν, ὑπὸ ὀλιγαριθμῶν ἐπιστῆς Σινῶν καὶ ὑπὸ διαφορῶν ἀποικῶν Εὐρωπαϊῶν, οἵτινες εἶναι οἱ πολυαριθμότεροι. Οὐροκία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ τῶν διαμαρτυρομένων.

Ἡ Ἑπειρωτικὴ Αὐστράλια δὲν ἔχει οὔτε κόλπον οὐδὲ πολλὰς οὔτε πολλὰς χερσονήσους. Καὶ τῶν μὲν κυκλῶν σπουδαιότεροι εἰ-

και ὁ τῆς Καρπενταρίας πρὸς Β. καὶ ὁ Αὐστραλιανὸς πρὸς Ν. μετὰ τοῦ μικροῦ κόλπου Σπένσερ τῶν δὲ χερσονήσων σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Ύόρκη καὶ ἡ τῆς Γῆς τοῦ Ἀργεμ πρὸς Β.

Πορθμοὺς δὲ ἔχει δύο, πρὸς Β. μὲν τὸν Τορρέσιον, χωρίζοντα αὐτὴν ἀπὸ τῆς νήσου Νέας Γουινέας, πρὸς Ν. δὲ τὸν Βάσιον, χωρίζοντα αὐτὴν ἀπὸ τῆς νήσου Τασμανίας.

Τῶν ὁρέων τῆς Ἠπειρωτικῆς Αὐστραλίας μόνον τὰ πρὸς τὸ ΝΑ. μέρος αὐτῆς κείμενα εἶναι τὰ σπουδαιότερα, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ Κυανᾶ καὶ αἱ Αὐστραλιαναὶ Ἀλπεις, ὧν ἡ ὑψίστη κορυφή εἶναι ὁ Κοσκιοῦσκος (2,000 μ.). Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων τὰ σπουδαιότερα εἶναι πρὸς Β. τὸ Ύόρκ, πρὸς Α. τὸ Σάνδιον καὶ πρὸς Ν. τὸ Οὐϊλάσνιου.

Ποταμοὺς δὲ ἡ χώρα ἔχει πολλοὺς, ἀλλ' οὐχὶ ἀξιόους λόγου ὁ σπουδαιότερος δὲ αὐτῶν εἶναι ὁ Μούρραυ, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν Αὐστραλιανῶν Ἀλπεων καὶ δεχόμενος κατὰ τὸν ῥοὺν αὐτοῦ διαφόρους παραποτάμους ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Καὶ λίμνας δὲ πολλὰς ἔχει ἡ χώρα, ὧν αἱ μᾶλλον ἀξίαι λόγου εἶναι ἡ Εὐρη, ἡ Γαιρδνέρη καὶ ἡ Τορρένη.

Τὸ κλίμα τῆς Ἠπειρωτικῆς Αὐστραλίας εἶναι ἐν γένει ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον, πλην τοῦ ἐσωτερικοῦ, καὶ ἰδίως τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς χώρας, ὅπερ κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι ἀχαλνῆς ἔρημος ὁμοία πρὸς τὴν Σαχάραν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ (1788), καθ' ἣν μετηνέχθησαν εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἐκ τῆς Εὐρώπης τὰ σιτηρά, ἡ ἄμπελος καὶ πολλὰ φυτὰ καὶ ζῷα, ἐξάγει ἡ χώρα μεγάλαν ποσότητα σίτου, οἴνου, κρέατος, ἐρίου καὶ ἄλλων. Πλην δὲ τούτων τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἐγκλείει καὶ μέγαν πλοῦτον ὀρυκτῶν, ἦτοι γαιανθράκων, ἁλατος, χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ.

Ἡ δὲ συγκοινωνία διευκολύνεται ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ Αὐστραλίᾳ καὶ τῇ Τασμανίᾳ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων.

Ἡ Ἠπειρωτικὴ Αὐστραλία εἶναι ὁλόκληρος ἀποικία Βρετανική. Ἀποτελεῖται δὲ πολιτικῶς ἐξ ἐνὸς διαμερίσματος καὶ ὁ αὐτονομῶν Πολιτειῶν, ὧν ἐκάστη ἔχει ἴδιον Ἀγγλον διοικητὴν καὶ

Ιερίαν κυβέρνησιν καὶ Βουλὴν. Αἱ Πολιτεῖαι δὲ αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ Πολιτεία Κουῖνσανλδία (Χώρα τῆς Βασιλείσσης), κατέχουσα τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Αὐστραλίας μετὰ τῆς χερσονήσου Ὑόρκης καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Βρισβάνην (132,000 κατ.), ἣτις εἶναι σπουδαιότατος λιμὴν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας καὶ συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς ἐν τοῖς μεσογείοις κειμένης Σορλεβίλλης.

2) Ἡ Πολιτεία Νέα Νότιος Οὐαλλία κειμένη πρὸς Ν. τῆς προηγουμένης, ὀνομαστὴ διὰ τοὺς γαιάνθρακας, τὸν χρυσὸν καὶ τὰ ζῶα αὐτῆς, καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Σύδνεϋ (540,000 κατ.), ἣτις εἶναι εὐλίμενος καὶ ἐμπορικωτάτη, καὶ συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῶν μεσογείων πόλεων Βούρκης καὶ Χάης, καὶ τῆς πρωτεύουσας τῆς Πολιτείας Βικτωρίας Μελβούρνης.

3) Ἡ Πολιτεία Βικτωρία πρὸς Ν. τῆς προηγουμένης ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Μελβούρνην (526,000 κατ.), ἣτις κειμένη παρὰ τὸν Λιμένα τοῦ Φιλίππου εἶναι λίαν ἐμπορικὴ, ἔχει πανεπιστήμιον καὶ συνδέεται σιδηροδρομικῶς οὐ μόνον, ὥς εἴρηται μετὰ τῆς πρωτεύουσας τῆς Πολιτείας Νέας Νοτίου Οὐαλλίας Σύδνεϋ, ἀλλὰ καὶ μετ' ἄλλων πόλεων τῆς Αὐστραλίας.

4) Ἡ Πολιτεία Νότιος Αὐστραλία, ἣτις κεῖται πρὸ Δ. τῆς Βικτωρίας, τῆς Νέας Νοτίου Οὐαλλίας καὶ ἐν μέρει τῆς Κουῖνσανλδίας. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι εὐφωρωτάτη ἔχουσα προσέτι καὶ κλίμα γλυκὺ καὶ σπουδαίαν κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀδελοΐς (176,000 κατ.), ἣτις εἶναι λιμὴν ἐμπορικὸς ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἀγίου Βικεντίου καὶ συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Μελβούρνης καὶ τῆς λιμένος Ἐιρῆς. Εἰς τὴν Πολιτείαν ταύτην ὑπάγεται διοικητικῶς καὶ ὁ πρὸς Β. αὐτῆς κείμενος καὶ μέχρι τῆς θαλάσσης ἐκτετατός Βόρειος λεγόμενος νομός, ἐν ᾧ κεῖται καὶ ἡ Χώρα τῆς Ἀλεξάνδρας, καὶ ὅστις ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Παλμερστόνην (30,000 κατ.), ἐπὶ τῆς Γῆς Ἄρνειμ καὶ παρὰ τὸν λιμένα Δαρβίνου. Ἡ πόλις αὕτη συνδέεται δι' ἐναερίου τηλεγράφου μετὰ τῆς

Ἀδελαΐδος καὶ διὰ καλωδίου μετὰ τῆς Σιγκαπόρης (ἐν τῇ Ν. Μαλάκκᾳ) καὶ ἐκείθεν μετὰ τῆς Ἀγγλίας.

5) Ἡ Πολιτεία Δυτικὴ Αὐστραλία κατέχουσα τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Αὐστραλίας καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν Περθην (54,000 κατ.) κειμένην ἐπὶ τῆς ΝΔ. παραλίας καὶ συνδεομένην μετὰ τῆς ἐπὶ τῆς νοτίου παραλίας κειμένης Ἀλβάνης καὶ ἄλλων μεσογείων πόλεων. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἔρημος καὶ ἀραιῶς κατοικημένη.

Πολιτείαν αὐτόνομον τῆς Μ. Βρεττανίας ἀποτελεῖ ὡσαύτως καὶ ἡ ἀπέναντι τῆς Βικτωρίας κειμένη νῆτος Τασμανία. ἤτις εἶναι εὐφορωτάτη καὶ κτηνοτρόφος, ἔχουσα προσέτι πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, μολύβδου, χαλκοῦ, κασσιτέρου καὶ σιδήρου. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Χουράτη (40,000 κατ.) ἔχουσα λιμένα σπουδαιότατον.

Ἀπασαι αἱ Πολιτεῖαι αὗται ἀποτελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1901 Συμπολιτείαν, κυβερνωμένην ὑπὸ Ἀγγλοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, ὅστις ἐδρεύει ἐν Σύδνεϋ μετὰ Βουλῆς καὶ Γερουσίας.

Β'. ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

(Ἐπιφ. 1,210,000 □ χμ., πλ.θ. 2,000,000.)

Ἡ Νησιωτικὴ Αὐστραλία ἀποτελεῖται, ὡς εἴρηται. ἐκ πελαιορίθμων νήσων, αἵτινες εἶναι διεσπαρμέναι ἐν τῇ Εἰρηρικῇ Ὑκεανῷ καὶ ἐξ ὧν δύο μὲν εἶναι μεγάλαι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀποτελοῦσι διάφορους συστάδας. Αἱ δύο μεγάλαι νῆσοι εἶναι:

1) Ἡ Νέα Γουϊνέα (950,000 κατ.), ἡ δευτέρα κατὰ τὴν ἔκτασιν τῶν νήσων τῆς γῆς, κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἡπειρωτικῆς Αὐστραλίας καὶ ἔχουσα ὄρη ὑψηλὰ καὶ δάση πυκνότατα. Τῆς νήσου ταύτης τὸ μὲν δυτικὸν τμήμα ἀνήκει εἰς τοὺς Ὁλλανδοὺς, ἐκ δὲ τοῦ ἀνατολικοῦ τὸ μὲν ΝΔ. μέρος ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ δὲ Βορειοανατολικὸν εἰς τὴν Γερμανίαν καλούμενον Χώρα τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου καὶ

2) Ἡ Νέα Σηλανδία (890,000 κατ.), ἣτις κεῖται ΝΔ. τῆς

Ἡ Περαιτικῆς Αὐστραλίας. Σύγκειται δὲ ἐκ δύο τμημάτων χωρίζο-
μενων διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Κούκ καὶ ἀποτελεῖ Ἀγγλικήν ἀποι-
κίαν πλουσιωτάτην. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Οὐάλλινγκτον.
70 (59,000 κατ.) κειμένη ἐν τῷ Β. τμήματι παρὰ τὸν πορθμὸν
τοῦ Κούκ.

Τῶν δὲ ἐκ πολυχρίθμων μικρῶν νήσων ἀποτελουμένων συστά-
δων σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) Αἱ Βισμάρκειοι καὶ Σολομωνεῖοι κείμενοι πρὸς
Α. τῆς Νέας Γουίνεας, ἐξ ὧν αἱ μὲν Βισμάρκειοι ἀνήκουσιν
εἰς τὴν Γερμανίαν, τῶν δὲ Σολομωνείων αἱ μὲν πρὸς Β. κείμεναι
δύο μεγαλειότεραι Βουγγμβίλλη καὶ Βουκ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γερ-
μανίαν, αἱ δὲ μεσημβριναὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

2) Αἱ Νέα Ἑβρίδες (70,000 κατ.), αἵτινες κείμεναι ΝΑ.
τῶν Σολομωνείων νήσων καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν
Γαλλίαν εἰσικοῦνται ὑπὸ μικτηρῆς ἐξ αὐτῶν ἐπιτροπῆς.

3) Ἡ Νέα Κηληδονία (50,000 κατ.), ἥτις κεῖται πρὸς
Α. τῆς Ἡπειρωτικῆς Αὐστραλίας καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν, χρη-
σιμεύουσα καὶ ὡς τόπος ἐξορίας Γάλλων καταδικῶν.

4) Αἱ Φίτσι (120,000 κατ.) κείμεναι πρὸς Α. τῶν Νέων
Ἑβρίδων καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

5) Αἱ Τόγγα κείμεναι ΝΑ. τῶν Φίτσι καὶ διατελοῦσαι ὑπὸ
τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας.

6) Αἱ Σαμόα κείμεναι πρὸς Β. τῶν Τόγγα καὶ ἀνήκου-
σαι εἰς τὴν Γερμανίαν, πλὴν τῆς νήσου Τιτινίλλας, ἥτις ἀνήκει
εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Β. Ἀμερικῆς.

7) Αἱ τῆς Ἑταιρείας, κείμεναι ΝΑ. τῶν Σαμοῶν καὶ
ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν.

8) Αἱ Μαρκέσαιοι, κείμεναι ΒΑ. τῶν νήσων τῆς Ἑταιρείας
καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν.

9) Αἱ Τοκαμοτοῦ, κείμεναι πρὸς Ν. τῶν Μαρκεσίων καὶ
ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν.

10) Αἱ πρὸς Ν. τῶν Τουαμοτοῦ κείμεναι *Μανγαρέβειοι* καὶ αἱ ΝΑ. τούτων κείμεναι *Τουβουαῖ*, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν.

11) Αἱ *Χαβάϊ* ἢ *Σανδουῖχαι*, 12 τὸν ἀριθμὸν, αἵτινες κείμεναι πρὸς Β. παρὰ τὸν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου ἔχουσιν 154,000 κατοίκων Μαλαίων καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὰς Ἑνωμένους Πολιτείας τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἀποτελοῦσαι τὸ ἕτερον τῶν ἐσωτερικῶν διαμερισμάτων αὐτῶν. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς νήσου Ὀαχοῦ κειμένη Χονολουλού (35,000 κατ.), ἥτις εἶναι πόλις σχεδὸν Εὐρωπαϊκῇ.

12) Αἱ *Μαριάναι* ἢ *Λαδοῶναι*, κείμεναι πρὸς Α. τῶν Φιλιππινῶν καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γερμανίαν.

13) Αἱ *Παλάος*, κείμεναι ΝΑ. τῶν Μαριανῶν καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γερμανίαν.

14) Αἱ *Καρφλῖναι*, κείμεναι πρὸς Α. τῶν Παλάος καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ

15) Αἱ *Μαρσάλλαι*, κείμεναι πρὸς Α. τῶν Καρφλινῶν καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γερμανίαν.

βραχὺν ἢ πορτογαλὶν ἐξορίσιν.
πολλοὶ ἐπαινετοὶ
σοφιστικῶν

ΤΕΛΟΣ

ἡμεῖς καὶ τῶν ἀπ' ὧν

Βαφίριος 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
 Βαφίριος 10, 6, 2
 Σουμπρίων 5, 4, 9
 Βαφίριος 3, 8

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
 Δ. Χ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΥ
 1910

Μόσαι ο ούδορος, Βαφίριος, Αχιονελαυρεντιον

